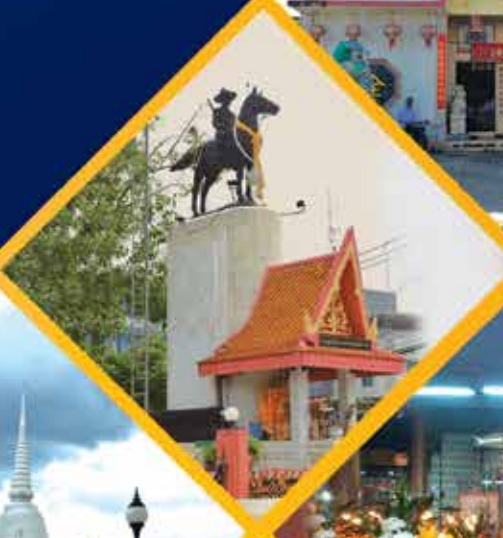

ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา เจ้าเลงจากเจ้าเมืองลี้ จังหวัดลพบุรี

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น
จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ งามวิไล

รองอธิการบดี

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม

ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

เจ้าของ

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

คณะที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร	ภูผะกา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรกร	พาหะนิชัย	รองอธิการบดีวางแผนและวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจรงค์	โควาทิทักษ์เทศ	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
อาจารย์สุดใจ	ตระกูลศุภชัย	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
อาจารย์บรรหาร	เทียมเมฆ	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

คณะกรรมการผู้จัดทำ

อาจารย์ ดร.จินดา	เนื่องจำนงค์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา	บุญทวี	รองประธานกรรมการ / ฝ่ายภาคสนาม
อาจารย์โยธิน	จีกังวาล	ผู้เรียบเรียงข้อมูลเนื้อหา
อาจารย์วัชรพงศ์	มณีนันท์วัฒน์	รองประธานกรรมการ
นายณัฐพนธ์	สิงห์ยศ	และฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
		รองประธานกรรมการฝ่ายตรวจสอบข้อมูล
		ฝ่ายพิสูจน์อักษร / ฝ่ายภาคสนาม
นางสาวนวลลออ	อนุสิทธิ์	กรรมการฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ / ฝ่ายภาคสนาม
นางสาวฐิติรัตน์	เอนกสุวรรณกุล	กรรมการฝ่ายเอกสาร
นายสุรพล	โต๊ะสีดา	กรรมการฝ่ายเอกสาร
นางสาวอรรวรรณ	เล็กชะอุ่ม	กรรมการและเลขานุการ / ฝ่ายการเงินและฝ่ายจัดทำรูปเล่ม

ผู้สนใจสามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ <http://culture.rru.ac.th>

พิมพ์ที่

บริษัท เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซต จำกัด
 ๔๘๘-๔๙๐ ถ.ฉะเชิงเทรา-บางปะกง ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
 โทร. ๐๘-๙๗๔๘-๗๑๕๗, ๐-๓๘๕๑-๕๕๓๐
 ออกแบบกราฟิก : ชนภา ยิ้มอยู่
 พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๕๐ เล่ม

คำนำ

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วยผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมีแม่น้ำบางปะกงเป็นแม่น้ำสายหลักของภาคตะวันออก มีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทยในพื้นที่ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เคลื่อนทัพเข้าตีกองทัพพม่า ด้วยพระปรีชาความสามารถของพระองค์ท่าน ณ บริเวณปากน้ำโจ้โล้ จนได้รับชัยชนะ จากนั้นจึงรวบรวมพลครั้งหนึ่ง (เข้าใจว่าวัดโพธิ์บางคล้าเป็นที่พักทัพ) ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเป็นส่วนหนึ่งของการกอบกู้เอกราชของชาติไทย และเป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ ที่อยู่ในความทรงจำของชาวบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และประชาชนชาวไทยตลอดไป

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ได้แก่ วัดโพธิ์บางคล้า วัดแจ้งบางคล้า ศาลหลักเมืองบางคล้า โรงเจเจ็กเซ่งเก้งบางคล้า มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) คริสตจักรบางคล้าแบปติสต์ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มตบบางคล้า บางคล้าจึงเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่บุคคลนับถือ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประชาชนที่มีความเชื่อความศรัทธาประกอบประเพณีพิธีกรรมที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ สร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชนรวมทั้งตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีภูมิปัญญาท้องถิ่น อาหารพื้นถิ่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน และแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรทางธรรมชาติ ตลาดน้ำบางคล้า ที่นำไปสู่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ดังนั้น ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จึงได้ร่วมมือกับเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งผู้ทรงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เจ้าของผลิตภัณฑ์ชุมชน และแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรและวัฒนธรรม จัดทำหนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ เป็นการส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่มรดกภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในรูปแบบของหนังสือ และจัดทำเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ โดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ขอขอบพระคุณพระสมุห์อานวย อนาลโย เจ้าคณะตำบลบางสวน และเจ้าอาวาสวัดโพธิ์บางคล้า พระครูปลัดวิมล ปรียัติวัฒน์, ดร. (ปิยบุตร ปญญาวาทโน) เจ้าอาวาสวัดแจ้งบางคล้า คุณศิริชัย เผ่าบรรจง นายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลตำบลบางคล้า คุณฉัตรชัย กระแสนดีกุล รองปลัดเทศบาลตำบลบางคล้า คุณปกรณ์ หอมสุคนธ์ ประธานสภาเทศบาลตำบลบางคล้า คุณธนพงศ์ จันแก้ว สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางคล้า ที่ได้ประสานข้อมูลและประสานงานในการลงพื้นที่ในการจัดทำหนังสือในครั้งนี้ คุณบรรจง เผ่าบรรจง ประธานกิตติมศักดิ์โรงเจเจ็กเซ่งเก้งบางคล้า และคณะกรรมการบริหารโรงเจเจ็กเซ่งเก้งบางคล้า คุณสุรัช วิจิตรกุลไทย รองประธานกรรมการโรงเจเจ็กเซ่งเก้งบางคล้า ประธานกรรมการศาลหลักเมืองบางคล้า และคณะกรรมการศาลหลักเมืองบางคล้า คุณกิตติ ปรากการวิวัฒน์ รองประธาน ผู้ตรวจตราสอดส่อง / เฝ้ารักษาศาลหลักเมืองบางคล้า คุณหาญ ดันทุพโต ประธานกรรมการมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) และคุณอภิภู อัจฉรวรรณ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) คุณปกรณ์ หอมสุคนธ์ ประธานสภาเทศบาลตำบลบางคล้า คุณบานชื่น พัสค คุณครูวัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มตบบางคล้า และคุณจ่านงค์ เสี้ยวเส็ง ผู้อำนวยการสภาภิบาล วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มตบบางคล้า ที่ได้เรียบเรียงข้อมูลให้วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มตบบางคล้า อาจารย์สุพัฒน์ ดิษถาวร ศิษยาภิบาลที่ให้ข้อมูลประวัติคริสตจักรบางคล้าแบปติสต์ คุณประทีป เจริญพร ผู้จัดการบางคล้า ออร์แกนิกฟาร์ม และคุณกัณฑ์พิชชา เจริญพร ทายาทบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม และคุณสมศักดิ์ วัลลภานนท์

ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรบางคล้า และประธานแปลงใหญ่มะม่วงอำเภอบางคล้า คุณศิริชัย เผ่าบรรจง นายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า และคุณตัว ประสิทธิ์พานิช ผู้ทรงภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น (นึ่งก้วยหรือไข่ม้วน) คุณ ญ ญิง ทายาทร้าน ธ. เจริญ ที่ได้เรียบเรียงภูมิปัญญาการถนอมอาหารผักกาดเขียวแห้ง (ไชกั่ว) ร้าน ธ. เจริญ (ตั้งห่มฮวด) คุณเตือนใจ เดชกุลพรศิริ ผู้ทรงภูมิปัญญาผักกาดเขียวแห้ง ร้าน ธ. เจริญ (ตั้งห่มฮวด) คุณช่วงชัย ตันคงคารัตน์ ทายาท “ตั้งแข่งจั่ว รุ่นที่ ๒” คุณปิยะพร ตันคงคารัตน์ ทายาท “ตั้งแข่งจั่ว รุ่นที่ ๓” คุณอรพงษ์ อนิรรตพงษ์ ทายาทรุ่นที่ ๓ ร้านอึ้งม่วยเส็ง คุณเรวดี ศรีอุไร และคุณพัลลวีศา อมราอุไร ทายาทร้านทองม้วนแม่เตยง คุณม่วยล้วน หล่ออุดมพันธ์ ผู้ทรงภูมิปัญญาขนมอั่งถ่อก้วย คุณหวาน กุลวัฒน์เทพ ผู้ทรงภูมิปัญญาบ๊ะจ่าง คุณเกรียงศักดิ์ หล่ออุดมพันธ์ และคุณช่อนกลิ่น หล่ออุดมพันธ์ ผู้ทรงภูมิปัญญาขนมกุยช่าย คุณจันทร์นภา มหาศร ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย – จีน ร้านขายยาภิจนกุล คุณภัทรฉัตร ภิจนกุล ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย – จีน ร้านขายยาภิจนกุล (หมอกุ่ย) ทายาทรุ่นที่ ๓ คุณวิไล เตียวยอด ผู้ทรงภูมิปัญญาการเย็บตับจาก ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้กับผู้เขียนได้เข้าไปสัมภาษณ์และบันทึกภาพ ให้ข้อมูลประวัติที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและช่วยตรวจสอบข้อมูลที่ได้เรียบเรียงก่อนนำไปจัดทำหนังสือเผยแพร่

นอกจากนี้ในหนังสือเล่มนี้ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ต่าง ๆ มีอายุหลายช่วงวัยได้ให้เกียรติเขียนนันททัศนะของบางคล้าในมิติของคนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ คุณบรรจง เผ่าบรรจง ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ มงคล อาจารย์สมพร กุลวัฒน์เทพ คุณประทีป เจริญพร คุณสุรัชย์ วินิจสกุลไทย คุณช่วงชัย ตันคงคารัตน์ คุณศิริชัย เผ่าบรรจง คุณจันทร์นภา มหาศร คุณสกุลรัตน์ เดชกุลพรศิริ คุณกิตติ ปราการวิวัฒน์ คุณปิยะพร ตันคงคารัตน์ คุณอภิภู อัจฉรวรรณ รวมทั้งได้รับเกียรติจากอาจารย์ศุภณัฐ เทียนทอง ผู้ช่วยคณบดีคณะครุศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี รองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น ในการแต่งกลอน “บางคล้าเมืองน่าอยู่”

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษมพัฒน์ พูลสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ที่ได้ตรวจสอบอาร์มภทและแปลภาษาอังกฤษ ผู้บริหารและบุคลากรสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ที่ได้นำหนังสือไปเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ รวมทั้ง ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการสนับสนุนงบประมาณในการทำหนังสือ ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จะนำไปสู่การรวบรวมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่ให้เสี่ยงต่อการสูญหาย นำไปสู่การสร้างความรู้ในการสร้างจิตสำนึกการรักษาวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน รวมทั้งเกิดการเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า และของชุมชน สู่อสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา เยาวชน รวมทั้งชุมชน ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้ขออนุญาตผู้นำชุมชน ผู้ทรงภูมิปัญญาและผู้ทรงคุณวุฒิของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการสัมภาษณ์การนำภาพ และนำข้อมูล ไปเผยแพร่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA : Personal Data Protection ACTBE : 2019) ทั้งนี้การจัดทำหนังสือดังกล่าวศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา และชุมชนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทราเท่านั้น หากท่านผู้อ่านเห็นว่าข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สามารถแจ้งกับผู้จัดทำหนังสือได้ รวมทั้งหากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขออภัยและขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ : ผู้บริหารและบุคลากร
ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

ชื่อหนังสือ : วัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประธานในการทำหนังสือ : อาจารย์ ดร.จินดา เนื่องจำนงค์ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

ผู้เขียนและผู้เรียบเรียง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี รองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

หน่วยงาน : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ปีที่ทำการสร้างสรรค์ : ๒๕๖๘

สารบัญ

หนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อเป็นการรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่ให้เสี่ยงต่อการสูญหาย (๒) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทราให้กับหน่วยงานภาครัฐ สถานศึกษา และท้องถิ่น โดยได้ลงพื้นที่จากการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน ผู้ทรงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เจ้าของผลิตภัณฑ์ชุมชน และเจ้าของแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม รวมทั้งทางการเกษตร ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนี้

๑. อาหารพื้นถิ่น ได้แก่ นึ่งก้วย (ไข่่ม่วน) เป็นอาหารคนไทยเชื้อสายจีน (ฮกเกี้ยน) ประกอบพิธีไหว้ในเทศกาลตรุษจีน สารทจีน เป็นต้น

๒. ผักกาดเขียวแห้ง (ไข่กั่ว) ร้าน ธ.เจริญ ตั้งห่มฮวด เป็นภูมิปัญญาการถนอมผักกาดเขียว จุดเด่นของร้านใช้วิธีการตากผักกาดเขียวแห้งบนระเปียงชั้นบน เพื่อความสะอาดและสุกหอม

๓. ขนมเปี๊ยะ ได้แก่ ร้านตั้งเซ่งจั่ว ก่อตั้งโดย อาภังตั้งเกียปอ มีสาขาหน้าโรงงานบางคล้า สาขาแก่งจีนเสม็ดเหนือ อำเภอบางคล้า และสาขาแสนภูดาช ตำบลแสนภูดาช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา และขนมเปี๊ยะร้านอึ้งม่วยเล้ง ก่อตั้งโดยนายตันเจ็ง แซ่อึ้ง มีสาขาบางคล้า สาขาเมืองแปดริ้ว และสาขาบ้านโพธิ์ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีผลิตภัณฑ์ให้เลือกหลายรูปแบบ เหมาะสำหรับเป็นของฝากและเป็นของที่ระลึกในเทศกาลต่าง ๆ

๔. ร้านทองม้วนแม่เตียง เป็นทองม้วนใช้กะทิสด ไม่ใส่สารกันบูด มีรสชาติให้เลือกหลากหลาย

๕. ขนมอังก๋อกล้วย เป็นขนมที่ได้รับอิทธิพลจากคนไทยเชื้อสายจีน ขนมมีสีแดงคล้ายผลท้อสุก โดยไส้ที่นิยม ได้แก่ ไส้ข้าวเหนียวผสมถั่วลิสงและกุ้งแห้ง ไส้กุยช่าย ไส้หน่อไม้ ไส้เผือก ใช้ไหว้เทพเจ้าและเทศกาลต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีน

๖. บ๊ะจ่าง เป็นข้าวเหนียวห่อไส้ต่าง ๆ มักเป็นรูปสามเหลี่ยมด้วยใบไผ่ นำไปนึ่งหรือต้ม จุดกำเนิดโดยนายศิริชัย กุลวิณะเทพ ได้ตั้งชื่อร้านว่า “ศิริชัยหวาน บ๊ะจ่าง” โดยเอาชื่อตัวเองและชื่อภรรยา มาตั้งชื่อร้าน

๗. ขนมกุยช่าย เป็นอาหารว่างของชาวจีนแต้จิ๋ว ประกอบด้วย ไส้กุยช่าย ไส้เผือก ไส้หน่อไม้ สามารถรับประทานแบบนึ่งหรือแบบทอด

๘. ร้านขายยาแพทย์กัญกุล (หมอกุ่ย) จุดกำเนิดโดยนายกังวาล กัญกุล (หมอกุ่ย) ร้านมีการจำหน่ายยาสมุนไพรไทย – จีน มายาวนานกว่า ๘๐ ปี

๙. ภูมิปัญญาการเย็บตับจาก ในอดีตการเย็บตับจาก เป็นอาชีพหนึ่งของคนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำบางปะกง ใบจากสามารถนำมาเย็บเป็นตับ เรียกว่า “ตับจาก” ใช้สำหรับมุงหลังคาบ้าน กันแดด กันฝน มุงเล้าไก่ เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและเกษตร ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. อนุสรณ์สถานพระสฤงเกษมเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่บนปากน้ำโจ้โล้ เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ คือเป็นปฐมชัยแห่งเสรีภาพที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ต่อสู้กับพม่าได้รับชัยชนะ ทุกวันที่ ๒ เมษายน ของทุกปี เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จัดงานน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และการแสดงความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่านที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย

๒. อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นอนุสาวรีย์ที่ชาวบางคล้าได้จัดสร้างขึ้นเพื่อน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่มีต่อประเทศไทย ทุกวันที่ ๒๘ ธันวาคมของทุกปี อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จัดงานพิธีวันปราบดาภิเษกสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

๓. วัดโพธิ์บางคล้า สร้างขึ้นสมัยอยุธยาตอนปลาย ในอุโบสถมีพระประธาน นามว่า “พระพุทธศิริชัยมงคล” และมีค่างควมแม่ไก่จำนวนมากมาอาศัยเกาะต้นไม้ในบริเวณวัดโพธิ์บางคล้า นำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

๔. วัดแจ้งบางคล้า เป็นสถาปัตยกรรมผสมศิลปะแบบไทยและจีน ภายในอุโบสถมีพระพุทธรูปยืนปางสมาธิเนื้อสัมฤทธิ์ประดิษฐานเป็นพระประธานในอุโบสถ ทางวัดมีการสร้างท้าวเวสสุวรรณสามขา ขาหลังเหยียบหีบสมบัติ “หีบสมบัติ” เป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่งคั่ง ร่ำรวย อุดมด้วยโชคลาภ

๕. ศาลเจ้า เป็นสัญลักษณ์ของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ได้แก่

๕.๑ ศาลหลักเมืองบางคล้า สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยกลุ่มคนจีนแต้จิ๋ว ที่มาทำการค้าขายทำการเกษตรทำสวน ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕.๒ โรงเจเก็กเซ่งเก้งบางคล้า เป็นโรงเจที่เกิดขึ้นจากความศรัทธาของคนไทยเชื้อสายจีน สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๗

๕.๓ มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๙ อยู่ภายใต้สมาคมพุทธสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (เม่งเลียง) เพื่อให้คนไทยเชื้อสายจีนได้กราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเทพเจ้าที่เคารพบูชา

๖. โบสถ์คริสต์ ๒ แห่ง ได้แก่ คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์ เป็นส่วนหนึ่งคณะเพรสไบทีเรียนสยาม (คริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์) วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มบางคล้า เป็นส่วนหนึ่งศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

๗. บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรแบบผสมผสาน และทำการเกษตรอินทรีย์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๙)

๘. ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรมีฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ฐานมะม่วงนอกฤดู ฐานการผลิตมะม่วงคุณภาพ ฐานปราชญ์ผสมปุ๋ยใช้เอง ฐานการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ฐานเผาถ่าน และฐานน้ำส้มควันไม้ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๙) มาประยุกต์ใช้ในการเกษตรและดำเนินชีวิต

๙. ตลาดน้ำบางคล้า ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำบางปะกง ตรงบริเวณที่ว่าการอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อาหารพื้นถิ่น เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เฉพาะวันเสาร์ – วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

Booklet Title : Local Culture and Learning Source of Bang Khla Sub - district,
Bang Khla District, Chachoengsao Province

Chairman of Booklet Distribution : Dr. Jinda Nuangjamnong
Director of Center for Arts, Culture and Locality

Complier : Asst. Prof. Areeya Boonthawee
Vice Director of Center for Arts, Culture and Locality

Place : Center for Arts, Culture and Locality, Rajabhat Rajanagarindra University

Year of Book Compilation : 2025 (B.E.2568)

Prologue

The objectives of the present booklet entitled “**Local Culture and Learning Source of Bang Khla Sub-district, Bang Khla District, Chachoengsao Province**” are (1) to collect the body of knowledge on local culture and learning source of Bang Khla Sub-district, Bang Khla District, Chachoengsao Province, in order to avoid the risky possibility of a loss and (2) to publicly disseminate the cultural wisdom heritage of Bang Khla Sub-district, Bang Khla District, Chachoengsao Province to public sectors, educational institutions and community. The data is collected through a field trip and interview. The community leaders, local scholars, local product owners, cultural source owners of Bang Khla Sub-district, Bang Khla District, Chachoengsao Province, are the key informants for interview.

The local cultures of Bang Khla Sub-district, Bang Khla District, Chachoengsao Village are as follows :

1. Local Food : It is Nueang Kui (Steamed Egg Roll) a traditional dish of the Thai - Chinese (Hokkien) community, commonly prepared for ancestral worship during Chinese New Year and the Hungry Ghost Festival and so on.
2. Dried Mustard Green (Chai Kua) : It is the famous product of Tho. Charoen Tang Mong Huat Shop through the local method of preserving mustard greens. This shop is known for its unique technique of drying the greens on an upper - floor balcony to ensure cleanliness and hygiene.

3. Kanom Pia or Chinese Cake : Tang Seng Chua Shop, founded by Ah Gong Tang Kia Po, with branches in front of the Bang Khla factory, the Chinese Pavilion in Samed Nuea, and Saen Phu Dat, Ban Pho District, Chachoengsao Province. Ng Mui Seng Shop, founded by Mr. Tin Jeng Sae - Ung, with branches in Bang Khla, Mueang Paed Riu, and Ban Pho, Bang Krut Sub - district, Ban Pho District, Chachoengsao Province. Their products come in various designs, making them perfect as gifts and souvenirs for festivals.

4. Mae Tiang's Tong Muan (Crispy Coconut Rolls) : It is made with fresh coconut milk and free from preservatives, available in many flavors.

5. Ang Tho Kui (Red Peach Cake) : It is traditional Thai - Chinese pastry, resembling a ripe peach. Generally, it is commonly filled with sticky rice mixed with peanuts and dried shrimp, Chinese chives, bamboo shoots, or taro. This dessert is used for offerings in Chinese festivals.

6. Ba Jang : It is sticky rice dumplings with various fillings. Wrapped in bamboo leaves and steamed or boiled, it is made in triangle shape. The shop Sirichaiwan Ba Jang was founded by Mr. Sirichai Kulwattanathap, who named the business after himself and his wife.

7. Kui Chai Dumpling : It is a Teochew - Chinese snack with fillings such as Chinese chives, taro, or bamboo shoots. It can be served steamed or fried.

8. Phaet Kit Nukun Herbal Medicine Shop (Doctor Kui) : It was established by Mr. Kangwaan Kitnukun (Doctor Kui). This shop has been selling Thai and Chinese herbal medicines for over 80 years.

9. Palm Leaf Thatching Craftsmanship : In the past, weaving nipa palm leaves into roofing material, known as “tap chak”, was a common occupation for those living along the Bang Pakong River. These thatched panels were used for roofing houses, providing shade, and even for covering chicken coops.

Cultural and Agrictural Learning sources of Bang Khla Sub - district, Bangkhla District, Chachoengsao Provinoe are as follows :

1. King Taksin the Great Stupa Memorial : Located at Pak Nam Jo Lo, this historical site commemorates King Taksin's victory over Burmese forces, marking the first victory for Thai independence. Annually, Bang Khla Sub-district Municipality, Bang Khla District, Chachoengsao province organizes an event to honor his contributions and show loyalty to King Taksin the Great on the second of April.

2. King Taksin the Great Monument : It was built by the local people of Bang Khla District in remembrance of the king's contributions to Thailand. On December 28, Bang Khla District annually holds a coronation anniversary ceremony in his honor.

3. Wat Pho Bang Khla : This temple was established during the late Ayutthaya period. This temple is enshrined with the principal Buddha image, Phra Phuttha Siri Chai Mongkhon. Moreover, the temple is also known for its large colony of flying foxes, making the temple a site for cultural and historical tourism.

4. Wat Chaeng Bang Khla : This temple is built with the blending of Thai and Chinese architectural styles. Inside the ordination hall, the principal Buddha image **Phra Phuttha Chinnarat**, cast in bronze, is enshrined. The temple also features a unique statue of three - legged Thao Wessuwan, stepping on a treasure chest. By this, the treasure chest symbolizes wealth and prosperity.

5. Chinese Shrines : They are symbols of the Thai - Chinese Communities in Ban Khla District. They are as follows:

5.1 Bang Khla City Pillar Shrine : It was built during King Rama V's reign by Teochew Chinese merchants and farmers who settled in Bang Khla Sub - district, Bang Khla District, Chachoengsao Province.

5.2 Ngek Seng Keng Vegetarian House : It was established during King Rama VII's reign by the Thai devotees of Chinese origin.

5.3 Rojanasombhoon Dhammasathan Foundation (Xian Siu Bang Khla) : It was found during King Rama IX's reign under the Buddhist Charity Association (Meng Liang), serving as a place of worship for deities and revered spirits.

6. Two Christian Churches : They are Bang Khla Baptist Church where is a part of the Presbyterian Church in Siam (Protestant Christianity) and Our Lady of Lourdes Church, Bang Khla where is a Roman Catholic church serving the local Catholic community.

7. Bang Khla Organic Farm : It is a learning center for integrated organic farming, following King Rama IX's sufficiency economy philosophy.

8. Agricultural Learning Center (ALC) : It is a source for agricultural education with learning bases, viz., off - season mango cultivation, high - quality mango production, self - made fertilizer, organic fermentation, charcoal production, and wood vinegar extraction. These methods incorporate the King Rama IX's sufficiency economy philosophy into farming and daily life.

9. Bang Khla Floating Market : It is located along the Bang Pakong River near Bang Khla District Office, Chachoengsao Province. This weekend and public holiday market offers local agricultural products and traditional foods for visitors.

คำนำ	๓
อารัมภบท	๕
อารัมภบท ภาษาไทย	๕
อารัมภบท ภาษาอังกฤษ	๗
สารบัญ	๑๐
บทที่ ๑ บทนำ	๑๑
วัตถุประสงค์	๑๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๓
บทที่ ๒ ประวัติตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๔
บทที่ ๓ กระบวนการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๘
๑. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล	๒๘
๒. การกำหนดหัวข้อในการจัดทำหนังสือและกำหนดพื้นที่ในการเก็บข้อมูล	๒๘
๓. การรวบรวมข้อมูล	๒๙
๔. การสังเคราะห์ข้อมูล	๒๙
บทที่ ๔ วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๓๐
๑. อาหารพื้นถิ่น “นึ่งก๊วย” (ไข่ม้วน)	๓๐
๒. ภูมิปัญญาการถนอมอาหารผัดกาดเขียวแห้ง “ไข่กั่ว” ร้าน ธ. เจริญ (ต้งหมงฮวด)	๓๔
๓. ขนมเปี๊ยะ ร้านต้งเซ่งจั่ว	๔๑
๔. ขนมเปี๊ยะ ร้านอึ้งมุยเส็ง	๕๐
๕. ทองม้วนแม่เตี๋ย	๕๕
๖. ขนมอังก่อก้วย	๖๑
๗. ป๊ะจ่าง	๖๕
๘. ขนมกุยช่าย	๗๐
๙. ร้านขายยาแพทย์กิงนุกูล (หมอกุ่ย)	๗๒
๑๐. ภูมิปัญญาการการเย็บตับจาก	๘๐
บทที่ ๕ แหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๘๓
๑. อนุสรณ์สถานพระสฤประเจติย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	๘๓
๒. อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	๘๖
๓. วัดโพธิ์บางคล้า	๘๘
๔. วัดแจ้งบางคล้า	๙๕
๕. ศาลหลักเมืองบางคล้า	๑๐๑
๖. โรงเจเจ็กเซ็งเก้งบางคล้า	๑๑๑
๗. มุลินีโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า)	๑๑๗
๘. คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์	๑๒๕
๙. วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มต บางคล้า	๑๒๘
๑๐. ตลาดน้ำบางคล้า	๑๓๖
๑๑. บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม	๑๓๙
๑๒. ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๑๔๕
ภาคผนวก	๑๔๙
นันทาทัศนะของบางคล้า ในมิติของคนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๕๐
กลอน “บางคล้าเมืองน่าอยู่”	๑๖๒
บรรณานุกรม	๑๖๕

บทที่ ๑ บทนำ

บางคล้า เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นมาจากพรรณไม้ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “ต้นคล้า” เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก มีเหง้าใต้ดิน และแตกหน่อออกเป็นกอใหญ่ ลำต้นสูงถึง ๒ เมตร แตกกิ่งก้านตอนปลาย ใบคล้ายใบกล้วยแต่มีขนาดเล็กกว่ากันมาก ดอกสีขาว ออกเป็นช่อห้อยลงมาเป็นสาย ผลกลม ขึ้นมากตามป่าดิบเขา ริมลำธาร และที่ชุ่มชื้น ลำต้นใช้จักสาน ทางภาคเหนือเรียกว่า “แห่ย์” ปัจจุบันต้นคล้า ในเขตบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเหลือน้อยมาก โดยชาวบ้านนำลำต้นคล้ามาเย็บจาก และนำมาเย็บมุงทำหมวกกุงอยู่แล้ว

ต้นคล้า

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

การนำต้นคล้ามาเย็บมุงทำหมวกทอ

เหตุที่ตั้งชื่ออำเภอบางคล้า เนื่องจากอำเภอบางคล้าตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๔ โดยที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่บริเวณปากคลองบางคล้า ตำบลบางสวน ตรงที่วัดใหม่บางคล้าในปัจจุบัน เนื่องจากตรงจุดเดิมเป็นหมู่บ้านหมู่หนึ่ง เรียกว่า “บ้านบางคล้า” เมื่อมีการตั้งที่ว่าการอำเภอ จึงตั้งชื่อว่า “อำเภอบางคล้า” เดิมที่ว่าการอำเภอบางคล้าตั้งอยู่ที่ตำบลบางสวน ต่อมาได้ย้ายที่ว่าการอำเภอบางคล้ามาที่ตำบลเตาสุรา สาเหตุที่เรียกตำบลเตาสุรา เนื่องจากมีโรงต้มเหล้าของทางราชการ ตั้งอยู่ ต่อมาเห็นว่าชื่ออำเภอบางคล้าไม่ตรงกับชื่อตำบล จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อตำบลเตาสุรา เป็นตำบลบางคล้า เพื่อให้สอดคล้องกับชื่ออำเภอบางคล้า ในปัจจุบัน (สมาคมชาวบางคล้า, ๒๕๔๔, หน้า ๓ - ๕)

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช นำกองทัพนครศรีอยุธยาเดินทางมาตั้งทัพที่จังหวัดจันทบุรี ชาวบางคล้าและคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีส่วนสนับสนุนและเป็นที่พึ่งพิงสำคัญให้กับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชต่อสู้กับกองทัพพม่า ที่ชุมโจมนีบริเวณปากน้ำโจ้โล่ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา การต่อสู้ที่นำไปสู่การกอบกู้อิสรภาพของอาณาจักรไทยให้พ้นอิทธิพลของพม่า สร้างความทรงจำและความภาคภูมิใจให้กับชาวบางคล้าและชาวไทยตลอดไป

ดังนั้นชาวบางคล้า จึงได้สร้างอนุสรณ์สถานพระสุปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพื่อเป็นการน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่จำนวนมาก มีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณีท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ มีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ นำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างรายได้ให้กับชุมชน ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา บางคล้าจึงเป็นชุมชนที่ผู้คนมีความสามัคคี มีศาสนสถาน ได้แก่ วัดโพธิ์บางคล้า วัดแจ้งบางคล้า เป็นศูนย์รวมประกอบพิธีสำคัญทางศาสนา นอกจากนี้มีศาลเจ้า ที่เป็นศูนย์รวมของคนไทยเชื้อสายจีน ได้แก่ ศาลหลักเมืองบางคล้า โรงเจเก็กเซ่งก้งบางคล้า มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของคนไทยเชื้อสายจีน รวมทั้งโบสถ์คริสต์ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลัวร์ บริเวณโรงเรียนดาราจรัส และคริสตจักรบางคล้าแบปติสต์ บริเวณศาลและอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช บางคล้าจึงเป็นแหล่งรวมแห่งพหุวัฒนธรรม นำไปสู่การสร้างพลังทางวัฒนธรรม สร้างพลังทางสังคม ให้ชาวบางคล้าอยู่ร่วมกันด้วยความรักความสามัคคี มีความสุขและสันติสุข

ดังนั้นศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงได้ร่วมกับเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จัดทำหนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการเผยแพร่ทุนทางวัฒนธรรมทุนทางภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา นำไปสู่การสร้างความรู้ความภาคภูมิใจในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าของบางคล้า สู่การสร้างพลังทางวัฒนธรรม พลังทางสังคมแบบบูรณาการ

วัตถุประสงค์ในการทำหนังสือ

๑. เพื่อเป็นการรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่ให้เสี่ยงต่อการสูญหาย
๒. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมรวมทั้งแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้กับหน่วยงานภาครัฐสถานศึกษา และท้องถิ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้เกิดการรวบรวมทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร ของดีตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ให้เสี่ยงต่อการสูญหาย นำไปสู่การสร้างความรู้ความภาคภูมิใจในมรดกภูมิปัญญาในท้องถิ่น
๒. เกิดการประชาสัมพันธ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในรูปแบบหนังสือและการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือ E - book (Electronic Book) โดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็นผู้เผยแพร่ในฐานข้อมูล
๓. เกิดภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรม ร่วมกับเทศบาลตำบลบางคล้า ผู้ทรงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เจ้าของธุรกิจผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน เจ้าของแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร สถานศึกษา และชุมชนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

บทที่ ๒

ประวัติตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติตำบลบางคล้า

ตำบลบางคล้านี้แต่เดิมมีชื่อว่า “ตำบลเตาสุรา” เมื่อครั้งอำเภอบางคล้าตั้งอยู่ที่บ้านบางคล้า ตำบลบางสวน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากพื้นที่นี้หลวงหล้ามาตั้งโรงต้มกลั่นสุราผูกต่อรัฐบาลขึ้นที่ได้ คลองมะกอก ภายหลังหลวงหล้าเลิกไป นายอากร ไชขุน มาประมูลดำเนินกิจการต่อ จึงเรียกพื้นที่ตำบลนี้ว่า “ตำบลเตาสุรา” กิจการโรงต้มกลั่นเจริญดีมาก ผู้คนอพยพเข้ามาตั้งอาศัยเป็นชุมชนมีตลาดที่ทำการค้ากับทางป่าสำโรง ซึ่งใช้เกวียนลงมาซื้อ ขายแลกเปลี่ยนของป่า ไม้พื้น ไม้กระดาน ได้หวาย เส้า ข้าวเปลือก เป็นต้น เรียก “ตลาดเตาสุรา” หรือ “ตลาดจิวล้ง” (นายศรีสวัสดิ์ พูลทรัพย์, จากการสัมภาษณ์ เมื่อ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖) ต่อมาทางราชการย้ายที่ว่าการอำเภอบางคล้ามาตั้ง ที่ตำบลเตาสุรา แต่ชาวบ้านทั่วไปยังคงเรียกชื่ออำเภอดังเดิมว่า “อำเภอบางคล้า” หรือ “อำเภอรอเหล้า” ทางราชการเห็นว่าชื่อพื้นที่กับชื่อที่ชาวบ้านเรียกไม่สอดคล้องกันกับชื่ออำเภอ จึงได้เปลี่ยนชื่อตำบลเตาสุรา มาเป็น ตำบลบางคล้าเพื่อให้สอดคล้องกับชื่ออำเภอ และใช้เรียกกันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอบางคล้า, ๒๕๕๒, หน้า ๖๖)

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ และมีพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ ดินสมบูรณ์ มีน้ำสำหรับใช้อย่างเพียงพอ (เทศบาลตำบลบางคล้า, ๒๕๖๖, หน้า ๓ - ๑๙)

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย ๒ ชนิด คือ มรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งลมนี้เป็นลมที่พัดพาความหนาวเย็นจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว อิทธิพลของลมนี้จะทำให้จังหวัด ประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ซึ่งทำให้อากาศ ชื้นชื้นและมีฝนทั่วไป แบ่งฤดูกาลเป็น ๓ ฤดูกาล ดังนี้

๑. ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนพฤษภาคมในรยะนี้จะมีหย่อมความ กดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็น เดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี

๒. ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ ประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยมีฝนตกหนาแน่นในช่วงเดือนกันยายน

๓. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณ ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่มาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ ทำให้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีอากาศหนาวเย็นโดยทั่วไป (ที่มา : สถิติข้อมูลภูมิอากาศจากสถานีอุตุนิยมวิทยาฉะเชิงเทรา)

ลักษณะของดิน

ลักษณะของดินในพื้นที่เป็นดินร่วน ดินเหนียว

ด้านการปกครอง

เขตการปกครอง เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า มีชุมชนในเขตเทศบาลทั้งหมด ๑๐ ชุมชน โดยแต่ละชุมชนมีคณะกรรมการชุมชนซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนในเขตชุมชนนั้น ๆ ดูแลและบริหารจัดการชุมชน ทำงานประสานงานในเรื่องการพัฒนาชุมชน ด้านสวัสดิการของประชาชนในชุมชน ด้านการสาธารณสุข และด้านต่าง ๆ กับเทศบาลตำบลบางคล้า และส่วนราชการในเขตพื้นที่

อาณาเขตเทศบาลตำบลบางคล้า มีเขตพื้นที่ติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลปากน้ำ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลท่าทองกลาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลปากน้ำและตำบลท่าทองกลาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	แม่น้ำบางปะกงตลอดแนวเขตเทศบาล

เทศบาลตำบลบางคล้า มีชุมชนในเขตเทศบาล ทั้งหมด ๑๐ ชุมชน ได้แก่

๑) ชุมชนสวนประดู่	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑
๒) ชุมชนดงตาล	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑
๓) ชุมชนหลังวัดโพธิ์	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๓๕
๔) ชุมชนหลังวัดแจ้ง	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๕
๕) ชุมชนไฉฉู่	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๒
๖) ชุมชนบ้านควัว	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓
๗) ชุมชนบ้านปลายคลอง (บัวสีเงิน)	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๓
๘) ชุมชนพระเจ้าตากสิน	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๔
๙) ชุมชนศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๔
๑๐) ชุมชนพระเจ้าตากสินรำลึก	ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔

(ที่มา : กองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลบางคล้า)

ประวัติชุมชนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติชุมชนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีรายละเอียด ดังนี้ (ข้อมูลจากเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๖๗, เอกสารอัดสำเนา)

၉၆

ชุมชนบ้านศรีวัด ตำบลบางเจดีย์ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

๑. แผนที่ชุมชน

๒. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

สมัยก่อนราว ๗๐ ปี กว่าปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๔๘๐) เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ มีคนอยู่ประมาณ ๑๐ หลังคาเรือน ส่วนมากจะเป็นญาติพี่น้องมาอยู่รวมกัน พื้นที่ในชุมชนเป็นป่าตาล ที่ป่าต้นตาลจะมีเม็ดเล็บเหยี่ยว ที่ปลายคลองมีสวนสับปะรดอินทรี ซึ่งขึ้นชื่อว่าสับปะรดคลองมะกอกจะรสชาติดีกว่าพื้นที่อื่น สะพานที่จะไปบ้านศรีวัดเรียกว่า “สะพานคลองมะกอก” ริมถนนจากสะพานคลองมะกอกจะมีต้นตาลตาย จึงมีการทำบุญประจำปีขึ้นทุก ๆ ปี โดยแม่ครัวจะทำอาหารบริเวณลาน จึงเรียกบริเวณนี้ว่าบ้านศรีวัด เนื่องจากชาวบ้านดั้งเดิมบริเวณนี้ส่วนมากรับทำอาหารตามงานต่าง ๆ ทั้งงานวัด งานเทศกาล โดยบ้านตระกูลแม่ครัวโบราณที่ยังคงอยู่คือ สังขะ

๓. พื้นที่ทั้งหมด ไร่ หรือ ๑.๖๙๔ ตารางกิโลเมตร

๔. อาณาเขต

ชุมชนบ้านศรีวัด ตั้งอยู่ในเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากอำเภอบางคล้า ประมาณ ๐.๘๐๐ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับตำบลปากน้ำ
ทิศใต้	ติดกับชุมชนสวนประดู่
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลปากน้ำ
ทิศตะวันตก	ติดกับแม่น้ำบางปะกง

ชุมชนหลังวัดแจ้ง เทศบาลตำบลบางตลาด อำเภอบางตลาด จังหวัดสระบุรี

๑. แผนที่ชุมชน

๒. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ดั้งเดิมมีบ้านเรือนตั้งอยู่ริมฝั่งคลองวัดแจ้ง ซึ่งส่วนใหญ่ทำสวนหมาก มะพร้าว มะม่วง ถัดออกมาเป็นท้องนา โดยมากปลูกข้าวพันธุ์เหลืองอ่อน และชาวตาแห้ง ท้องนาแถบนี้จะมีต้นตาลขึ้นปะปนอยู่ด้วย ทำให้ชาวบ้านบางส่วนได้ทำผลิตภัณฑ์จากต้นตาลคือน้ำตาลสด

๓. พื้นที่ทั้งหมด ๐.๒๙๔ ตารางกิโลเมตร

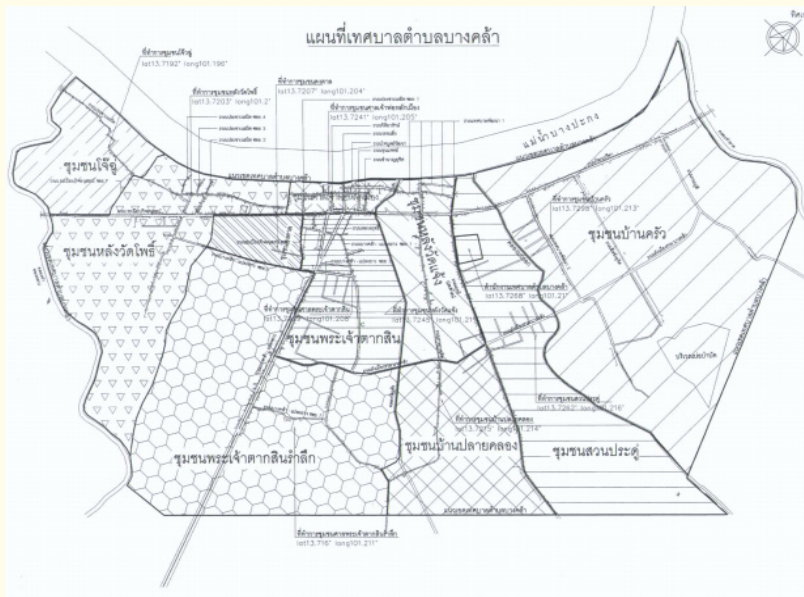
๔. อาณาเขต

ชุมชนหลังวัดแจ้ง เป็นที่ตั้งของอำเภอบางคล้า มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับชุมชนสวนประดู่
ทิศใต้	ติดกับชุมชนพระเจ้าตากสิน
ทิศตะวันออก	ติดกับชุมชนบ้านปลายคลอง
ทิศตะวันตก	ติดกับชุมชนศาลเจ้าพ่อหลักเมือง และแม่น้ำบางปะกง

ชุมชนศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. แผนที่ชุมชน

๒. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เป็นย่านชุมชนตลาดตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง มีความเจริญรุ่งเรืองมากในอดีต เนื่องจากสมัยก่อนการคมนาคมใช้ทางน้ำเป็นหลัก สมัยก่อนมีโรงเหล้าตั้งอยู่ชาวบ้านเรียกว่า “โรงเหล้า” หรือ จิวล้ง ภายหลังโรงเหล้าเลิกไป ในตลาดมีบ้านเรือนมากมาย มีสินค้าหลากหลาย มีศาลเจ้า ๓ ศาล มีท่าเรือ ๓ ท่า ชาวบ้านเรียกตลาด ๒ ส่วน เรียกว่า ตลาดบนและตลาดล่าง

๓. พื้นที่ทั้งหมด ๑.๗๘ ตารางกิโลเมตร

๔. อาณาเขต

ชุมชนศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตั้งอยู่ในเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากอำเภอบางคล้า ประมาณ ๐.๗๐๐ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับแม่น้ำบางปะกง
ทิศใต้	ติดกับชุมชนดงตาล และชุมชนพระเจ้าตากสิน
ทิศตะวันออก	ติดกับชุมชนหลังวัดแจ้ง และชุมชนพระเจ้าตากสิน
ทิศตะวันตก	ติดกับชุมชนหลังวัดโพธิ์ และแม่น้ำบางปะกง

ชุมชนพระเจ้าตากสิน เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. แผนที่ชุมชน

๒. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ในช่วงแรกมีบ้านเรือนตั้งอยู่ริมฝั่งคลองวัดแจ้ง มีทั้งชาวจีน ชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีน โดยมากประกอบอาชีพค้าขาย พื้นที่ส่วนถัดออกมาส่วนใหญ่เป็นป่าที่มีต้นขี้ไต้ (สาบเสือ) กล้วยา และมิมะม่วงป่าขึ้นประปราย เริ่มแรกเรียกชุมชนย่านนี้ว่า “หลังวัดแจ้ง” ต่อมาเมื่อมีการตั้งโรงไฟฟ้าก็ได้เรียกว่า “หลังโรงไฟฟ้า” จนกระทั่งมีการสร้างศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน จึงได้เรียกชุมชนนี้ว่า “ชุมชนศาลพระเจ้าตากสินฯ” เมื่อได้มีการตั้งชุมชนโดยเทศบาลตำบลบางคล้าก็ได้ใช้ชื่อเรียกนี้อย่างเป็นทางการ โดยได้รับบริจาคที่ดินจากนายแก้ว ล่ามกิจจา เป็นที่ทำการชุมชนปัจจุบันนี้

๓. พื้นที่ทั้งหมด ๐.๓๕๖ ตารางกิโลเมตร

๔. อาณาเขต

ชุมชนพระเจ้าตากสิน ตั้งอยู่ในเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากอำเภอบางคล้าประมาณ ๐.๘๐๐ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับชุมชนหลังวัดแจ้ง
ทิศใต้	ติดกับชุมชนพระเจ้าตากสินรำลึก และชุมชนดงตาล
ทิศตะวันออก	ติดกับชุมชนพระเจ้าตากสินรำลึก
ทิศตะวันตก	ติดกับชุมชนศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ชุมชนโจ้วฉู่ เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. แผนที่ชุมชน

๒. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนโจ้วฉู่ เดิมเป็นพื้นที่ร่องสวน ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเพาะปลูก เช่น มะม่วง มะพร้าว หนาก พลุ และ ผักต่าง ๆ เนื่องจากพืชผลดังกล่าวเหมาะสมแก่สภาพดินในบริเวณนั้น และถือว่าพื้นที่ชุมชนโจ้วฉู่เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชที่สำคัญ นอกจากการปลูกพืชแล้วยังมีการเลี้ยงสัตว์ไว้ขายและบริโภคในครัวเรือนอีกด้วย

ชุมชนโจ้วฉู่ เป็นชุมชนขนาดเล็กเดิมที่เป็นร่องสวน ต่อมาได้ล้มต้นไม้เพื่อถมดินกลบร่องสวนเพื่อทำการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย แต่ยังมีร่องสวนหลงเหลืออยู่บ้าง ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการค้าในครัวเรือนเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ทำงานบริษัท และรับจ้างทั่วไป มีเพียงส่วนน้อยที่ยังทำอาชีพทำสวน

ส่วนชื่อของชุมชนนั้น สืบเนื่องจากในชุมชนมีศาลเจ้าที่ตั้งอยู่ คือ โจ้วฉู่แซ่โอ่ว ที่มีอายุกว่า ๑๐๐ ปี พื้นที่ศาลเจ้าเดิมก็เป็นสวนหมาก จนเมื่อราว ๓๐ กว่าปีก่อน ได้มีการโค่นต้นหมากและถมดินกลบร่องสวน ชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ไม่ใหญ่นัก ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน มีต้นตระกูลสำคัญ ๒ ตระกูล คือ เขียวประสิทธิ์ (๕๐% ของคนในชุมชน) และดีสวัสดิ์ (ขยายสุโขมเดือน) (๕๐% ของคนในชุมชน)

๓. พื้นที่ทั้งหมด ๐.๒๖๘ ตารางกิโลเมตร

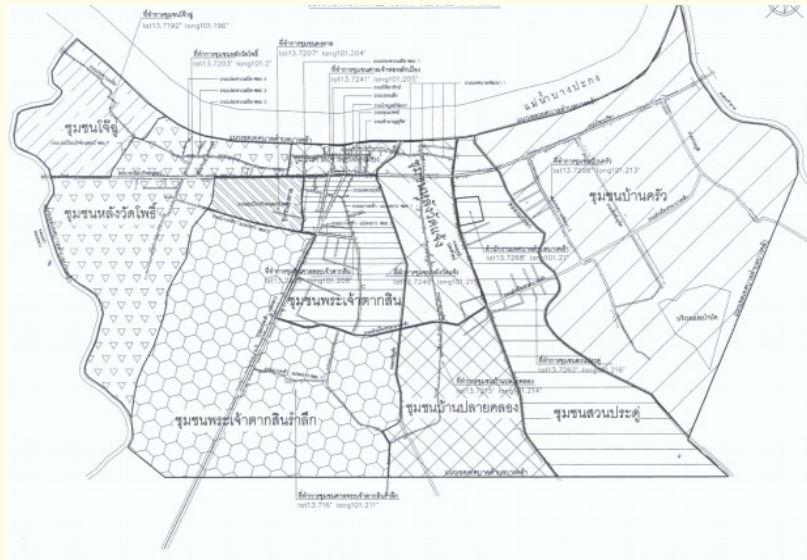
๔. อาณาเขต

ชุมชนโจ้วฉู่ ตั้งอยู่ในเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากอำเภอบางคล้า ประมาณ ๑.๕๐ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับแม่น้ำบางปะกง
ทิศใต้	ติดกับตำบลท่าทองกลาง
ทิศตะวันออก	ติดกับชุมชนหลังวัดโพธิ์
ทิศตะวันตก	ติดกับตำบลท่าทองกลาง

ชุมชนบ้านปลายคลอง เทศบาลตำบลบางตลาด อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. แผนที่ชุมชน

๒. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

เดิมทีมีบ้านที่ตั้งอยู่ราว ๓๐ หลังคาเรือน พื้นที่บริเวณนี้เป็นท้องนา ชาวที่นิยมปลูกคือข้าวหอมมะลิ เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วชาวนาจะเก็บข้าวเข้ายุ้ง บางส่วนจะขายให้โรงสี ซึ่งสมัยนั้นมีโรงสี ๔ โรงในตำบลบางคล้า ได้แก่ โรงสีนายจรูญ โรงสีธรรมการสอน โรงสีไทยยืนยง และโรงสีนายอำเภอฟล เป็นสวนมะม่วง มะม่วงที่นิยมปลูกมีหลายพันธุ์ เช่น แรด พิมเสน ทองปลายแขน ทองดำ อกร่อง และกะล่อน และเป็นสวนสับประรดที่นิยม คือ สับประรดขาว สับประรดแดง หรือเรียกอีกชื่อว่า สับประรดไทย หรือสับประรดอินทรีชิต ชาวสวนจะเก็บผลไม้ไปขายที่ตลาดท้องน้ำ (บ้านใหม่) โดยขนส่งเรือไปจนเมื่อมีการปรับปรุงถนนหนทางดีขึ้น จึงเลิกใช้คลองและเปลี่ยนมาใช้การขนส่งที่ขบวนการเกษตรทางรถยนต์แทนการใช้เรือ

๓. พื้นที่ทั้งหมด ๐.๗๐๖ ตารางกิโลเมตร

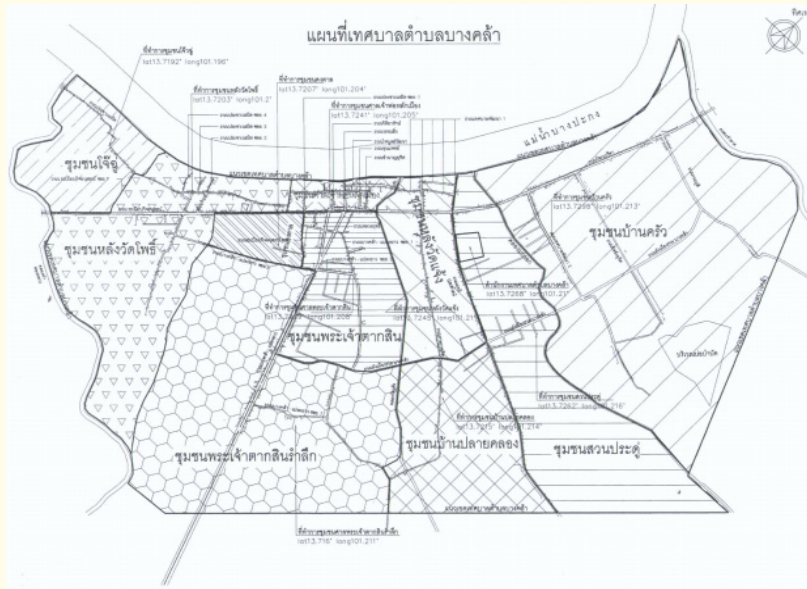
๔. อาณาเขต

ชุมชนบ้านปลายคลอง ตั้งอยู่ในเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากอำเภอบางคล้า ประมาณ ๑ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับชุมชนสวนประดู่
ทิศใต้	ติดกับชุมชนพระเจ้าตากสินรำลึก
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลท่าทองกลาง
ทิศตะวันตก	ติดกับชุมชนหลังวัดแจ้ง

ชุมชนพระเจ้าตากสินรำลึก เขตบางค้อบางเจดีย์ อำเภอบางเจดีย์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. แผนที่ชุมชน

๒. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

มีการจัดตั้งชุมชนขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยแบ่งแยกพื้นที่ออกจากชุมชนพระเจ้าตากสิน เนื่องจากชุมชนพระเจ้าตากสินมีขนาดใหญ่ ประชากรจำนวนมาก สามารถที่จะจัดตั้งชุมชนขึ้นใหม่ได้ เพื่อประโยชน์ในการดูแลและเข้าถึงประชาชนของหน่วยงานราชการต่าง ๆ

๓. พื้นที่ทั้งหมด ๑.๔๒๒ ตารางกิโลเมตร

๔. อาณาเขต

ชุมชนพระเจ้าตากสินรำลึก ตั้งอยู่ในเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากอำเภอบางคล้า ประมาณ ๑ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับชุมชนพระเจ้าตากสิน และชุมชนบ้านปลายคลอง
ทิศใต้	ติดกับตำบลท่าทองกลาง
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลท่าทองกลาง
ทิศตะวันตก	ติดกับชุมชนหลังวัดโพธิ์ ชุมชนดงตาล และชุมชนพระเจ้าตากสิน

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๑. การนับถือศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า ประมาณร้อยละ ๙๙ นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ ๑ นับถือศาสนาอื่น ๆ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสถานที่ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจตามศาสนาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) วัดในเขตเทศบาล จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ วัดแจ้งบางคล้า และวัดโพธิ์บางคล้า
- ๒) ศาลเจ้า ได้แก่ ศาลหลักเมืองบางคล้า โรงเจเจ็กเซ็กเก็งบางคล้า มูลนิธิโรจน์สมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า)
- ๓) โบสถ์คริสต์ในเขตเทศบาล จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลัวร์ต บริเวณโรงเรียนดารารจรัส และคริสตจักรบางคล้าแบปติสต์ บริเวณศาลและอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช

๒. ประเพณีและงานประจำปี

ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดั้งเดิม ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประจำทุกปี ดังนี้

- ๑) ประเพณีขึ้นปีใหม่ จัดขึ้นในวันที่ ๑ มกราคมของทุกปี เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมไทย และเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลรับปีใหม่ โดยจะจัดให้ประชาชนร่วมกันทำบุญ ตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งให้แก่พระภิกษุสงฆ์ในตอนเช้า ณ ถนนไพบูลย์วัฒนา ตลาดบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ๒) ประเพณีสงกรานต์ จัดขึ้นในวันที่ ๑๓ เดือนเมษายนของทุกปี เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาจะจัดให้มีการร่วมขบวนแห่รถประดิษฐานองค์หลวงพ่อพุทธโสธร ขบวนแห่นางสงกรานต์ พิธีสงฆ์น้ำพระสงฆ์ และพิธีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
- ๓) ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา ประมาณเดือนกรกฎาคมของทุกปีเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา โดยจัดให้มีพิธีหล่อและแห่ต้นเทียนจำนำพรรษา เพื่อนำไปถวายวัดต่าง ๆ ในเขตเทศบาล ให้พระภิกษุสงฆ์ได้ใช้ในการประกอบกิจการปฏิบัติธรรม
- ๔) ประเพณีกินเจ ประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี เป็นเทศกาลที่สืบทอดกันมาในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน มีระยะเวลา ๙ วัน ๙ ค่ำ และนิยมเริ่มรับประทานอาหารเจก่อนล่วงหน้า ๑ - ๒ วัน โดยในเขตเทศบาลมีโรงเจเจ็กเซ็กเก็งบางคล้า เป็นสถานที่ดำเนินการจัดงานเทศกาลกินเจ โดยเปิดโรงงานให้ประชาชนได้รับประทานอาหารเจฟรี
- ๕) ประเพณีลอยกระทง จัดขึ้นในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาแต่โบราณกาล เป็นการบูชาและขอขมาลาโทษที่มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์หรือทำความเสียหายแก่พระแม่คงคา โดยเทศบาลตำบลบางคล้าจัดให้มีการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประกวดกระทง จัดให้มีขบวนแห่กระทง ประกวดนางนพมาศ การแสดงมหรสพรื่นเริงต่าง ๆ ณ บริเวณเวทีหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง
- ๖) งานพิธีบวงสรวงอนุสรณ์สถานพระสถูปเจดีย์ จัดขึ้นในวันที่ ๒ เมษายนของทุกปี โดยประวัติความเป็นมาของอนุสรณ์สถานพระสถูปเจดีย์ สืบเนื่องมาจากในสมัยกรุงศรีอยุธยาถูกพม่าโอบล้อมเมืองไว้ ก่อนที่จะเสียกรุงพระเจ้าตากสินได้ตีฝ่าวงล้อมของพม่าออกมาจากกรุงศรีอยุธยาผ่านบ้านพรานนกดงละคร พื้นที่จังหวัดนครนายกเข้ามาเขตปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้างจนมาถึงบริเวณที่เรียกว่าปากน้ำโจ้โล้ เพื่อจะมุ่งหน้าไปอำเภอนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และต่อไปยังจังหวัดชลบุรี หรือเรียกว่าตำบลบางปลาสร้อย ในสมัยนั้นกองทัพพมามีกำลังเหนือกว่าตามตีกองกำลังของพระเจ้าตากสิน โดยใช้เส้นทางน้ำ โดยผ่านแม่น้ำโยทะกาเข้ามาแม่น้ำบางปะกงเกิดปะทะกองกำลังของพระเจ้าตากสินและสู้รบกันบริเวณพื้นที่ตำบลปากน้ำในปัจจุบันคือ ตำบลปากน้ำ ในการสู้รบกับพม่าด้วยพระปรีชาสามารถของพระเจ้าตากสินเอาชนะพม่าที่มีกำลังเหนือกว่าได้ เมื่อรบชนะได้สั่งให้ไพร่พลพักทัพเพื่อที่จะเดินทางต่อไปยังสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ในขณะที่พักทัพอยู่ได้สั่งให้สร้างพระเจดีย์เพื่อเป็นอนุสรณ์ในการสู้รบกับพม่าจนมีชัยชนะตรงบริเวณปากน้ำโจ้โล้ (คลองท่าลาด) ต่อมาจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหลมที่มีกระแสน้ำจากคลองท่าลาดไหลบรรจบกับแม่น้ำบางปะกงทำให้กระแสน้ำกัดเซาะจน

บริเวณแหลมปากน้ำที่พระเจดีย์พระเจ้าตากสินตั้งอยู่พังทลาย เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๑ และได้ดำเนินการก่อสร้างพระสถูปเจดีย์พระเจ้าตากสินขึ้นมาบริเวณเดิมแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ วันที่ ๒ เมษายนของทุกปี เทศบาลตำบลบางคล้า จึงจัดให้มีพิธีถวายเครื่องบวงสรวง และการแสดงศิลปะการต่อสู้ของไทยในอดีต เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระเจ้าตากสินมหาราชและเป็นการสืบสาน รักษาไว้ซึ่งวันสำคัญของท้องถิ่น

๓) งานวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จัดขึ้นในวันที่ ๒๘ ธันวาคมของทุกปี เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระเจ้าตากสินมหาราช และเป็นการสืบสานรักษาไว้ซึ่งวันสำคัญของท้องถิ่น โดยจัดให้มีพิธีบวงสรวง และวางพานพุ่มของข้าราชการและประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีการแสดงศิลปะการต่อสู้มวยไทย ณ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ทรัพยากรธรรมชาติ

๑. น้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง
๒. ป่าไม้ เทศบาลตำบลบางคล้าไม่มีพื้นที่ป่าไม้ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ
๓. ภูเขา เทศบาลตำบลบางคล้าไม่มีภูเขา ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ

คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางคล้า

๑. นายศิริชัย	เผ่าบรรจง	นายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า
๒. นายสรชัย	ทองชัชวาล	รองนายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า
๓. นายโกศล	วงศ์สุวรรณ	รองนายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า
๔. นางสาวจุไรรัตน์	เกลียวชมพูนุท	เลขานุการนายกเทศมนตรี
๕. นายนนท์	เผ่าบรรจง	ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี

บทที่ ๓

กระบวนการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ที่อบบางจิตต์ อำเภอบางจิตต์ จังหวัดพะเยา

หนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ของศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มีกระบวนการเก็บข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล มีดังนี้

๑.๑ ผู้จัดทำหนังสือได้มีการประชุมวางแผนกับผู้บริหารของศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ และเทศบาลตำบลบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำหนังสือเผยแพร่ให้แก่ชุมชนและสถานศึกษา

๑.๒ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากเทศบาลตำบลบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เจ้าอาวาสวัดโพธิ์บางคล้า เจ้าอาวาสวัดแจ้งบางคล้า กรรมการศาลเจ้าบางคล้า กรรมการมูลนิธิโรจนสมบุญธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มบริเวณโรงเรียนดาราจรัส คริสตจักรบางคล้าแบ็บติสต์ ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเจ้าของผลิตภัณฑ์ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑.๓ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้ทำหนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เขียนนันทักษะตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑.๔ ประสานกับผู้นำชุมชน เจ้าอาวาส กรรมการศาลเจ้า ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าของผลิตภัณฑ์ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อลงพื้นที่ขอความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลในการจัดทำหนังสือ

๑.๕ ผู้จัดทำหนังสือนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ เรียบเรียงในการจัดทำหนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑.๖ ผู้จัดทำหนังสือได้ประสานกับผู้นำชุมชน เจ้าอาวาส กรรมการศาลเจ้า ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าของผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรและวัฒนธรรม ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องของเนื้อหา ก่อนจัดพิมพ์เป็นหนังสือเผยแพร่ให้แก่ชุมชนและสถานศึกษา

๒. การกำหนดหัวข้อในการจัดทำหนังสือ

การกำหนดหัวข้อในการจัดทำหนังสือ มีดังนี้

๒.๑ วัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ อาหารพื้นถิ่น (ไข่ม้วน) ขนมอังก๋อกล้วย ขนมกุยช่าย บ๊ะจ่าง ทองม้วนแม่เตี๋ย ภูมิปัญญาการถนอมอาหาร (ผักกาดเขียวแห้ง) ร้าน ธ.เจริญ ภูมิปัญญา (การเย็บตับจาก) ขนมเปี๊ยะบางคล้า - ร้านตั้งเซ่งจั่ว ขนมเปี๊ยะบางคล้า - ร้านอึ้งมู่เส็ง ร้านขายยาแพทย์ภิคุณกุล (หมอกุ่ย) โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

๒.๒ แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ วัดโพธิ์บางคล้า วัดแจ้งบางคล้า โรงเรียนแก่งเชิงเตี้ยบางคล้า ศาลหลักเมืองบางคล้า มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มบริเวณโรงเรียนดาราจรัส คริสตจักรบางคล้า แบบติสต์ อนุสรณ์สถานสถูปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตลาดน้ำบางคล้า บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

๒.๓ ภาคผนวก ได้แก่ นานาทรรศนะของบางคล้าในมิติของคนบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และบทกลอน “บางคล้าเมืองน่าอยู่”

๒.๔ พื้นที่การเก็บข้อมูลในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒.๕ ระยะเวลาในการลงพื้นที่ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๓. การรวบรวมข้อมูล

มีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๓.๑ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้เขียนหนังสือ เข้าไปในชุมชนเพื่อเจ้านายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พร้อมทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการจัดทำหนังสือเผยแพร่ และได้เข้าร่วมกิจกรรมสาธิตอาหารพื้นถิ่นของชุมชน รวมทั้งเข้าชมแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

๓.๒ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participant Observation) โดยเข้าไปสังเกตประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๓.๓ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์เจาะจงกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน ผู้ทรงภูมิปัญญาเกี่ยวกับประวัติตำบล วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน งานเทศกาลและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๓.๔ ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ข้อมูลเอกสารจากเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ประวัติตำบล บริบทของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓.๕ นำข้อมูลจากการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เขียนนานาทรรศนะตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และการเขียนกลอน “บางคล้าเมืองน่าอยู่” โดยอาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ และผู้บริหารศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มาเผยแพร่ในภาคผนวก

๔. การสังเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำหนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมมาวิเคราะห์ เรียบเรียง จัดทำหนังสือ ทั้งนี้ผู้จัดทำหนังสือได้ให้เจ้าของข้อมูลตรวจสอบข้อมูล และให้การอนุญาตในการนำภาพและข้อมูลในการจัดทำหนังสือก่อนนำไปพิมพ์เผยแพร่

บทที่ ๔ วัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นชุมชนที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรมของคนไทย คนไทยเชื้อสายจีน ชาวพุทธ และชาวคริสต์ จึงได้เชื่อมโยงความสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณี ความเชื่อ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาหาร ผลิตภัณฑ์ชุมชน นำไปสู่อัตลักษณ์ของชุมชน ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

โดยหนังสือวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า ดังนี้ อาหารพื้นถิ่น “นึ่งก๊วย” (ไข่ม้วน) ภูมิปัญญาการถนอมอาหารผักกาดเขียวแห้ง (ไช้กั่ว) ร้าน ธ.เจริญ (ตั้งหมงฮวด) ขนมเปี๊ยะตั้งเซ่งจิว ขนมเปี๊ยะอิงม่วยเส็ง ทองม้วนแม่เตียง ขนมอ้งถ่อก้วย บี๋จ่าง ขนมกุยช่าย ร้านขายยาแพทย์จินจุจ (หมอกุ่ย) ภูมิปัญญาการเย็บตับจาก โดยรายละเอียดดังนี้

อาหารพื้นถิ่น “นึ่งก๊วย” (ไข่ม้วน) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

คนไทยเชื้อสายจีน (ฮกเกี้ยน) ได้ทำอาหารประกอบพิธีไหว้บรรพบุรุษและประเพณีสำคัญต่าง ๆ สำหรับคนไทยเชื้อสายจีน (ฮกเกี้ยน) ที่อาศัยอยู่ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีการทำอาหารฮกเกี้ยน ได้แก่ นึ่งก๊วย (ไข่ม้วน) ประกอบพิธีไหว้ในเทศกาลสำคัญของคนไทยเชื้อสายจีน เช่น ตรุษจีน สารทจีน

นายศิริชัย เผ่าบรรจง นายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการถ่ายทอดการทำนึ่งก้วย (ไข่ม้วน) มาจากการตา ในปัจจุบันการทำนึ่งก้วย (ไข่ม้วน) จะทำในเทศกาลสำคัญ ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีน ทั้งนี้คนไทยเชื้อสายจีน (ฮกเกี้ยน) ส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ตำบลบางคล้า มักจะทำนึ่งก้วย (ไข่ม้วน) เพื่อประกอบพิธีไหว้ในเทศกาลสำคัญ

นายศิริชัย เผ่าบรรจง นายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า / ผู้ทรงภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น นึ่งก้วย (ไข่ม้วน)

เพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สูญหาย นายศิริชัย เผ่าบรรจง จึงได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับแม่ครัวประจำร้านร่มไม้สายธาร ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำจำหน่ายในช่วงเทศกาลตรุษจีน สารทจีน

วัตถุดิบในการทำนึ่งก๊วย (ไข่ม้วน)

๑. หมูบด
๒. ขิงซอย
๓. ไข่เป็ด
๔. ไข่ไก่
๕. ซีอิ๊ว
๖. ผงปรุงรส

วิธีการทำ

๑. นำหมูบดผสมขิงซอย ไข่เป็ด ซีอิ๊ว และผงปรุงรส
๒. แผ่นม้วนไข่ไก่ ๑ ฟอง ตีให้เข้ากัน นำไปร่อนในกะทะ จะได้แผ่นไข่ม้วน จำนวน ๑ แผ่น
๓. นำหมูบดที่ผสมเสร็จแล้วใส่ไปในแผ่นไข่ที่เตรียมไว้ม้วนให้กลม และนำไปนึ่ง ใช้เวลา ๓๐ นาที
๔. เวลาจะรับประทานให้นำมาอุ่นโดยการทอดในน้ำมัน โดยใช้ไฟอ่อน

นึ่งก๊วย (ไข่ม้วน) พร้อมรับประทาน

หากท่านใดสนใจนึ่งก๊วย (ไข่ม้วน) สามารถสั่งซื้อได้ในช่วงเทศกาลตรุษจีน สารทจีน จำหน่าย ๓ เส้น ราคา ๑๐๐ บาท ที่ร้านร่มไม้สายธาร ซอยพระศรุตเจดีย์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ : ๐๓๘ - ๕๔๒ - ๗๙๔

เอกสารอ้างอิง

ด้ว ประสิทธิ์พานิช, ผู้ทรงภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น (นึ่งก๊วย หรือไข่ม้วน). (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗).

สัมภาษณ์ ณ ร้านร่มไม้สายธาร ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ศิริชัย เผ่าบรรจง นายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา, ผู้ทรงภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น (นึ่งก๊วย หรือไข่ม้วน), (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ ร้านร่มไม้สายธาร ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ภูมิปัญญาการถนอมอาหาร ผักกาดเขียวแห้ง (ไข่กัว) ร้าน ธ.เจริญ (ตั้งหมงฮวด) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ณ ญิง

ทายาทร้าน ธ.เจริญ (ตั้งหมงฮวด)

ผู้เรียบเรียง

พอเลี้ยวเข้าถนนไพบูลย์วัฒนาจะเจอร้านค้าเก่าแก่ชื่อร้าน ธ.เจริญ (ตั้งหมงฮวด) ร้านแห่งนี้ก่อตั้งโดยอากงโป้วธง แซ่ตั้ง และอาม่ากิมซุ่น แซ่ซิ้ม และส่งต่อให้ลูกและหลานได้อาศัยและสืบทอดกิจการมาถึงปัจจุบัน ตัวร้านอยู่บนอาคารบ้านไม้โบราณแบบจีน โดยร้านมีทั้ง ๒ ฝั่งถนน ประตูบานเพี้ยมทุกบาน พื้นกระดานไม้ทุกแผ่น และเครื่องใช้ไม้สอยในร้านยังแข็งแรงและใช้งานได้ ป้ายชื่อร้านที่แขวนด้านหน้ายังคงเอกลักษณ์ที่สะท้อนคุณค่าและเจตนารมณ์ของผู้ตั้งชื่อร้าน “ตั้งหมงฮวด” เป็นภาษาจีนมีความหมายว่า “ร้านของคนจีนแซ่ตั้งที่มีความตั้งใจสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้ครอบครัว และชุมชน” ต่อมาคุณพ่อพลิชฐ์ เดชกุลพรศิริ (เฮียป้อเท้ง)

หนึ่งในทายาทผู้สืบทอดกิจการจึงเพิ่มชื่อร้านเป็นภาษาไทยว่า “ธ.เจริญ” โดยยังคงความหมายเดิม และมี “ธ” เพิ่มเข้ามาเพื่อเป็นอนุสรณ์ในการระลึกถึงอากงโป้วธง แซ่ตั้ง ผู้ก่อตั้งร้าน

ร้านนี้ขายของแห้งเพื่อการบริโภค เช่น ข้าวสาร ธัญพืชหลากชนิด พริก หอม กระเทียม เป็นร้านค้าคู่ตลาดบางคล้ามายาวนานกว่า ๗๕ ปี แม้กาลเวลาและวิถีธุรกิจสมัยใหม่จะเปลี่ยนไป แต่สิ่งที่ร้านนี้ยังคงเดิมไม่เคยเปลี่ยน คือ “การขายสินค้าที่มีคุณภาพ ส่งมอบรอยยิ้มและมิตรภาพให้ลูกค้าด้วยความรักเสมอมา” ลูกค้านั่งที่ร้านส่วนใหญ่เป็นลูกค้าประจำทั้งอยู่ในบางคล้าเอง อยู่ในตำบลหรืออำเภอใกล้เคียง นอกจากนั้น ยังมีแบบที่ตั้งใจขับรถมาไกลเกินกว่า ๑๐๐ ก.ม. เพื่อมาซื้อของก็มี จะเห็นได้ว่าความรักมีแรงสะท้อนกลับ ลูกค้าก็รักในความเป็นร้าน “ธ.เจริญ (ตั้งหมงฮวด)” เช่นเดียวกัน

นอกจากของแห้งที่ขายแล้ว ที่ร้านยังมีผักกาดเขียวแห้งขายอีกด้วย นับเป็นภูมิปัญญาของครอบครัว ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากอาม่ากิมซุ่น แซ่ซิ้ม สอนให้คุณแม่เตือนใจ เดชกุลพรศิริ (เจ๋บ่วย) ผู้เป็นลูกสะใภ้ได้ทำเป็น สิ่งนี้เป็นการถนอมอาหารตามตำรับของชาวจีนด้วยวิธีการดองและตากแห้ง เพื่อถนอมผักกาดเขียวที่มีมากและราคาถูกในฤดูหนาว ผักสดหากกินไม่ทันจะเน่าเสียและต้องทิ้งไปในที่สุด ด้วยภูมิปัญญาแบบนี้จึงทำให้เรามีผักใช้เป็นอาหารได้ตลอดปี แนวคิดการทำผักแห้งนี้แฝงไปด้วยเจตนาและการทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง ใช้สอนลูกหลานในเรื่องการใช้ของทุกชิ้นอย่างรู้คุณค่า และหาวิธีทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด... แก่นของแนวคิดคนสมัยก่อนแบบนี้สอดคล้องกับกระแสโลกสมัยใหม่เรื่อง GREEN และ ZERO WASTE ในยุคปี พ.ศ. ๒๕๖๓

การทำผักแห้งของที่ร้านแตกต่างจากทั่วไป ที่นี้ไม่ตากกับพื้น แต่ตากบนราวระเบียงบ้านชั้นบนเพื่อความสะดวกและสุขอนามัย ในระยะแรกถนอมผักไว้เพื่อรับประทานในครอบครัว ให้เพื่อนบ้านและคนรู้จักที่ชอบเมนูแบบนี้ ต่อมาเริ่มมีลูกค้ามาขอแบ่งซื้อไปปรุงอาหาร จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการขายผักกาดเขียวแห้งเรื่อยมา แต่การขายยังคงค่อนข้างจำกัดอยู่ในกลุ่มคนรู้จักที่บอกกันแบบปากต่อปาก คล้าย ๆ เป็นสินค้าสำหรับตลาดเฉพาะกลุ่มหรือ Niche Market คนขายตั้งใจทำ คนซื้อตั้งใจแวะมาซื้อถึงที่ร้าน ปัจจุบันมีแบบบรรจุใส่ถุงขายทั้งขนาดเล็กและถุงใหญ่ สามารถแวะมาซื้อได้ที่ร้านและในงานถนนคนเดินบางคล้า สำหรับท่านที่ไม่คุ้นเคยวิธีทำสามารถขอขั้นตอนการนำไปปรุงเป็นอาหารและเคล็ดลับในการปรุงให้อร่อยได้จากที่ร้าน

ราวตากผักแห้งบนระเบียงบ้านไม้ชั้นบนในวันนี้กลายเป็นมุมถ่ายรูปมหาชน ที่ใครผ่านไปผ่านมาต้องยกกล้องขึ้นมาบันทึกภาพและ check in มุมนี้เคยเป็นฉากถ่ายภาพยนต์และซีรีส์เมื่อปี ๒๕๖๓ เรื่อง “รักแรก โคตรลืมยาก (My Precious)” ของ GMMTV ด้วย ดารานำของเรื่องนำโดย นนน (กรภัทร์ เกิดพันธุ์) และโอม (ภาวัต จิตต์สว่างดี) นั่งบนระเบียงชั้นบนโดยมีราวผักเป็นฉาก จัดเป็นภาพที่คลาสสิกมากภาพหนึ่ง

การทำผักกาดเขียวแห้งให้อร่อยและเก็บได้นาน ต้องอาศัยความพิถีพิถันในการทำ นอกจากนั้น การตากผักในสภาพแวดล้อมที่มีอากาศและแสงแดดสะอาด เช่นที่ชั้นระเบียงบ้านชั้นบนที่บ้านบางคล้านก็มีส่วนช่วยเป็นอย่างมาก ผักแห้งที่นี้จึงมีรสชาติและรูปร่างเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่เหมือนที่อื่น รายละเอียดในการทำสะท้อนผ่านเรื่องเล่า “การเดินทางของผักกาดเขียวแห้ง” ดังนี้

จุด เริ่มต้น : ออกเดินทางจากสวนผัก

ผักกาดเขียวต้นใหญ่มาจากจากสวนผักที่ปลูกในบางคล้า ปกติจะมีผลผลิตมากในช่วงที่อากาศเย็นหรือช่วงฤดูหนาว ที่ร้านจะมีสวนผักที่คุ้นเคยกันช่วยปลูกผักและส่งให้เป็นประจำ แต่ในช่วงที่ผักปลูกที่สวนไม่มี ก็จะฝากแม่ค้าผักซื้อมาให้จากตลาดในกรุงเทพ

จุด ที่ สอง : เตรียมผักให้พร้อม

- (๑) เลือกผักกาดเขียวโดยใช้ต้นที่มีใบผักมาก ๆ แล้วทำการริดใบที่เสียออกทุกใบ
- (๒) ฝ่าผักกาดโดยหนึ่งต้นผ่าให้ได้ประมาณ ๔ ซีก
- (๓) นำผักไปล้างให้สะอาดทุกต้น และผึ่งจนผักเหี่ยว

จุด ที่ สาม : ถนอมอาหารด้วยการดอง

- (๑) นำผักเรียงใส่โอ่งมังกรโดยเรียงผักสองชั้น เอาเกลือโรยทำสลับไปจนเต็มโอ่ง
- (๒) นำเกลือและน้ำสะอาดใส่ให้เต็มแล้วปิดฝา
- (๓) ดองนาน ๓ คืน แล้วนำผักออกจากโอ่ง ปีนน้ำเกลือออกและพักไว้ในช่งจนสะเด็ดน้ำดี

จุด สุดท้าย : ถนอมอาหารด้วยการตากแห้ง

- (๑) ตากผักด้วยแสงแดดสะอาดประมาณ ๓ - ๔ แดด โดยแขวนบนราวระเบียงบ้านชั้นบนจนผักแห้งสนิท
- (๒) เก็บลงกระด้ง แล้วตากในบ้านจนหมดไอร้อน จากนั้นเก็บใส่ถุงและปิดให้สนิท

ผักกาดเขียวแห้ง (ไข่กั่ว) ได้รับเลือกให้เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาการถนอมอาหารของชาวจีนโบราณ และจัดแสดงภูมิปัญญาในช่วงการจัดงานถนนคนเดินบางคล้าเมื่อเดือนสิงหาคมและพฤศจิกายน ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา ผักแห้งใช้เป็นวัตถุดิบหลักของการปรุงอาหารประจำถิ่นในเมนู **“ขาหมูต้มผักแห้ง”** เมนูนี้เคยเป็นเมนูของทุกบ้านในละแวกนี้ ขาหมูติดมันเอามาต้มกับผักแห้งจนได้ที่ แล้วปรุงรสหวานรสเค็มตามสูตรและความชอบของแต่ละบ้าน ทานกับข้าวสวยร้อน ๆ พร้อมน้ำจิ้มพริกตำอีกนิด อร่อยจนข้าวหมดชามไม่รู้ตัว เคยมีคนถามว่า **“ผักแห้ง ผักคะน้า และผักกาดทอง ผักชนิดไหนใส่ในเมนูขาหมูแล้วอร่อยกว่ากัน ??”** เป็นคำถามที่ตอบยาก เพราะขึ้นกับความชอบส่วนบุคคล ข้อมูลประกอบที่ให้ได้คือ ผักแห้งที่ตุ๋นกับน้ำต้มขาหมูเมื่อได้ที่แล้ว มีความนุ่มในรสชาติที่เข้ากันแบบที่อธิบายความอร่อยได้ยาก ใครที่ไม่เคยทานต้องหาโอกาสมาลองชิม คำถามนี้จะได้อธิบายแบบที่ไม่ต้องอธิบายในเชิงคำพูดหรือตัวอักษร

ในวันงานถนนคนเดิน ร้าน ป.โกชนาได้ช่วยปรุงแบบพร้อมทานมาให้ชิมและมาจำหน่ายให้ผู้คนที่มาเที่ยวปรุงแบบสูตรโบราณของอ่างโป๋นุ่ แซ่ซิม และอำมาฮุน แซ่โอ้ว ผู้เป็นต้นตำรับของทุกเมนูโต๊ะจีนของร้าน ป.โกชนา ที่วันนี้มีภูมสมภพ ชุนพัฒนา (เฮียจุก) และกิมญานิน ชุนพัฒนา (เจ๊นง) เป็นทายาทผู้สืบทอดตำรับต่อมา เอกลักษณ์ของเมนูขาหมูผักแห้งของที่นี่คือความกลมกล่อมของรสชาติของทุกส่วนผสมที่ปรุงตามสูตรลับเฉพาะ ในวันงานมีท่ามาจำหน่ายให้ได้ติดมือกลับไปทานเป็นมื้อเย็นกับครอบครัว และซื้อเป็นของฝากที่แสนพิเศษอีกด้วย ผู้มาเดินในงานถามว่า **“จะกลับมาซื้อเมนูนี้ได้ยังไง??”** ปกติไม่ได้มีหน้าร้าน แต่ใครที่ใช้โต๊ะจีนของ ป.โกชนา ก็มักจะสั่งเมนูนี้เป็นรายการอาหารบนโต๊ะจีน นอกจากนั้นช่วงเทศกาลไหว้ทั้งตรุษจีน สารทจีน หรือช่วงไหว้เซ่งเม้ง (ไหว้บรรพบุรุษ) ก็มักจะซื้อลูกค้านำมาขอให้ทำเมนูนี้ให้เพื่อนำไปตั้งไหว้ และอีกที่ที่จะสามารถทานเมนูนี้ได้แน่ ๆ ก็ในงานถนนคนเดินบางคล้า

เอกสารอ้างอิง

เตือนใจ เดชกุลพรศิริ. ผู้ทรงภูมิปัญญาผักกาดเขียวแห้ง. (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. สัมภาษณ์ ณ
ร้าน จ.เจริญ (ตั้งหมงฮวด) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ญ ญิง (ทายาทร้าน จ.เจริญ) และปิยะพร ต้นคงคารัตน์. โพสต์เตอร์ประชาสัมพันธ์งานถนนคนเดินบางคล้า.

ฉะเชิงเทรา : ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (สิงหาคม : ๒๕๖๗).

ญ ญิง (ทายาทร้าน จ.เจริญ) และทีม (๒๕๖๗). (ภาพวาดสีน้ำชุดการเดินทางของผักกาดเขียวแห้ง), พฤศจิกายน : ๒๕๖๗).

ขนมเปี๊ยะ ตั่งเซ่งจั่ว
ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว ได้อพยพเข้ามา ทำการค้าขายอยู่ในตลาดบนและตลาดล่างของอำเภอบางคล้า ได้นำวัฒนธรรม ประเพณีมาถ่ายทอดนำไปสู่ทุนวัฒนธรรมทางอาหาร ประเพณีเกิดการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัว ได้แก่ การทำขนมเปี๊ยะ กุยช่าย ขนมจันอับ (ถั่วตัด งาตัด ถั่วลิสงเคลือบน้ำตาล ฟักเชื่อมและข้าวพอง) ซาลาเปา ขนมหม่งซึ้งหรือ ขนมงาอ่อน ขนมเทียน ขนมเซ่ง ขนมปุยฝ้าย เป็นต้น

ขนมเปี๊ยะ คนจีน เรียกว่า “**ตัวเปี๊ยะ**” เป็นขนมแห่งความสิริมงคล สื่อถึงความปรารถนาดีระหว่างผู้รับและผู้ให้ โดยขนมเปี๊ยะมีต้นกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ในชุมชนแต้จิ๋ว สำหรับขนมเปี๊ยะร้านตั่งเซ่งจั่ว อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ก่อตั้งโดย “**อากงตั้ง เกียปอ**” เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ในอดีตอากง เคยเป็นลูกจ้างทำขนมเปี๊ยะอยู่ในอำเภอยะเยียวเพ็ง ใกล้กับเมืองซัวเถา มณฑลกว่างตุง สาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อจากนั้นได้อพยพมาทำมาหากินในประเทศไทย เมื่อมาอยู่ในประเทศไทย ได้ไปอยู่อำเภอดักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่กับลูกพี่ลูกน้อง แล้วจึงมาอาศัยอยู่อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ขายขนมในตลาดบางคล้า โดยในอดีตร้านขนมเปี๊ยะร้านแรกตั้งอยู่ใกล้วัดแจ้งเป็นร้านเล็ก ๆ ตลาดบางคล้าเป็นตลาดใหญ่ อันดับ ๒ รองจากตลาดแปดริ้ว ทั้งนี้พบว่าคนในอำเภอยะเยียวเพ็ง และอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จะแวะมาซื้ออาหาร ขนม ที่ตลาดบางคล้าก่อนเดินทางไปในตัวจังหวัดฉะเชิงเทรา

ขนมเปี๊ยะที่ทำจำหน่าย เป็นไส้ฟัก ถั่วไข่ ไส้ถั่วดำ ทั้งนี้ “ตั้งเซ่งจ๊ว” โดยคำว่า “ตั้ง” คือ แซ่ หรือนามสกุลของครอบครัว ส่วนคำว่า “เซ่ง” แปลว่าความสำเร็จ และคำว่า “จ๊ว” แปลว่า ตำนานบริสุทธิ์ที่ผุดขึ้นมา เมื่อรวมกันมีความหมายว่า “สายน้ำแห่งความสำเร็จ”

ตั้ง ▪ เซ่ง ▪ จ๊ว

2524

จุดที่ทำให้ขนมเปี๊ยะดังแข่งจั่ว เป็นที่นิยม มีดังนี้

๑. ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๐๔ ถนนฉะเชิงเทรา - พนมสารคาม อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอบึงนครชัย จังหวัดนครราชสีมา ทางร้านจึงนำขนมเปี๊ยะขึ้นรถกระบะไปขายที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว นำไปสู่การผลิตขนมเปี๊ยะจำนวนมากขึ้นและยอดจำหน่ายมีมากขึ้น ทำให้ทายาทรุ่นที่ ๒ ได้ขยายสาขาออกจากบ้านไม้ในตลาด ทำให้มีการผลิตเพิ่มมากขึ้น

๒. ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ม.ร.ว.ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ เดินทางมาอำเภอบางคล้าและได้ชิมรสชาติขนมเปี๊ยะของร้าน พร้อมมอบตรา “เชลล์ชวนชิม” สัญลักษณ์แห่งความอร่อย ทำให้ขนมเปี๊ยะดังแข่งจั่วบางคล้า เป็นที่รู้จักมากขึ้น เพราะมีเครื่องหมายเชลล์ชวนชิมรับรอง จากนั้นร้านจึงได้ย้ายโรงงานเดิมที่เป็นห้องแถว ๔ ห้อง ไปสู่ที่ดินใหม่ เนื้อที่ดินประมาณ ๒ ไร่ และ ๘ ไร่

นอกจากนี้ ทายาทรุ่นที่ ๒ ดังแข่งจั่ว ได้เล่า คุณกุลชาติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้ดำเนินรายการ “เพื่อนรัตติกาล” ได้เข้ามาอำเภอบางคล้าและได้อุดหนุนผลิตภัณฑ์ในร้านและได้นำไปประชาสัมพันธ์ออกอากาศทางสถานีวิทยุกรมการพลังงานทหาร FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ ได้กล่าวว่า “ขนมเปี๊ยะเจ้าไหน ใครว่าอร่อย ผมขอท้า” ทำให้ขนมเปี๊ยะดังแข่งจั่วเป็นที่รู้จักของคนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้มีการนำเอาขนมเปี๊ยะไปจำหน่ายในงานสวนอัมพร กรุงเทพมหานคร ทำให้มีคนซื้อและมียอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น

๓. จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญ คือ การได้รู้จักสถาปนิก อาจารย์ชาตรี ลดาลลิตสกุล (ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒) เจ้าของบริษัท ดันศิลป์สตูดิโอ จำกัด เป็นผู้ให้พลังและจุดประกายในการออกแบบสถาปัตยกรรมอย่างสร้างสรรค์ของร้าน จึงนำพาให้ขนมเปี๊ยะตั้งแข่งจั่วเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นจนถึงขนาดได้รับเสด็จสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นำมาสู่การสร้างคามภูมิใจที่ได้นำขนมเปี๊ยะที่ได้ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษถวายพระองค์ท่าน

ตัวแทนครอบครัวผู้ให้สัมภาษณ์ “ตั้งแข่งจั่ว” กล่าวว่า การที่ร้านตั้งแข่งจั่วมีชื่อเสียง ขนมเป็นที่นิยมของลูกค้า เพราะอาจเป็นคนมีความมุ่งมั่นในการสร้างคุณภาพของขนม คัดสรรวัตถุดิบในการทำขนม จึงทำให้ขนมเปี๊ยะโดดเด่น มีรสชาติอร่อย มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของผู้บริโภค โดยอาจได้มีคำสอนเป็นเครื่องเตือนสติในการทำงาน เช่น “สิ่งดี ๆ ที่เราทำให้ผู้อื่น ความดีนั้นจะคงอยู่ในตัวเรา”

ต่อมาทางร้านได้มีการพัฒนาสูตรขนมเปี๊ยะ ให้มีรูปแบบหลากหลาย ใช้วัตถุดิบที่ดี สนองต่อความต้องการของผู้บริโภค เช่น ขนมโตฟูโกไส้ถั่วแดง บัวหิมะ ขนมเปี๊ยะธัญพืช และได้พัฒนาบรรจุภัณฑ์ของร้านให้ทันสมัย ตรงกันกับความสำคัญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ รวมทั้งมีการนำตลาดออนไลน์เข้ามาใช้ในปัจจุบัน นำไปสู่การขยายธุรกิจไปที่สาขาเก่งจีนเสม็ดเหนือ อำเภอบางคล้า และตั้งแข่งจั่วแสนภูดาช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภายใต้สถาปัตยกรรมสไตล์ “Modern Chinese Architecture” ออกแบบร้านโดย คุณชาตรี ลดาลลิตสกุล (ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒) สถาปนิกและเจ้าของบริษัท ดันศิลป์สตูดิโอ จำกัด ผลงานการออกแบบทำให้ “ตั้งแข่งจั่ว” สาขาสถาปัตยกรรมจีนได้รับรางวัลเหรียญทองทางสถาปัตยกรรมดีเด่น ประเภทอาคารรวมกิจกรรมพาณิชยกรรมจากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทั้งนี้ ทายาทรุ่นที่ ๒ ตั้งใจจะทำให้รุ่นลูกหลานระลึกถึงบรรพบุรุษที่ได้พัฒนาขนมเปี๊ยะ ความเป็นมาของ “ตั้งแข่งจั่ว” ที่เติบโตมาจากร้านขนมเปี๊ยะเล็ก ๆ ในตลาดบางคล้า จึงได้มีแรงบันดาลใจในการออกแบบอาคารที่ทันสมัย เช่น อาคารที่เป็นร้านขายขนมเปี๊ยะ ของฝากร้านเงินเต๋ยนคาเฟ่ ขายอาหาร ขนมเครื่องดื่ม อาคารสำหรับการจัดกิจกรรมเวิร์คช็อปทำขนมเปี๊ยะ และอาคารที่เหมือนพิพิธภัณฑ์ นำไปสู่การเติบโตทางธุรกิจอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การบริหารงานที่คำนึงถึงคุณภาพของสินค้า ใส่ใจผู้บริโภค นำนวัตกรรมมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่สังคมร่วมสมัย ทำให้ร้านตั้งเชิงจั่ว เป็นที่นิยมของผู้บริโภคมายาวนาน ๙๐ ปี หากท่านใดแวะมากราบหลวงพ่พุทโสธร ณ วัดโสธรวราราม วรวิหาร วัดโพธิ์บางคล้า วัดแจ้งบางคล้า วัดปากน้ำโจ้โล่บางคล้า อนุสรณ์สถานพระสฤประเจติยสมเด็จพะเจ้าตากสินมหาราช และแวะมาเที่ยวตลาดน้ำบางคล้า รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถเลือกซื้อขนมเปี๊ยะ สาขาหน้าโรงงานบางคล้า สาขาแก่งจัน สมิตเหนือ ตำบลสมิตเหนือ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งเชิงจั่วแสนภูดาฯ ตำบลแสนภูดาฯ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา หรือสามารถสั่งซื้อได้โทรศัพท์ ๐๓๘-๕๔๔-๑๓๔ , ๐๙๐-๒๙๑-๔๑๘๑ facebook : ตั้งเชิงจั่วแสนภูดาฯ <https://www.facebook.com/tsjsaenphudat>

ร้านตั้งเซ่งจ้าว สาขาหน้าโรงงานบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

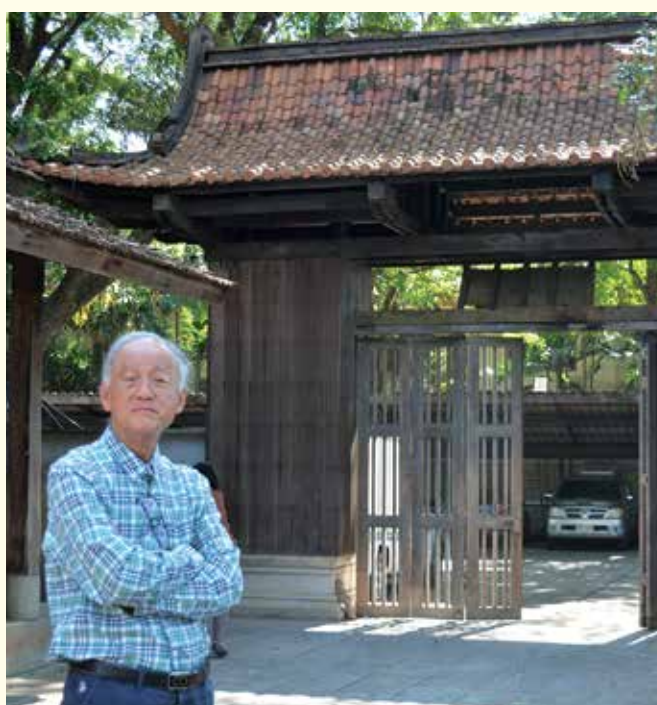
ร้านตั้งเซ่งจ้ว สาขาแก่งจั้น ตำบลเสม็ดเหนือ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

สัมภาษณ์ตัวแทนครอบครัว ตั้งเซ่งจ๊ว (คุณช่วงชัย ตันคงคาร์ตัน และคุณปิยะพร ตันคงคาร์ตัน)

คุณช่วงชัย ตันคงคาร์ตัน ทายาทร้านตั้งเซ่งจ๊ว รุ่นที่ ๒
และคุณปิยะพร ตันคงคาร์ตัน ทายาทร้านตั้งเซ่งจ๊ว รุ่นที่ ๓

คุณช่วงชัย ตันคงคาร์ตัน ทายาทร้านตั้งเซ่งจ๊ว รุ่นที่ ๒

คุณปิยะพร ตันคงคารัตน์ ทายาทร้านตั้งเซ่งจ๊ว รุ่นที่ ๓

เอกสารอ้างอิง

Me Style home and living. (๒๕๖๗). ELDERLY HAPPINESS. กรุงเทพฯ : ริงค์แมกซ์ จำกัด.

Best Living Taste. (๒๕๖๕). ปิยะพร ตันคงคารัตน์ ทายาทรุ่นที่ ๓ ตั้งเซ่งจ๊ว ผู้สืบทอดตำนานขนมเปี๊ยะบางคล้า [ออนไลน์]

เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ จาก <https://www.bltbangkok.com/people/21329>.

ช่วงชัย ตันคงคารัตน์, ทายาท “ตั้งเซ่งจ๊ว รุ่นที่ ๒” (๖ มิถุนายน และ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗).. สัมภาษณ์

ปิยะพร ตันคงคารัตน์, ทายาท “ตั้งเซ่งจ๊ว รุ่นที่ ๓” (๖ มิถุนายน และ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์

ขอขอบคุณตัวแทนครอบครัว ตั้งเซ่งจ๊ว (คุณช่วงชัย ตันคงคารัตน์ และคุณปิยะพร ตันคงคารัตน์) ที่ให้ความอนุเคราะห์

ข้อมูลในการสัมภาษณ์พร้อมภาพประกอบ เรียบเรียงข้อมูลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.

ขนมเปี๊ยะอิงมู่เส็ง ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขนมเปี๊ยะ เป็นขนมที่ใช้ในงานมงคลและเป็นของฝากในโอกาสต่าง ๆ สำหรับขนมเปี๊ยะร้านอิงมู่เส็ง เป็นขนมเปี๊ยะที่ได้เปิดขายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ในอดีตร้านเปิดขายอยู่บ้านเลขที่ ๖๕ ถนนไพบูลย์วัฒนา ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้มีเหตุการณ์ไฟไหม้ตลาดบางคล้าหลังจากนั้นจึงได้ย้ายร้านมาอยู่ที่ ๕๙ ถนนระบือบกกิจอนุสรณ์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ตรงข้ามตลาดสดเทศบาลตำบลบางคล้า ขนมเปี๊ยะร้านอิงมู่เส็ง นับเป็นเจ้าแรกในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้าจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทำขนมและจำหน่ายให้กับลูกค้าที่มีความชื่นชอบในรสชาติความอร่อยและคุณภาพของขนมเปี๊ยะ การนำไปใช้เป็นของขวัญของฝากในเทศกาลต่าง ๆ ใช้เป็นขนมชั้นหมากในงานมงคลสมรส พิธีไหว้ในเทศกาลตรุษจีน สารทจีน เซ็งเม้ง ไหว้พระจันทร์ รวมถึงใช้ไหว้เคารพศพ เป็นต้น

ขนมเปี๊ยะมีต้นกำเนิดจากชุมชนแต้จิ๋วในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับร้านขนมเปี๊ยะอิงมู่เส็ง มีจุดกำเนิดโดย “นายตั้นเจ็ง แซ่อิง” ได้เดินทางมาจากอำเภอยะโฮง มณฑลกว่างตุง สาธารณรัฐประชาชนจีน และได้มาทำงานเป็นลูกจ้างร้านขนมเปี๊ยะแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ต่อจากนั้นได้เดินทางมาตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และได้มาเป็นลูกจ้างทำขนมเปี๊ยะที่ร้านมู่เส็ง ต่อมาเจ้าของร้านมู่เส็ง ได้เลิกกิจการเพื่อไปประกอบอาชีพธุรกิจอื่น จึงทำให้นายตั้นเจ็ง แซ่อิง เข้ามาทำธุรกิจขนมเปี๊ยะแทน เนื่องจากนายตั้นเจ็ง แซ่อิง มีความสนใจและมีความชื่นชอบในการทำขนมเปี๊ยะ รวมทั้งมีประสบการณ์ในการทำขนมเปี๊ยะและได้ตั้งชื่อร้านใหม่ว่า “อิงมู่เส็ง” โดยใส่คำว่า “อิง” เป็นแซ่หรือนามสกุลของครอบครัวนำหน้าชื่อร้านเดิม คือ “อิงมู่เส็ง” มีความหมาย ดังนี้

คำว่า “อิง” คือ แซ่ หรือนามสกุลของครอบครัว ส่วนคำว่า “มู่” แปลว่า สวย และคำว่า “เส็ง” แปลว่า รุ่งเรือง เมื่อรวมกันมีความหมายว่า “ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต”

นายตันเจ็ง แซ่ฮึง มีลูก จำนวน ๔ คน เมื่อนายตันเจ็ง เสียชีวิต ได้มีนายปริญญา อนิวรรตพงษ์ (บุตรชาย) ทายาทรุ่นที่ ๒ ได้สืบทอดภูมิปัญญาการทำขนมเปี๊ยะต่อจากบิดา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ นายปริญญา อนิวรรตพงษ์ เสียชีวิต จึงทำให้นายอรพงษ์ อนิวรรตพงษ์ ทายาทรุ่นที่ ๓ เข้ามาดูแลธุรกิจของครอบครัวจนถึงปัจจุบัน

นายอรพงษ์ อนิวรรตพงษ์ ทายาทรุ่นที่ ๓ ร้านอิงม่วยเส็ง

ขนมเปี๊ยะอิงม่วยเส็ง มีสูตรให้เลือกหลายรูปแบบตามความสนใจและความชอบของผู้บริโภค ขนมเปี๊ยะแซ่จิ๋ว มีส่วนผสมของไส้ถั่ว ไส้ฝัก ขนมเปี๊ยะฮกเกี้ยน ไส้ขนมจะเคลือบด้วยน้ำเชื่อม ผิวสัมผัส งามขาว ผักชีฝรั่ง จะมี ๓ ชั้น ขนมเปี๊ยะฮกเกี้ยน เป็นขนมเปี๊ยะสำหรับใช้ในพิธีรับไหว้ในงานแต่งงาน

จุดเด่นขนมเปี๊ยะของร้านอิงม่วยเส็ง มีดังนี้

๑. ขนมเปี๊ยะจะเป็นแป้งเปลือกบางเป็นชั้น ๆ ไส้ไม่หวานมาก รสชาติกลมกล่อม
๒. ลักษณะเปลือกแป้งเป็นชั้น ๆ ไส้จะหอม
๓. ไส้ขนมเปี๊ยะจะมีความหลากหลาย

นอกจากนี้ร้านอิงมู่เส็ง ยังได้ทำซาลาเปา ขนمجีบ ขนมหันอับ (ถั่วตัด งาตัด ลูกกวาด ฟักเชื่อมและข้าวพอง) พบว่าร้านอิงมู่เส็ง นอกจากมีขนมเปี๊ยะที่รสชาติอร่อย ให้เลือกหลากหลาย ยังมีซาลาเปาที่อร่อย ในอดีตซาลาเปาของร้าน ทำเป็นแต่ไส้หน่อไม้ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงไส้ให้หลากหลาย ได้แก่ ไส้หมูสับ ไส้หมูแดง หมูสับ - ไช้เค็ม ถั่วดำ ครีမ် ผีอก เปาะก๊วย ไส้ผัก (เจ) หมั่นโถวมันไข่ หมั่นโถวมันม่วง เป็นต้น

เนื่องจากซาลาเปาของร้านอิงมู่เส็ง เป็นที่นิยมและชื่นชอบของลูกค้า ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ร้านได้เริ่มวางจำหน่าย ซาลาเปาหน้าร้าน นอกจากนี้แล้วทางร้านได้ร่วมนำขนมเปียะไปร่วมในพิธีบวงสรวงหลวงพ่อโสธร ในงานนมัสการหลวงพ่อโสธร เป็นงานประจำปีประจำจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นประจำทุกปี

ทางร้านได้บรรยายให้ความรู้แก่นักเรียนจากโรงเรียนเซนต์หลุยส์ที่เข้ามาศึกษาคุณงานภูมิปัญญาการทำขนมเปียะ ทั้งนี้โรงงานผลิตขนมเปียะของร้านตั้งอยู่ ซอย ๗ ถนนบางคล้า - แกลง ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยรสชาติขนมเปียะที่อร่อยและใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพจึงทำร้านได้เครื่องหมายรับรองความอร่อย “ตราเปิบพิสดาร” ในปี ๒๕๒๗ และในปี ๒๕๓๙ ซึ่งใช้นามปากกาว่า “แม่ซ้อยนางรำ” (นามปากกาของนักหนังสือพิมพ์นักข่าวสงคราม นาย สันติ เศรษฐวิมล ซึ่งถือกำเนิดในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ทางหน้าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้เขียนคอลัมน์เปิบพิสดาร ซึ่งเป็นเรื่องราวว่า ด้วยการทำอาหารตราสัญลักษณ์นี้เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นต้นมา เพื่อเป็นการรับรองความอร่อย) รวมทั้งร้านได้มีรายการ ซีพีจรลงพุงมาถ่ายทำเพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์อัมรินทร์ทีวี

หลักการดำเนินงานของร้านอิงมู่เส็ง

มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ไม่เอาเปรียบลูกค้า เน้นวัตถุดิบในการทำที่มีคุณภาพ คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการดำเนินงานจึงทำให้ร้านอิงมู่เส็ง เป็นที่นิยมและประทับใจของลูกค้ามายาวนานกว่า ๑๐๗ ปี

หากท่านใดสนใจขนมเปียะ ขนมที่ใช้ในพิธีมงคลต่าง ๆ และซาลาเปา สามารถซื้อผลิตภัณฑ์ได้ที่ร้านอิงมู่เส็ง ถนนระบือบกจอนุสรณ์ ร้านอยู่ตรงข้ามตลาดสดเทศบาลตำบลบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ร้านอิงมู่เส็ง (ร้านอยู่ตรงข้ามสถานีรถไฟจังหวัดฉะเชิงเทรา) ตำบลหน้าเมือง อำเภอนาเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ร้านอิงมู่เส็ง (บ้านโพธิ์) อยู่ถนนสายฉะเชิงเทรา - บางปะกง เลี้ยวแยกวัดผาณิตาราม ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพจของร้านขนมเปียะอิงมู่เส็งแปดริ้ว

เว็บไซต์ : <https://www.facebook.com/ขนมเปี๊ยะอิงมู่เส่งแปดริ้ว-111030622416589/>

ที่อยู่ : สาขาบางคล้า : ๕๙ ถนนระเบียบกิจอนุสรณ์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๑๐

ที่อยู่ : สาขาหน้าสถานีรถไฟฉะเชิงเทรา : ๒๗๕/๔ ถนนมหาจักรพรรดิ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

ที่อยู่ : สาขาบ้านโพธิ์ : ๘๙/๒๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๔๐

เบอร์ติดต่อ : สาขาบางคล้า : ๐๓๘-๕๔๑-๑๖๕ , ๐๓๘-๕๔๑-๒๘๒

เบอร์ติดต่อ : สาขาหน้าสถานีรถไฟฉะเชิงเทรา : ๐๓๘- ๕๑๕-๗๔๘

เบอร์ติดต่อ : สาขาบ้านโพธิ์ : ๐๖๑-๔๗๕-๘๑๖๔

เวลา : เปิดบริการทุกวัน เวลา ๐๕.๓๐ – ๑๘.๐๐ น. (สาขาบางคล้า)

เปิดบริการ เวลา ๐๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. (สาขาหน้าสถานีรถไฟฉะเชิงเทรา และสาขากบ้านโพธิ์)

เอกสารอ้างอิง

อุรพงษ์ อนิวรรตพงษ์. ทายาทรุ่นที่ ๓ ร้านอิงมู่เส่ง. (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗) . สัมภาษณ์
ณ ร้านอิงมู่เส่ง ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ร้านทองม้วนแม่เตี๋ยง
ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทองม้วน เป็นขนมแต่โบราณที่ได้นำเข้ามาในประเทศไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยทำทองกิบม้า มีชื่อว่า มารีอา กิยุมาร์ ดีปีญา (โปรตุเกส : Maria Guyomor de Pinha) เป็นสตรีลูกครึ่งโปรตุเกส - ญี่ปุ่น ทั้งนี้ เป็นที่รู้จักในชื่อ มารี กี มาร์ (ฝรั่งเศส : Marie Guimar) เป็นภริยาของพระยาวิไชยเณทร์ (คอนสแตนตินฟอลคอน) ขุนนางกรีกที่รับราชการในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีชื่อเสียงจากการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าเครื่องต้นวิเสทในราชสำนักอยุธยา ตำแหน่ง “ทำวทองกิบม้า” กล่าวกันว่า นางได้ประดิษฐ์ขนมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากอาหารโปรตุเกส มีทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ทองม้วน และขนมหม้อแกง เป็นต้น จนได้สมญาว่าเป็น “ราชินีแห่งขนมไทย” (วิกิพีเดีย สารานุกรม, ออนไลน์, ๒๕๖๗) ระบุในบทความ “เปิดบันทึกสาเหตุที่ทำให้ทำวทองกิบม้าต้องทำขนมหวาน” ตามจดหมายเหตุฝรั่งเศส ที่บันทึกไว้ว่า

“ทำวทองกิบม้า” เมื่อครั้งที่ทำวทองกิบม้าเข้ารับราชการในห้องเครื่องต้นในพระราชวัง ได้สร้างสรรค์ขนมหวานหลายชนิด โดยดัดแปลงจากตำรับอาหารโปรตุเกส ให้เป็นขนมหวานของไทย รวมทั้งผสมผสานความรู้ด้านการทำอาหารที่มีมาแต่เดิมรวมเข้ากับวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น ทั้งนี้ได้ถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวแก่เหล่าสตรีในบัญชาจนได้รับการเผยแพร่สู่ชนรุ่นหลัง พบว่าขนมที่ทำวทองกิบม้า ได้ดัดแปลงเป็นขนมหวานของไทยมีดังนี้

๑. ทองม้วน	๒. ทองหยิบ	๓. ทองหยอด
๔. ทองพลุ	๕. ทองโปร่ง	๖. ฝอยทอง
๗. กะหรี่ปั๊	๘. ขนมหม้อแกง	๙. สังขยา
๑๐. ขนมฝิง	๑๑. สัมปันนี	๑๒. ขนมขิง
๑๓. ขนมไข่เต่า	๑๔. ลูกชุบ	

ขนมทองม้วน เป็นขนมไทยโบราณที่มีชื่อเรียกตามวิธีการม้วน หรือการพับ มีลักษณะเป็นแผ่นม้วน เป็นวงกลม กรอบ มีส่วนผสมของแป้ง กะทิ น้ำตาล ปัจจุบันการทำทองม้วนมีการดัดแปลงหลายรสหลายสูตร และนิยมไว้รับประทาน เป็นอาหารว่างและซื้อเป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ

คุณสุภาพร ศรีอุไร (แม่เตี๋ยง)

คุณเรวดี ศรีอุไร คุณพัศวีริศา อมราอุไร (ลูกสาวแม่เตี๋ยง)

สำหรับ “ทองม้วนแม่เตี๋ยง” มีจุดเริ่มต้นจากคุณสุภาพร ศรีอุไร (แม่เตี๋ยง) มีบุตรธิดา จำนวน ๔ คน แม่เตี๋ยงประกอบอาชีพขายกระถางใส่ต้นไม้ ไอศกรีม มะม่วงดอง พร้อมทั้งทำทองม้วนขาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยได้สูตรการทำขนมทองม้วนจากคุณยายท่านหนึ่งในอดีตได้ถ่ายทอดวิธีการทำทองม้วนให้ ทั้งนี้การทำทองม้วนในอดีตได้ย่างทองม้วนโดยใช้เตาถ่าน พิมพ์แบบโบราณ วางจำหน่ายอยู่ที่บ้านเลขที่ ๖๔ ถนนไพบูลย์วัฒนา ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ครั้งใหญ่ในตลาดบางคล้า จึงทำให้ร้านทองม้วนได้ย้ายไปจำหน่ายตรงบริเวณคิธรประจําทางบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา คุณพัสรวิศา อมราอุไร ลูกสาวของคุณสุภาพร ศรีอุไร (แม่เตี๋ยง) ขณะที่เรียนหนังสือชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนเบญจมรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้เรียนรู้การทำขนมทองม้วน และได้ใช้เวลาว่างหลังจากเลิกเรียนมาช่วยคุณแม่ทำขนม และไปจำหน่ายในช่วงวันหยุด เสาร์ - อาทิตย์ ทั้งนี้หลังจากที่ตลาดบางคล้ามีสร้างอาคารเสร็จจึงได้ย้ายร้านกลับไปขายทองม้วนที่ถนนไพบูลย์วัฒนา ตลาดบางคล้าเหมือนเดิมในบ้านเลขที่ ๒๘ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นที่ผลิตและจำหน่ายในปัจจุบัน

ต่อจากนั้น คุณเรวดี ศรีอุไร ลูกสาวแม่เตี๋ยง ได้เริ่มทำทองม้วนหลังจากลาออกจากธนาคารแห่งหนึ่ง ต้องการที่จะมาสานต่อการทำทองม้วนจากมารดา จึงได้นำสูตรแบบดั้งเดิมที่ได้รับการถ่ายทอดจากมารดา มาจำหน่ายให้กับลูกค้าที่สนใจผลิตภัณฑ์ทองม้วน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้เริ่มพัฒนาสูตรทองม้วนให้มีรูปแบบหลากหลาย ได้แก่ สูตรหมูหย็อง ลูกเกด กล้วยฝิช โดยได้เรียนรู้วิธีการทำทองม้วนจากคนที่นำทองม้วนมาประชาสัมพันธ์ลงในสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook)

จุดเด่นของทองม้วนร้านแม่เตย คือ การใช้กะทิสด ไม่ใส่สารกันบูด โดยคำนึงถึงผู้บริโภค ต่อมาได้เรียนรู้วิธีการทำทองม้วนสดมะพร้าวอ่อนจากรายการบ้านเลขที่ ๕ ออกอากาศทางโทรทัศน์ช่อง ๕ การทำทองม้วนสดมะพร้าวอ่อนจะทำให้เฉพาะเวลามีมะพร้าวเท่านั้น มะพร้าวจะซื้อจากร้านประจำ เพราะจะได้มะพร้าวที่มีคุณภาพ สด ใหม่ มาทำทองม้วนจึงได้รสชาติดี อร่อย เป็นที่น่าพอใจของลูกค้า

เนื่องจากคุณเรวดี ศรีอุไร มีความมุ่งมั่น ความสนใจ ในการพัฒนาสูตรทองม้วน จึงได้ให้พี่ชายขับรถไปร้านแก้วของฝากจังหวัดกาญจนบุรี โดยร้านแก้วทองม้วนได้นำผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายที่จุดพักรถมอเตอร์เวย์ชลบุรี ได้ซื้อทองม้วนร้านแก้วมาชิมทำให้คุณเรวดีเกิดจุดประกายความคิดจะใช้แบ่งอะไร จึงได้ปรึกษาคู่แม่และได้ทำทองม้วนโดยใส่น้ำมันมะพร้าวผสมลงไป ทำให้ทองม้วนมีรสชาติดี อร่อยถูกใจผู้บริโภค ในอนาคตทางร้านทองม้วนแม่เตยมีการวางแผนว่าจะทำเป็นโรงงานเล็ก ๆ พัฒนาทองม้วนให้มีรูปแบบหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคโดยเน้นวัตถุดิบที่มีคุณภาพ

วัตถุดิบในการทำทองม้วน

๑. แป้งสาลี	๒. แป้งข้าวเจ้า
๓. น้ำตาลทราย	๔. ไข่ไก่
๕. กะทิสด	๖. งาดำ
๗. พิมพ์เหล็ก	๘. เตาแก๊ส

ปัจจุบันร้านทองม้วนร้านแม่เตี๋ยง มีการทำทองม้วนรสชาติหลากหลายดังนี้ ทองม้วนรสดั้งเดิม ราคา ๒๐ บาท ทองม้วนเข้มข้นรสดั้งเดิม ราคา ๓๕ บาท ทองพับหมูหย็อง ทองพับลูกเกดและทองพับรสดั้งเดิม ราคาถุงละ ๓๕ ทองม้วนรสเค็ม ราคา ๓๕ บาท ทองม้วนกระปุกใหญ่ราคา ๑๐๐ บาท ทองม้วนสด ราคาถุงละ ๒๐ บาท

จุดวางจำหน่ายของขนมทองม้วนแม่เตี๋ยง

ทองม้วนแม่เตี๋ยง ได้จำหน่ายที่ร้านบ้านเลขที่ ๒๘ ถนนไพบูลย์วัฒนา ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และร้านก๋วยเตี๋ยวร้านแท่ง ร้านก๋วยเตี๋ยวเฮงท่าเรือ ร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ด บ้านม่วงปากน้ำ ร้านกิตตินันท์อาหารตามสั่ง ร้านเจ้าแก้อีบบางคล้า ร้านกาแฟน้ำคืด ร้านวงเดือนเกาะขนุน ร้านอาหารสมคิด อำเภอรสาส้าน เป็นต้น

หากท่านใดสนใจทองม้วนร้านแม่เตี๋ยง สามารถอุดหนุนได้ที่คุณเรวดี ศรีอุไร ร้านทองม้วนแม่เตี๋ยง เลขที่ ๒๘ ถนนไพบูลย์วัฒนา ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ทองม้วนแม่เตี๋ยง ๐๘๗-๗๖๕-๐๘๐๗, ๐๙๑-๕๔๙-๙๔๔๒ หรือเพจ ขายของกินบางคล้า

เอกสารอ้างอิง

ประชาชาติธุรกิจ. (๒๕๖๖). เปิดประวัติท้าวทองกีบม้า เมื่อสิ้นฟอลคอลลนหลังพระเพทราชายึดอำนาจ

[ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. <https://www.prachachat.net/d-life/news-1418794>.

พัลลวีรีศา อมราอุไร, ทายาทร้านทองม้วนแม่เตี๋ยง. (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗) . สัมภาษณ์ ณ ร้านทองม้วนแม่เตี๋ยง ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เรวดี ศรีอุไร, ทายาทร้านทองม้วนแม่เตี๋ยง. (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ ร้านทองม้วน แม่เตี๋ยง ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. (๒๕๖๗). ท้าวทองกีบม้า (มารี กี มาร์) [ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จาก : [https://th.wikipedia.org/wiki/ท้าวทองกีบม้า-\(มารี_กี_มาร์\)](https://th.wikipedia.org/wiki/ท้าวทองกีบม้า-(มารี_กี_มาร์)).

ขนมอั่งถ่อก้วย

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

อั่งถ่อก้วย เป็นขนมที่ได้รับอิทธิพลจากคนไทยเชื้อสายจีน ในหนังสือวัฒนธรรมการกินแต่ข้าว ของศูนย์วิจัยวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์แต่จิ๋ว ตอนหนึ่งกล่าวถึงอั่งถ่อก้วยว่า “ไซอ้วงปอ (ซีห้วงหมู่ – เทพสูงสุดของลัทธิเต๋าสาขาหนึ่งประทานท้าวพิเศษให้แก่พระเจ้าฮั่นบูตี้ - กษัตริย์ราชวงศ์ฮั่น (บุคคลจริงในประวัติศาสตร์) จำนวน ๔ ผล และบอกว่าท้าวพิเศษนี้ ๓,๐๐๐ ปี จึงจะออกลูก แผ่นดินตงจ้วนไม่ควรปลูก และถึงจะปลูกก็ไม่มีลูก ท่านบอกแก่พระเจ้าฮั่นบูตี้ว่าให้

ชาวเมืองจงทำเป็นขนมเลียนแบบผลท้าว สำหรับเป็นขนมไหว้เทพเจ้า ไหว้บรรพบุรุษ ผู้ไหว้จะอายุยืน มีความสุข สุขภาพแข็งแรง” (เสี่ยวจิ๋ว, ๒๕๖๗, ออนไลน์)

ท้าว ที่กล่าวนั้นเป็นต้นท้าวตันเดียวกับเรื่องไซอ้วง มีชื่อเต็มว่า ซิวท้าว มีคุณสมบัติเรื่องอายุวัฒนะ เมื่อครั้งขุนหงองคัง บุกสวรรค์ได้ไปขโมยเก็บมากิน จนเป็นตำนาน ชื่อที่เรียกว่า อั่งถ่อก้วย จึงน่าจะเป็นรูปลักษณะของขนมที่ทำเลียนแบบท้าวตักเป็นสีแดงขวนกิน เพราะอั่ง แปลว่า สีแดง (รวมถึงตระกูลสีแดงอื่น ๆ เช่น สีชมพูบานเย็น ส้ม ทั้งนี้ในสมัยก่อนไม่มีเฉดสีต่าง ๆ มากเช่นปัจจุบัน “ถ่อ” คือ ผลท้าว “ก้วย” คือ ขนม (เสี่ยวจิ๋ว, ๒๕๖๗, ออนไลน์) เมื่อรวมกันหมายถึง ขนมที่มีสีแดงคล้ายผลท้าวตักโดยไส้ที่นิยมได้แก่ไส้ข้าวเหนียวผสมถั่วลิสงและกุ้งแห้ง ไส้กุยช่าย ไส้หน่อไม้ ไส้เผือก เป็นต้น

ขนมอั่งถ่อก้วย เป็นการทำเลียนแบบผลท้าวที่มีความหมายถึงอายุวัฒนะ บนผิวขนมชนิดนี้ปรากฏอักษรจีนอันเป็นมงคลตัวใดตัวหนึ่ง ได้แก่ ฮก หมายถึง บุญ วาสนา ชิว หมายถึง อายุยืน ซังอี หมายถึง มงคล คู่ สุขทวีคูณ และยังมีอักษรจีนอื่น ๆ อีกหลายตัว (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฉะเชิงเทรา, ๒๕๖๗, ออนไลน์)

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีคุณมยุรฉัตร หล่ออุดมพันธ์ ปัจจุบันอายุ ๗๗ ปี ได้ทำขนมอั่งถ่อก้วย โดยได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำมาจากมารดา ซึ่งขนมอั่งถ่อก้วย จะใช้ไหว้เทพเจ้า และเทศกาลต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีน ได้แก่ ตรุษจีน สารทจีน เป็นต้น

คุณม่วยล้วน หล่ออุดมพันธ์ ผู้ทรงภูมิปัญญาการทำขนมอ้งถ่อก้วย

จุดเด่นของร้านนี้ คือ ใช้วัตถุดิบในการทำที่มีคุณภาพ และไม่ใส่สารกันเสีย ทั้งนี้คุณม่วยล้วน หล่ออุดมพันธ์ ได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำขนมให้กับคุณชอนกลิ่น หล่ออุดมพันธ์ ที่เป็นน้องสะใภ้ โดยคุณชอนกลิ่นได้นำความรู้ที่ได้ไปทำ กุยช่ายจำหน่ายในตลาดบางคล้า รวมทั้งคุณพรรณทิพา หล่ออุดมพันธ์ น้องสาว ในการทำขนมอ้งถ่อก้วย และขนมกุยช่าย

คุณม่วยล้วน หล่ออุดมพันธ์ และคุณพรรณทิพา หล่ออุดมพันธ์ ผู้ทรงภูมิปัญญาการทำขนมอ้งถ่อก้วย

วัตถุดิบ

๑. แป้งข้าวเจ้า	๒. แป้งมัน	๓. ผีือก
๔. กุยช่าย	๕. ข้าวเหนียวนึ่ง	๖. พริกไทย
๗. หน่อไม้	๘. หัวไชเท้า	๙. น้ำตาล
๑๐. เกลือ	๑๑. น้ำเย็น	๑๒. ไม้แบบพิมพ์
- * กรณีใส่กุยช่ายจะมีต่าง (เบคกิ้งโซดา)

วิธีทำ

๑. นำแป้งข้าวเจ้าและแป้งมันผสมกันก่อน กวนให้สุกโดยกวนด้วยน้ำร้อนให้เข้ากันจนแป้งสุก ใช้เวลา กวน แป้ง ประมาณ ๕ - ๑๐ นาที พักให้เย็นจนนวดได้

๒. นวดแป้งจนเนียนและแบ่งแป้งเป็นก้อนเล็ก ๆ เอาก้อนแป้งมาแผ่ให้แบน ทิ้งไว้ให้เย็น

๓. กรณีที่เป็นไส้เผือก เอาเผือกปอกเปลือกแล้วใส่ให้เป็นเส้น ใส่ถั่วลิสง พริกไทย เกลือป่น น้ำมัน กระทียมเจียว คลุกให้เข้ากัน ต่อจากนั้นปั้นแป้งให้เป็นแผ่นบาง ๆ บรรจุไส้ลงไปใส่แม่พิมพ์ ออกแรงกดเล็กน้อย กดให้แป้งเต็มแม่พิมพ์ วางพิมพ์บนตะแกรงเคาะบนมือให้ขนมหลุดออกจากพิมพ์ นำไปนึ่ง ใช้เวลา ๒๐ นาที

๔. กรณีที่เป็นไส้กุยช่าย ให้เอากุยช่ายหั่นฝอยให้แห้ง ปรงรสด้วยเกลือ ด่าง น้ำมัน น้ำตาล คลุกเคล้าให้เข้ากัน ต่อจากนั้นปั้นแป้งให้เป็นแผ่นบาง ๆ บรรจุไส้ลงไปใส่แม่พิมพ์ ออกแรงกดเล็กน้อย กดให้แป้งเต็มแม่พิมพ์ วางพิมพ์บนตะแกรงเคาะบนมือให้ขนมหลุดออกจากพิมพ์ นำไปนึ่งใช้เวลา ๑๕ นาที

๕. กรณีที่เป็นไส้เป็นข้าวเหนียวนึ่งสุกแล้วให้ใส่กระทียมเจียว ถั่วลิสง พริกไทย เติดหอม ไข่โป้วสับ คลุกเคล้าให้เข้ากัน ต่อจากนั้นปั้นแป้งให้เป็นแผ่นบาง ๆ บรรจุไส้ลงไปใส่แม่พิมพ์ ออกแรงกดเล็กน้อย กดให้แป้งเต็มแม่พิมพ์ วางพิมพ์บนตะแกรงเคาะบนมือให้ขนมหลุดออกจากพิมพ์ นำไปนึ่งใช้เวลา ๑๕ นาที

๖. กรณีที่เป็นไส้หน่อไม้หั่นเป็นเส้น กุ้งแห้ง กระทียมเจียว พริกไทย น้ำตาล คลุกเคล้าให้เข้ากัน ต่อจากนั้นปั้นแป้งให้เป็นแผ่นบาง ๆ บรรจุไส้ลงไปใส่แม่พิมพ์ ออกแรงกดเล็กน้อย กดให้แป้งเต็มแม่พิมพ์ วางพิมพ์บนตะแกรงเคาะบนมือให้ขนมหลุดออกจากพิมพ์ นำไปนึ่งใช้เวลา ๑๕ นาที

๗. กรณีที่เป็นไส้ไชเท้าใส่ให้เป็นเส้น ใส่กุ้งแห้ง พริกไทย น้ำตาล คลุกเคล้าให้เข้ากัน ต่อจากนั้นปั้นแป้งให้เป็นแผ่นบาง ๆ บรรจุไส้ลงไปใส่แม่พิมพ์ ออกแรงกดเล็กน้อย กดให้แป้งเต็มแม่พิมพ์ วางพิมพ์บนตะแกรงเคาะบนมือให้ขนมหลุดออกจากพิมพ์ นำไปนึ่งใช้เวลา ๑๕ นาที

ปัจจุบันขนมอังก้อย จะทำในเทศกาลสำคัญของไทยเชื้อสายจีนเท่านั้น โดยจำหน่ายชิ้นละ ๒๕ บาท คู่ละ ๕๐ บาท ทั้งนี้ ในตำบลบางคล้าปัจจุบันมีคนทำจำนวนน้อย และหารับประทานได้ยาก

สำหรับผู้สนใจขนมอังก๋วย สามารถติดต่อได้ที่คุณม่วยลั่น หล่ออุดมพันธ์ หรือคุณพรรณทิพา หล่ออุดมพันธ์ บ้านเลขที่ ๔๑ - ๔๓ ถนนหลวงฤทธิ์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๘๗-๗๕๗-๐๗๒๒

เอกสารอ้างอิง

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน. (๒๕๖๗). อังก๋วย. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

จาก <https://www.finearts.go.th/nanmuseum/view/๒๖๐๖๗-อังก๋วย>.

ม่วยลั่น หล่ออุดมพันธ์, ผู้ทรงภูมิปัญญาขนมอังก๋วย. (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ บ้านคุณม่วยลั่น หล่ออุดมพันธ์.

เสี่ยวจิ๋ว. (๒๕๖๗). รู้จัก “อังก๋วย” ขนมที่เด็ดจากจีน หน้าตาแทบเหมือน “กุยช่าย” แต่ไม่ใช่กุยช่าย!.

ศิลปวัฒนธรรม ฉบับมิถุนายน ๒๕๕๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

จาก https://www.silpa-mag.com/culture/article_19001.

บ๊ะจ่าง

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

บ๊ะจ่าง (จิ้งจ้อ จีนกลาง / บ๊ะจ่าง สำเนียงฮกเกี้ยนหรือชนมจ่าง) คือ ข้าวเหนียวห่อไส้ต่าง ๆ มัดเป็นรูปสามเหลี่ยมในใบไผ่นำไปนึ่งหรือต้ม

เทศกาลสารทบ๊ะจ่าง หรือเทศกาลไหว้บ๊ะจ่าง เป็นเทศกาลสำคัญของคนจีนทั่วโลกที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ ตรงกับวันที่ ๕ เดือน ๕ ตามปฏิทินจันทรคติของจีนทุก ๆ ปีหรือที่เรียกว่า “ไหว้เหย่วโจย” (ไหว้ แปลว่า ๕ เหย่ว แปลว่า เดือน โจย แปลว่า เทศกาลหรือเทศกาล เดือน ๕)

ในถนนไพฑูริย์พัฒนา ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีบ๊ะจ่างของนายศิริชัย กุลวัฒน์เทพ ที่ได้ทำบ๊ะจ่างรสชาติดอ่อยและมีคุณภาพตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ในอดีตคุณศิริชัย กุลวัฒน์เทพ ได้ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างร้านทองดีจิน สาขา ๑ แถวประตุน้ำ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเป็นลูกจ้างอยู่ร้านทองดีจิน ได้เห็นข้างร้านทองดีจินมีร้านอาหารสิงคโปร์ขายอาหารทุกอย่างและได้ทำบ๊ะจ่างขายด้วย คุณศิริชัยได้สังเกตวิธีการทำบ๊ะจ่าง ได้มีการทำบ๊ะจ่างและนำมาปรับปรุงให้มีรสชาติดอ่อย ทั้งนี้มี นางหวาน กุลวัฒน์เทพ ภรรยาเป็นผู้ช่วยทำ เมื่อทำบ๊ะจ่างขายเป็นที่ถูกใจของลูกค้า จุดเริ่มต้นทำบ๊ะจ่าง วางจำหน่ายที่ตลาดบ่อบัว อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และไปขายย่านประตุน้ำ กรุงเทพมหานคร โดยได้โดยสารรถไฟ ไปทุกวันเสาร์ - วันอาทิตย์ เวลาจำหน่ายบ๊ะจ่างจะมีลิเต็ตที่ว่า “บ๊ะจ่าง ไข่แดงโร มาแล้วจ๊ะ”

ต่อมาได้เลิกเป็นลูกจ้างร้านทองดีจิน จึงนำบ๊ะจ่างไปจำหน่ายที่ห้างบิ๊กซีประตุน้ำ กรุงเทพมหานคร ลูกค้าติดใจ นอกจากนี้ ม.ร.ว.ณัฏศรี สวัสดิวัฒน์ เจ้าของคอลัมน์ “เชลล์ชวนชิม” ได้มาเที่ยวตลาดน้ำบางคล้า และนายศิริชัยได้เชิญท่านชิมบ๊ะจ่าง ม.ร.ว.ณัฏศรี สวัสดิวัฒน์ ได้ชิมขนมบ๊ะจ่าง จำนวน ๓ ครั้ง ต่อจากนั้นจึงได้ถ่ายรูปกับท่านเพื่อเป็นที่ระลึก ทั้งนี้ ได้ตั้งชื่อร้านว่า “ศิริชัยหวาน บ๊ะจ่าง” โดยเอาชื่อตัวเองและภรรยา มาตั้งชื่อร้าน

นายศิริชัย กุลวัฒน์เทพ ต้นตำรับทำบ๊ะจ่าง

นางสาวสมพร กุลวัฒน์เทพ (น้องสาว นายศิริชัย กุลวัฒน์เทพ ต้นตำรับทำบ๊ะจ่าง)
ผู้นำบ๊ะจ่างไปจำหน่ายที่ตลาดน้ำบางคล้า

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ คุณศิริชัย ได้เสียชีวิต คุณหวาน กุลวัฒน์เทพ ภรรยาจึงได้ทำขนมบ๊ะจ่างแทน และมีนายปิยะกุล กุลวัฒน์เทพ บุตรชายคนโต ได้เรียนรู้การทำบ๊ะจ่างจากมารดาและได้นำบ๊ะจ่างไปจำหน่ายที่ร้านอาหารบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด (โรงงานเกตเวย์ อำเภอบางพลาย จังหวัดฉะเชิงเทรา) และนายชिरารุท กุลวัฒน์เทพ บุตรชายคนที่สอง ได้นำบ๊ะจ่างไปจำหน่ายที่ตลาดนัด จังหวัดชลบุรี และนางรัชดา สอนเอี่ยม บุตรสาวคนสุดท้อง ได้ช่วยมารดาทำบ๊ะจ่างที่บ้านและจำหน่ายอยู่หน้าบ้าน ร้านอยู่ตรงข้ามซูเปอร์มาร์เก็ต ถนนโพธิ์พัฒนา ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

คุณหวาน กุลวัฒน์เทพ (ภรรยา นายศิริชัย กุลวัฒน์เทพ ต้นตำรับทำบ๊ะจ่าง) ผู้ทรงภูมิปัญญาบ๊ะจ่างตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

นางรัชดา สอนเอี่ยม (บุตรสาวคนสุดท้ายของ นายศิริชัย กุลวัฒน์เทพ ต้นตำรับทำบ๊ะจ่าง)

ส่วนประกอบหลัก

๑. ใบไม้ตรง ใบใหญ่	๑๑. กระเทียม
๒. ข้าวสารข้าวเหนียว	๑๒. พริกไทย
๓. ถั่วลิสง	๑๓. รากผักชี
๔. ไข่แดงของไข่เค็ม (ดิบ)	๑๔. ซีอิ๊วขาว
๕. เนื้อหมู (สันคอหมู)	๑๕. น้ำกะทิ สำหรับกวนเผือก
๖. กุ้งแห้ง (กุ้งแก้ว)	๑๖. น้ำตาลทราย สำหรับกวนเผือก
๗. เห็ดหอม	๑๗. น้ำมัน
๘. แป๊ะก๊วย	๑๘. กุนเชียง
๙. เผือกหอม	๑๙. เต้าแก๊ส หรือเต้าถ่าน
๑๐. น้ำมันพืช	

วิธีทำ

๑. นำใบไผ่ ข้าวเหนียว และเห็ดหอม แช่น้ำทิ้งไว้ ๑ คืน (แช่แยกกัน)
๒. นำใบไผ่ล้างให้สะอาดแล้วนำมาต้มประมาณ ๓๐ นาที นำใบไผ่ขึ้นมาล้างน้ำสะอาด ๒ น้ำ นำไปผึ่งให้สะเด็ดน้ำ (ก่อนต้มไม่ควรตัดโคนใบออกเพราะจะทำให้ใบไผ่แตก)
๓. ต้มถั่วลิสง ต้มคั่วคั้นทิ้งไว้ ๑ คืน เพื่อให้ถั่วลิสงนิ่ม
๔. นำข้าวเหนียวที่แช่ไว้ มาล้างให้หายเหม็นเปรี้ยว นำมานึ่งให้สุก
๕. นำกระเทียม + พริกไทย + รากผักชี มาตำละเอียด (สามเกลอ)
๖. ผัดสามเกลอให้หอม และปรุงรสให้ได้ตามต้องการ นำข้าวเหนียวที่สุกและถั่วลิสงต้มมาคลุก กับเครื่องที่ผัด ปรุงรสด้วยซีอิ๊วขาวและพริกไทยปน (เน้นกลิ่นของพริกไทย)
๗. พักข้าวเหนียวที่คลุกเครื่องแล้วให้เย็น ประมาณ ๒ ชั่วโมง
๘. นำเนื้อหมูที่หั่นแล้วมาผัดให้สุกปรุงรสด้วยซีอิ๊วขาว ตักขึ้น และนำเห็ดหอมมาหั่นเป็นชิ้น ๆ ผัดให้สุก
๙. ผีอกกวน ให้นำเนื้อหมูมาต้มให้สุก นำมาปอกเปลือกแล้วยีให้ละเอียด นำไปกวนกับน้ำกะทิ น้ำตาลทราย กวนให้แห้งและเหนียวด้วยไฟกลางค่อนข้างอ่อน
๑๐. นำกุ้งแห้งมาล้างให้สะอาด แช่น้ำไว้สักครู่เพื่อให้กุ้งมีเนื้อนิ่ม เมื่อกุ้งเนื้อนิ่มแล้วให้เทใส่กระชอนให้สะเด็ดน้ำ
๑๑. เตรียมส่วนประกอบที่จะใช้ห่อ (ไข่แดงของไข่เค็มดิบผ่าครึ่งลูก กุ้งแห้ง แป๊ะก๊วยต้มสุก ผีอกกวน เนื้อหมูผัด และเห็ดหอมผัด)
๑๒. นำเชือกฟางมาตัดยาวประมาณ ๖๐ เซนติเมตร ทบครึ่ง มัดปมห่างจากเส้นทบประมาณ ๒ นิ้ว จากนั้นให้ฉีกเชือกฟางเป็นเส้นเล็กพอประมาณไว้สำหรับมัดปะจ่าง
๑๓. เริ่มการห่อปะจ่างการนำใบไผ่มาเช็ดทำความสะอาดด้วยผ้าแห้ง จับใบเรียงซ้อนกัน และตัดส่วนโคนใบออก
๑๔. นำกุ้งแห้งมาโรยใส่ลงในข้าวเหนียว เกลี่ยให้ทั่ว ๆ
๑๕. ใช้ใบไผ่ ๓ ใบ เรียงให้เต็มฝ่ามือของผู้ที่จะห่อ ให้เอากระดูกใบวางบนมือ จับทบโคนใบให้เป็นทรงกรวย ใส่ข้าวเหนียว ผีอกกวน ลงไปปิดทับผีอกกวนด้วยข้าวเหนียวเล็กน้อย ใส่เครื่องที่เตรียมไว้ (ไข่เค็ม กุ้งแห้ง แป๊ะก๊วย เนื้อหมู และเห็ดหอม) จัดเรียงให้สวยงาม
๑๖. ห่อปิดทางใบไผ่ และมัดเชือกฟางให้แน่นด้วยเงื่อนมัดตาย ๒ ครั้ง ดึงให้กระชับ
๑๗. นำไปนึ่งด้วยไฟกลาง เป็นเวลา ๓๐ นาที

หมายเหตุ

๑. ถ้าทำในลักษณะอาหารเจ จะไม่ใส่เนื้อหมูและกุ้งแห้ง ไม่ใส่กระเทียม พริกไทย รากผักชี ไม่ใส่ไข่ ใส่แต่แปะก๊วย ผือกกวน เห็ดหอม เท่านั้น และเชือกฟางที่ใช้มัดจะเป็นสีขาว แต่ถ้าไม่ใช่เทศกาลกินเจ จะมัดเชือกสีแดง
๒. สามารถสั่งทำในลักษณะพิเศษได้ เช่น เพิ่มไส้ เพิ่มไข่แดง ใส่เปิดอย่าง กุนเชียง เป็นต้น ราคาที่ขึ้นอยู่กับลักษณะพิเศษนั้น ๆ
๓. ไบโไฟจะสั่งมาจากภาคใต้ ก่อนใช้ต้องล้างทำความสะอาด ต้มและล้างอีก ๒ – ๓ น้ำ เพื่อกำจัดกลิ่นกำมะถันที่ผู้ผลิตได้นำมาอบไผ่ตรงเพื่อป้องกันเชื้อรา
๔. ในอดีตการทำบ๊ะจ่างจะมัดห่อบ๊ะจ่างด้วยเชือกฝ้ายสีขาว ปัจจุบันราคาค่อนข้างสูงมาก จึงต้องเปลี่ยนมาใช้เชือกฟาง (เชือกพลาสติก) แทน

ทั้งนี้ ได้นำบ๊ะจ่างไปออกรายการ “กล่องดำ” ของบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จุดเด่นของบ๊ะจ่างร้านศิริชัยหวาน คือ ไบโไฟตรงจะสั่งมาจากภาคใต้ และใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ จำหน่ายในราคาถูกละ ๔๐ บาทและสามารถเก็บไว้ในตู้เย็นได้ ๑ เดือน

ผู้สนใจสามารถซื้อบ๊ะจ่างได้ที่ร้านศิริชัยหวานบ๊ะจ่าง อยู่ตรงข้ามร้านน้ำไทยซูเปอร์มาร์เก็ต บ้านเลขที่ ๔๗ ถนนไพบูลย์วัฒนา ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

วันเสาร์ – วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ สามารถซื้อรับประทานได้ที่ตลาดน้ำบางคล้าแพ ๘ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๓๘-๕๔๒-๐๙๐

เอกสารอ้างอิง

หวาน กุลวัณณะเทพ, ผู้ทรงภูมิปัญญาบ๊ะจ่าง. (๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ ร้านศิริชัยหวานบ๊ะจ่าง ตลาดน้ำบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (๒๕๖๕). อาหารและขนม

ชาติพันธุ์ สู่การส่งเสริมอัตลักษณ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.

ขนมกุยช่าย

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขนมกุยช่าย เป็นอาหารว่างที่มีการคิดค้นจากชาวจีนแต้จิ๋ว สันนิษฐานว่าขนมกุยช่ายเข้ามาสู่ประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ และแพร่หลายหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว นิยมเรียกกุยช่ายว่า “ก๊วยก้วย” ทั้งนี้ กุยช่าย เป็นพันธุ์พืชที่มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมในสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้ยังมีการบันทึกในสมัยเสีย (๒๒๐๕ – ๑๗๖๖ ก่อนคริสต์ศักราช) และมีการขยายพันธุ์การปลูกกุยช่ายไปยังพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้นำมาปลูกในประเทศไทย (Disthai.com,ออนไลน์) โดยขนมกุยช่ายของชาวจีนแต้จิ๋ว หมายถึงชนิดที่ใส่ทำจากผักกุยช่ายเท่านั้น ส่วนในประเทศไทยขนมกุยช่ายที่ทำจากแป้งอย่างเดียวกันแต่เปลี่ยนไส้เป็นแบบจีน เช่น ไส้หน่อไม้ ไส้เผือก มีแบบก้อนกลม แบบสี่เหลี่ยม สามารถรับประทานแบบนึ่งหรือแบบทอด ใส่น้ำจิ้มแบบซีอิ๊ว ซอสพริก เป็นต้น

สำหรับในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในอดีตมีคนจีนอพยพเข้ามาประกอบอาชีพทำการเกษตร ทำสวน ค้าขาย ได้นำภูมิปัญญาการทำกุยช่าย จากสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีส่วนร่วมทำกุยช่ายกันที่บริเวณโรงสีตลาดเก่าของอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้คนไทยเชื้อสายจีนในตลาดบางคล้า ในอดีต คุณแม่เซียมคิม แซ่จ้าว เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ได้ทำขนมกุยช่ายรสชาติอร่อยเป็นที่ชื่นชอบของลูกค้าจำนวนมาก ทำขนมกุยช่ายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และได้ถ่ายทอดการทำขนมกุยช่ายให้นายเกรียงศักดิ์

หล่ออุดมพันธ์ (เฮียกวง) ลูกชาย และนางช่อนกลืน หล่ออุดมพันธ์ ลูกสะใภ้ ในการทำขนมกุยช่ายใช้แป้งมัน แป้งข้าวเจ้า ส่วนไส้ใช้กุยช่าย โดยใช้กุยช่ายที่ซื้อจากตลาดไทย กรุงเทพมหานคร และสวนผักแถวอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้ ถ้าฤดูร้อนผักกุยช่ายจะมีน้อย โดยใส่ใบกุยช่ายมาหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ปรงรสด้วยน้ำตาล เกลือป่น ซีอิ๊วขาว กระเทียม ผงชูรส น้ำมันพืช เคล็ดลับของกุยช่ายอยู่ที่การนวดแป้งให้เหนียว โดยร้านเฮียกวงแป้งกุยช่ายนุ่ม เนื่องจากผสมแป้งข้าวเจ้าจำนวนมาก กว่าแป้งมัน ทำขนมกุยช่ายแบบทั้งกลมและสี่เหลี่ยม จำนวน ๒๔ กิโลกรัมต่อวัน มีขนมกุยช่าย ไส้กุยช่าย ไส้เผือก ไส้หน่อไม้ จำหน่ายกล่องละ ๓๕ บาท กล่องใหญ่ ๖๐ บาท สำหรับน้ำจิ้มกุยช่ายร้านนี้ คุณช่อนกลืน เป็นคนคิดสูตรรสชาติอร่อย ประกอบด้วย ซีอิ๊วขาว ซีอิ๊วดำ พริกชี้หนู น้ำเปล่า น้ำตาล ผสมกัน เมื่อรับประทานกับกุยช่ายแบบนึ่งและกุยช่ายทอดอร่อยมาก

นายเกรียงศักดิ์ หล่ออุดมพันธ์ (เฮียกวง) และนางซอนกลิ่น หล่ออุดมพันธ์
ผู้ทรงภูมิปัญญาขนมกุยช่าย

ผู้สนใจสามารถซื้อขนมกุยช่ายได้ที่ร้านขนมกุยช่ายเจ้ซอนกลิ่น ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๘๓-๖๐๒-๕๐๓๐

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ หล่ออุดมพันธ์ (เฮียกวง) และซอนกลิ่น หล่ออุดมพันธ์, ผู้ทรงภูมิปัญญาขนมกุยช่าย/เจ้าของร้านกุยช่าย.
(๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗) . สัมภาษณ์ ณ ร้านขนมกุยช่าย เจ้ซอนกลิ่นบางคล้า
ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ร้านขายยาแพทย์กัญกุล (หมอกุ๋ย) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมุนไพร หมายถึง ผลผลิตทางธรรมชาติ ได้จากพืชที่ใช้ยา หรือผสมกับสารอื่นตามตำรับยา เพื่อบำบัดโรค บำรุงร่างกาย ยาสมุนไพรจึงรวมถึงยาแผนไทย ยาพัฒนาจากสมุนไพร ยาแผนโบราณที่ใช้กับมนุษย์ตามกฎหมาย ว่าด้วยยาตามองค์ความรู้ของแพทย์ทางเลือก ทั้งนี้ยาสมุนไพรตามองค์ความรู้เดิมที่ใช้เพื่อการบำบัดรักษาและบรรเทาความเจ็บปวดของมนุษย์หรือการป้องกันโรค ประกอบด้วยยาตามองค์ความรู้เดิมตามตำราแผนไทยหรือตำราแผนจีน หรือยาที่ปรุงตามการประกอบโรคศิลปะ สาขากายแพทย์แผนไทยหรือแผนจีน โดยการผสมปรุงหรือแปรสภาพสมุนไพรที่เป็นไปตามองค์ความรู้ดั้งเดิม มีข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้ในความปลอดภัย แบ่งเป็นยาแผนไทยและยาแผนจีน (กองผลิตภัณฑ์สมุนไพร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, ๒๕๖๗, ออนไลน์)

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในอดีตมีคนจีนได้เข้ามาอาศัยอยู่ในอำเภอบางคล้า ประกอบอาชีพค้าขาย ทำสวนคนจีนบางส่วนได้นำองค์ความรู้

การรักษาโรคตามตำรับแพทย์แผนจีนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามารักษาโรคต่าง ๆ ทั้งนี้ทฤษฎีการแพทย์แผนจีนได้แบ่งลักษณะเฉพาะของยาสมุนไพรจีนว่ามีสี่ฤทธิ์และห้ารสชาติ สี่ฤทธิ์ หมายถึง ลักษณะธรรมชาติทั้งสี่ของยา คือ เย็นจัด ร้อน อบอวน และเย็น ห้ารสชาติ หมายถึง ความเผ็ด ความเปรี้ยว ความหวาน ความขม และความเค็มของยา ทั้งนี้ยาสมุนไพรจีนมีฤทธิ์และรสชาติที่แตกต่างกัน ผลการรักษาจึงแตกต่างกันแต่ละคนซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของยาสมุนไพรจีน กล่าวคือยาสมุนไพรจีนบางชนิดจึงได้ผลกับคนบางกลุ่ม อาการของคนอีกกลุ่มอาจรักษาแล้วไม่ได้ผล ดังนั้น จึงต้องใช้ยาภายใต้คำแนะนำจากแพทย์และเภสัชกรผู้เชี่ยวชาญ (โรงพยาบาลไทยนครินทร์, ๒๕๖๗, ออนไลน์)

ในถนนไพบูลย์วัฒนา (ตลาดบางคล้า) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีนายกุ๋ย ตันเจริญ (นายกังวาล กิจนุกุล) หรือ หมอกุ๋ย ได้นำภูมิปัญญาการรักษาโรคการแพทย์แผนจีนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมารักษาโรคให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางคล้า และอำเภอใกล้เคียง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีชื่อเสียงในการรักษาโรค ได้แก่ การกวาดยาในเด็ก (เอายาป้ายในคอเด็กโดยใช้นิ้วมือ) และได้ทำยาตำรักษาโรค ต่าง ๆ เช่น โรคผิวหนัง นอกจากนี้มีการผลิตยาตองเหล้าใช้สำหรับสตรีในการคลอดบุตร ทั้งนี้ ยาเป่าคอ ยาพอกฝี (ซึ่งในปัจจุบันตัวยาบางชนิดที่นำมาปรุงยาหาไม่ได้แล้ว) รวมทั้งผลิตยารักษาโรคจิตเสีดวงทวาร โดยใช้การทาบริเวณที่เป็น เป็นต้น

สำหรับประวัติผู้ทรงภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยและแผนจีนของหมอกุ๋ย สรุปได้ดังนี้

นายกังวาล กิจนุกุล (หมอกุ๋ย) เจ้าของร้านขายยาแพทย์กิจนุกุล ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เกิดปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ตรงกับ ค.ศ. ๑๙๑๓ เป็นบุตร กังดำเนิน แซ่ตั้งกับ ย่าจิว แซ่ลิ้ม เกิดที่คลองขมิปา หรือคลองสวนใหญ่ (ชื่อในสมัยนั้น) ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพี่และน้องรวม ๕ คน (เป็นบุตรชายคนเดียว) ได้ความรู้ภาษาจีนมาจากบิดามารดา เนื่องจากเป็นผู้ใฝ่รู้จึงได้ศึกษาเรียนรู้ทั้งตำรายาไทยและตำรายาจีน ในอดีตมีอาชีพค้าขาย พออายุได้ ๒๐ กว่าปี เริ่มต้นมีครอบครัว ได้แต่งงานกับแม่แจ่ม (เถียรทอง) กิจนุกุล มีบุตร-ธิดา บุตรบุญธรรม รวม ๑๓ คน

นายกังวฬ กิจนุกูล (หมอกู๋) เจ้าของร้านขายยาแพทย์กิจนุกูล

ดังที่กล่าวมาข้างต้นด้วยตัวของหมอกู๋เป็นผู้รู้ มีความรู้ทั้งแพทย์แผนไทย แพทย์แผนจีน รักษาด้วยวิธีเมะ (เป็นวิธีการตรวจโรคทางแพทย์แผนจีนเป็นการสัมผัสลักษณะการเต้นของชีพจรเพื่อดูการทำงานของอวัยวะภายใน การไหลเวียนของโลหิต) โดยหมอกู๋พูด อ่าน และเขียนภาษาจีนได้คล่อง มีความรู้ทางเภสัชกรรม และเวชกรรมตามลำดับ จึงมาเปิดร้านขายยาอยู่ในตลาดอำเภอบางคล้า รับรักษาโรคต่าง ๆ ได้ขึ้นทะเบียนยาหอมตราเสือช้างชูยันต์เป็นยาหอมที่มีคุณภาพ ในการรักษาอาการร้อนใน บำรุงหัวใจ แก้ลมวิงเวียน จนตัวยาที่เชื่อถือของคนในอำเภอบางคล้า และในจังหวัด ฉะเชิงเทรา จนถึงปัจจุบันนี้ (นางจันทร์นภา มหาศร, ๒๕๖๗, ผู้ให้ข้อมูล)

ยาหอมตราเสือช้างชูยันต์

สำหรับยาที่หมอกุ่ยทำครั้งแรกเป็นยาต้ม ทั้งนี้ นายกังวาล กิจนุกูล (หมอกุ่ย) ได้ไปประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ ในสาขาเภสัชกรรม วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๒ และได้ไปประกอบวิชาชีพในสาขาเวชกรรม ตามลำดับ เป็นเครื่องรับรอง ในการรักษาโรคและการเข้ามาบริการรักษาโรคของประชาชน

การรักษาด้วยวิธีเมะ (เป็นวิธีการตรวจโรคทางแพทย์แผนจีนเป็นการสัมผัสลักษณะการเต้นของชีพจร เพื่อดูการทำงานของอวัยวะภายใน การไหลเวียนของโลหิต)

ในอดีตประชาชนที่เจ็บป่วยและมีบุตรหลานไม่สบายจะพายเรือ นักรถโดยสารมารักษาโรค ให้หมอกุ่ยรักษา พ่นยา จะทำการรักษาในวันพระ วันโกน ทั้งนี้ยาที่มีชื่อเสียงของร้าน ได้แก่ ยาหอมตราเสือช้างชูยันต์ ในยาหอม ๓๑๕ กรัม ประกอบด้วย โกฐทั้ง ๙ เกสรทั้ง ๕ จันทน์เทศ ชะเอมเทศ อบเชยเทศ กฤษณา สมุลแว้ง พิมเสน กะลำพัก สรรพคุณ แก้อ่อนใน อ่อนเพลีย บำรุงหัวใจ อาเจียน แก้กลม

นายกังวาล (หมอกุ่ย) กิจนุกูล เสียชีวิต วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๖ สิริอายุรวม ๘๐ ปี หลังจากนายกังวาล (หมอกุ่ย) เสียชีวิตลง ได้ส่งต่อกิจการร้านขายยาแพทย์กิจนุกูลให้กับนายรัชกฤต กิจนุกูล (ลูกชายหมอกุ่ย) ต่อเป็นรุ่นที่ ๒ และ รุ่นที่ ๓ นายภัทรฉัตร กิจนุกูล (หลานชายหมอกุ่ย) ตามลำดับ (นางจันทรรักษ์ มหาศร, วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗, ผู้ให้ข้อมูล)

นอกจากนี้แล้ว นางจันทร์ณา มหาศร ลูกสะใภ้คนเล็กของครอบครัวกัญกุล ได้เรียนรู้การรักษาโรคต่าง ๆ จากหมอกุ่ย เพราะเกรงว่ามรดกภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนจีนและแผนไทยที่บรรพบุรุษทำมาจะเสี่ยงต่อการสูญหาย โดยไปศึกษาแพทย์แผนไทยจากสำนักเภสัชและอายุรเวชโบราณแห่งประเทศไทย วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้เรียนรู้การรักษาโรค ทั้งนี้ได้ทำการรักษาโรคตั้งแต่อายุ ๒๔ ปี มีใบประกอบโรคศิลปะแผนโบราณในสาขาเภสัชกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการรักษาโรคด้วยสมุนไพรจุดเด่นของสมุนไพรของร้านขายยาแพทย์กัญกุลคือ เป็นยาใหม่ไม่มีค้ำปี เมื่อยาหมดถึงจะทำการผสมใหม่ โดยทางร้านไปซื้อสมุนไพรจากชุมชนสมุนไพรบ้านดงบัง อำเภอมือง จังหวัดปราจีนบุรี ส่วนยาจีนจะไปซื้อที่เยาวราช กรุงเทพมหานคร ร้านได้ใบอนุญาตผลิตสมุนไพรผู้ประกอบการโรคศิลปะแพทย์แผนโบราณ สาขาเวชกรรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้งนี้ นางจันทร์ณา มหาศร ได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยให้กับบุตรชาย นายภัทรฉัตร กิจนุกุล ซึ่งบุตรชายทายาทรุ่นที่ ๓ นายภัทรฉัตร กิจนุกุล ได้กล่าวว่า ในอดีตเห็นกง (หมอกุ่ย) ได้ผลิตยาสมุนไพรที่เป็นแพทย์ทางเลือกจึงมีความภาคภูมิใจที่บรรพบุรุษได้ผลิตตัวยารักษาคนด้วยผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีคุณภาพและเอาใจใส่ต่อผู้มารับรักษา จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะสืบสานภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษ ได้สร้างมา หลังจากสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ต่อจากนั้นได้ไปศึกษาการแพทย์แผนไทย ที่สถาบันการแพทย์แผนไทยเนตรดาว กรุงเทพมหานคร โดยได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจร้านขายยาของครอบครัว ทั้งนี้ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ได้มาตรฐาน โดยคำนึงถึงผู้มารับรักษาให้เหมาะสมกับอาการของโรค รวมทั้งมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ยาสมุนไพรให้มีรูปแบบให้เลือกหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้มีการนำเทคโนโลยีตลาดออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางในการจำหน่ายให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน แต่ทางร้านยังคงรักษาสูตรยาสมุนไพรแบบดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้สร้างเอาไว้ ทำให้ร้านขายยามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดฉะเชิงเทราและผู้คนทั่วไปที่ต้องการรักษาแพทย์ทางเลือก ทั้งนี้ทางร้านมีสูตรยาสมุนไพรไทย - จีน ในการรักษาโรค เช่น ยาจีนต้มบำรุงกำลัง บำรุงโลหิต ยาต้มแก้ภูมิแพ้ อัมพาต ยารักษาโรคเด็กอ่อนทุกชนิด ยาเป่าคอทุกชนิด ยาแก้โรคเบาหวาน ยาแก้เลือดลมสตรี ยาทาแก้โรคผิวหนังทุกชนิด เป็นต้น

นางจันทร์ณา มหาศร ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย - จีน
ร้านขายยาแพทย์กัญกุล (หมอกุ่ย)

นายภัทรฉัตร กิจนุกูล ทายาทรุ่นที่ ๓ ร้านขายยาแพทย์กิจนุกูล (หมอกุ๋ย)

ดังนั้น การส่งเสริมภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยของร้านขายยาแพทย์กิจนุกูล (หมอกุ๋ย) ได้มีการถ่ายทอดสมุนไพรจีน และสมุนไพรไทยจากบรรพบุรุษมาสู่รุ่นปัจจุบัน นำไปสู่การพัฒนาตัวยาสมุนไพรที่มีคุณภาพ ซึ่งบรรพบุรุษได้ถ่ายทอดองค์ความรู้มาก่อให้เกิดเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ใช้ในการรักษาโรคให้กับประชาชนในอำเภอบางคล้า และอำเภอใกล้เคียง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จากอดีตถึงปัจจุบันมายาวนานกว่า ๘๐ ปี

นางจันทร์นภา มหาศร และ นายภัทรฉัตร กิจนุกูล (ทายาทรุ่นที่ ๓)
ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย – จีน ร้านขายยาแพทย์กิจนุกูล (หมอกุ๋ย)

สัมภาษณ์ตัวแทนจากครอบครัวกิงนุกูล (นางจันทรรักษ์ มหาสาร และนายภัทรฉัตร กิงนุกูล)

ผู้สนใจสามารถซื้อยาสมุนไพรได้ที่ร้านขายยาแพทย์กิงนุกูล (หมอกุ่ย) ๙๖/๙๘ ถนนโพธิ์พัฒนา ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๑๐ เวลาทำการ ๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. โทรศัพท์ ๐๓๘-๕๔๑-๑๐๐๐, ๐๘๐-๑๕๙-๑๔๔๔ , ๐๘๑-๘๖๕-๒๗๑๕

เอกสารอ้างอิง

กองผลิตภัณฑ์สมุนไพร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (๒๕๖๗). **ชนิดของผลิตภัณฑ์สมุนไพร**

[ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗. จาก : <https://herbal.fda.moph.go.th/popular-herbal-popular-2>.

จันทรรักษ์ มหาสาร, ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย – จีน. ร้านขายยาแพทย์กิงนุกูล (หมอกุ่ย)/ลูกสะไภ้คนเล็กของครอบครัวกิงนุกูล. ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. สัมภาษณ์.

ภัทรฉัตร กิงนุกูล, ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย – จีน. ร้านขายยาแพทย์กิงนุกูล (หมอกุ่ย) / ทายาทรุ่นที่ ๓ ร้านขายยาแพทย์กิงนุกูล (หมอกุ่ย). ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. สัมภาษณ์ โรงพยาบาลไทยนครินทร์. (2567). **สมุนไพรจีน.**[ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

จาก : <https://thainakarin.co.th/article-from-doctor-Chinese-herbal-medicine-tnh/>.

ขอบคุณตัวแทนจากครอบครัวกิงนุกูล. (นางจันทรรักษ์ มหาสาร และนายภัทรฉัตร กิงนุกูล) ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์พร้อมภาพประกอบ เรียบเรียงข้อมูลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.

ภูมิปัญญาการเย็บตับจาก ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

คุณวิไล เตียวยอด

ผู้ทรงภูมิปัญญาการเย็บตับจาก ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง และริมคลองต่าง ๆ ที่มีปากคลองเชื่อมต่อกับแม่น้ำบางปะกง จะมีต้นไม้จำพวกปาล์มชนิดหนึ่งขึ้น มีชื่อว่า **“ต้นจาก”** ขึ้นเฉพาะในดินเลนน้ำเค็มเท่านั้น ต้นจากสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น **ใบจาก** นำมาเย็บเรียงใบจากเป็นตับใช้มุงหลังคาบ้าน มุงเล้าไก่ **“ใบอ่อน”** ของจากอ่อนนำมาตัดเป็นท่อน ๆ ตากแห้งมาฉีกเส้นสำหรับสุบรวมทั้งการห่อขนม **“โหม่งจาก”** คือ ผลจากที่เกาะกันเป็นทะลาย ภายในผลจากมีเนื้อของลูกจาก นำมาทำขนมคล้ายกับลูกตาล (ลอยแก้ว) หาทานได้ยาก **“ดอกจากอ่อน”** ใช้ทำอาหาร **“ผลจากอ่อน”** ใช้ทำอาหารและขนม **“เปลือกผลของจาก”** นำมาทำเป็นปุ๋ยหรือเป็นเชื้อเพลิง **“ก้านใบ”** ทำไม้กวาด **“ก้านของโหม่งจาก”** เมื่อผลจากหลุดหมดเหลือแต่ก้านนำมาตากแห้งทุบให้แตกเป็นเส้น ๆ ใช้ทำเสื่อไผ่

ในอดีตการเย็บจากเป็นอาชีพหนึ่งของคนที่อาศัยอยู่ใกล้ริมแม่น้ำบางปะกง ใบจากสามารถนำมาเย็บเป็นตับ เรียก **“ตับจาก”** ใช้สำหรับมุงหลังคาบ้าน กันแดดกันฝน ทำเล้าไก่เนื่องจากสมัยก่อนยังไม่มีสังกะสีหรือกระเบื้องมุงหลังคา ปัจจุบันการเย็บตับจากแทบจะไม่มีคนทำในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เนื่องจากใช้วัสดุอื่นแทนใบจากมุงหลังคา

ชุมชนโจ้วฉู้ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีคุณวิไล เตียวยอด ปัจจุบันอายุ ๗๔ ปี มีอาชีพเย็บตับจากเป็นอาชีพหลัก โดยได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตับจากจากมารดา สมัยก่อนในชุมชนบางคล้าจะนำตับจากมาใช้มุงหลังคา มุงเล้าไก่ คุณวิไล เตียวยอด เล่าว่าในอดีตตอนกลางวันจะไปหาใบจากบริเวณคลองท่าทองหลวง อำเภอบางคล้า เกาะลัดบางคล้าและตอนกลางคืนจะเย็บตับจาก

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ การระบาดไข้หวัดนกในประเทศไทย ทำให้ไม่มีลูกค้าสั่งให้ทำตับจากจึงได้หยุดการทำตับจาก ซึ่งในอดีตทำตับจาก ๑๐๐ ตับ จะได้ค่าแรงจำนวน ๘ บาท ตับจากจำหน่ายตับละ ๒.๕๐ บาท ปัจจุบันจำหน่ายตับละ ๑๐ บาท และการเย็บตับจากจะทำเวลามีลูกค้าสั่งเท่านั้น และเคยเย็บตับจากส่งร้านร่มไม้สายธารบางคล้า รวมทั้งมีการทำจำหน่ายเดือนละ ๑๐,๐๐๐ ตับ

จุดเด่นของจากที่เย็บ คือ ตับจะแน่นเมื่อนำมาเย็บแล้วตับจากจะไม่หยุ่น มีอายุการใช้งาน ๘ ปี

อุปกรณ์ในการเย็บจาก

๑. ใบจากที่นำมาทำตับจาก ต้นจากมีอายุประมาณ ๑ ปี
๒. ทางจาก หรือขนาบ เมื่อลิดใบจากออกแล้ว ใช้ทำไม้แกนตับจากจะต้องมีความยาวประมาณ ๑.๒๐ เมตรเอาไปตากแดดประมาณ ๑๐ วัน เมื่อแห้งขอบขนาบจะม้วนงอเข้าหากัน ทำให้ขนาบแข็งแรงมากยิ่งขึ้น

๓. ตันคล้า ตันคล้าปลูกตามสวน ลอกเปลือกเขียวหรือผิวคล้าสำหรับแล้วใช้เป็นเชือกเย็บใบจากที่เรียง เพื่อต่อให้เป็นตับ ทั้งนี้ตันคล้าจำนวน ๑ ตัน ทำได้จำนวน ๗ - ๘ เส้น ต้องนำตันคล้าไปตากแดดให้แห้งก่อน เรียกว่า “ตอกคล้า” ถ้านำมาเย็บกับตับจากให้น้ำตอกคล้าไปแช่น้ำ ข้อสังเกต การนำตันคล้ามาใช้เป็นเชือกเย็บใบจาก ให้ดูปลายยอดตันคล้าที่ต้นแก่แตกเป็น ๓ แขนง จึงตัดมาจะทำให้เย็บได้ดี

๔. มีดบาง

ขั้นตอนการเย็บตับจาก

๑. นำทางจากมาริดใบออกสองข้าง วัดความยาวประมาณ ๑.๒๐ เมตร และผ่าเป็นซีก ๆ นำมาตากแดด จำนวน ๑๐ วัน

๒. นำใบจากมาเรียงทับซ้อนกัน โดยซ้อนกันประมาณครึ่งใบ ขอบใบชนกระดูกกลางใบ ๑ ชุด ใช้จำนวน ๓ ใบ คือ ใบหน้า ใบรอง และใบหลัง เรียงพับหักใบจากที่ซ้อนกันประมาณ ๑ ใน ๓ ส่วน เข้ากับไม้แกนตับจากแล้วเสียบล๊อคใบจากด้วยตอกคล้า เพื่อไม่ให้แถบใบจากหลุดออกจากแกนตับจาก

๓. นำตันคล้าเป็นตอกคล้า เย็บสอดไปกับแถบใบจาก เว้นระยะห่างกันประมาณ ๑.๕๐ นิ้ว ทางตอกคล้าลงตรงข้างกระดูกกลาง ทางตอกคล้าขึ้นริมใบ เย็บต่อกันไปเรื่อย ๆ จนสุดไม้แกนตับจาก และเย็บล๊อคหัว - ท้ายให้แน่น เพื่อไม่ให้ใบจากที่เย็บไว้หลุดออกมาจากไม้แกนตับจาก

หากท่านใดสนใจสั่งตับจาก สามารถติดต่อได้ที่ คุณวิไล เตียวยอด บ้านเลขที่ ๒๔๗ / ๑ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เบอร์ติดต่อ ๐๘๘-๑๙๓-๘๘๑๓

เอกสารอ้างอิง

วิไล เตียวยอด, ผู้ทรงภูมิปัญญาการเย็บตับจาก. (๓ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ บ้าน คุณวิไล เตียวยอด.

บทที่ ๕

แหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้เคลื่อนทัพเข้าตีกองทัพพม่าบริเวณปากน้ำโจ้โล้จนได้รับชัยชนะ สร้างความรักความภาคภูมิใจให้กับประชาชนในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีและน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน จึงได้มีการสร้างอนุสรณ์สถานพระสถูปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช นอกจากนี้แล้วตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีศาสนสถานที่สำคัญได้แก่ วัดโพธิ์บางคล้า วัดแจ้งบางคล้า มีศาลเจ้าที่เป็นศูนย์รวมของคนไทยเชื้อสายจีน ได้แก่ ศาลหลักเมืองบางคล้า โรงเจเก็กเซ่งกั๊กบางคล้า มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) โบสถ์คริสต์ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์ และวัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มบางคล้า นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการเกษตรแบบบูรณาการ นำไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงาน ได้แก่ บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) รวมทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ ตลาดน้ำบางคล้า ที่ได้มีการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและของดีในชุมชน เกิดการสร้างรายได้และการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อนุสรณ์สถานพระสถูปเจดีย์ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

บริเวณปากน้ำโจ้โล้ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ ถือเป็นปฐมชัยแห่งเสรีภาพ เป็นจุดที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ต่อสู้กับพม่าจนได้ชัยชนะทั้ง ๆ ที่พมามีกองกำลังมากกว่า จนทำให้กองทัพพม่าไม่กล้าติดตามกองทัพพระองค์ ปลอยให้เดินทางต่อไปจนกระทั่งกลับมากู้สิริภาพได้ ภายในบริเวณอำเภอบางคล้าดังที่ปรากฏในพระราชพงศาวดาร ทำให้เกิดการนำเอาเรื่องราวในประวัติศาสตร์มาผูกโยงเข้ากับสถานที่แล้ว เล่าขานเป็นตำนานการยกทัพผ่านพื้นที่อำเภอบางคล้าของพระยาตากำแพงเพชร (พระเจ้าตาก) ว่า “ได้สู้รบกับพม่าบริเวณปากน้ำโจ้โล้ แล้วยกทัพไปสวามิภักดิ์บริเวณวัดแจ้งจากนั้นไปหาอาหารได้ต้นโพธิ์ใหญ่บริเวณวัดโพธิ์”

ภายหลังที่พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช) สามารถยึดอยุธยาคืนจากพม่าแล้ว และได้ปราบดาภิเษกขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมราชาที่ ๔ (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พระองค์ได้มีพระบรมราชโองการให้สร้างเจดีย์ บริเวณปากน้ำโจ้โล่ เป็นอนุสรณ์การสู้รบในครั้งนั้น ๓ แห่ง คือ สถูปเจดีย์พระเจ้าตากสิน วิหารวัดแจ้ง และวิหารวัดโพธิ์

จากตำนานการผูกโยงนี้ถึงกับมีคำกล่าวเป็นวลีที่ว่า “ปากน้ำโจ้โล่ วัดโพธิ์โสภณ วัดแจ้ง แสงทอง”

อนุสรณ์สถานแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณปากน้ำโจ้โล่ แต่เดิมพื้นที่นี้มีลักษณะเป็นแหลมยื่นออกมายังจุดบรรจบของ คลองท่าลาดกับแม่น้ำบางปะกง โดยชาวบ้านเรียกพื้นที่นี้ว่า “แหลมพระปรางค์” อันเนื่องจากพื้นที่นี้มีเจดีย์ตั้งอยู่และเจดีย์ องค์ดังกล่าวก็ถูกโยงเข้ากับประวัติศาสตร์ว่าเป็นอนุสรณ์แห่งการสู้รบของพระยากำแพงเพชร (พระเจ้าตาก) กับพม่าที่บริเวณ ปากน้ำแห่งนี้ (นายกฤษ เจียโหวง, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐) เป็นแหลมมีกระแสน้ำจากคลองท่าลาด ไหลบรรจบกับแม่น้ำบางปะกง ทำให้กระแสน้ำกัดเซาะจน บริเวณแหลมปากน้ำที่พระสถูปเจดีย์พระเจ้าตากสินตั้งอยู่ พังทลายล้มลงสู่ก้นแม่น้ำ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ประมาณ ๖ โมงเช้า ต่อมาได้รับงบประมาณจากกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกองสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีสชัง โรมัน คาทอลิกจันทบุรี อนุญาตให้ใช้ที่ดินสร้าง จำนวน ๒ ไร่ ๒ งาน ๓๘.๔ ตารางวา สร้างพระสถูปเจดีย์ขึ้นมาใหม่ บริเวณเดิม ตามรูปแบบของกองสถาปัตยกรรม กรมศิลปากร ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงระฆัง มีซุ้มทั้ง ๔ ด้าน โดยเริ่มก่อสร้าง เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๖,๕๖๒,๓๓๘ บาท (ศูนย์สิบลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์, ๒๕๖๔, หน้า ๖๘ - ๖๙)

ทั้งนี้ในวันอาทิตย์ที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มีการบวงสรวงสมโภชพระสถูปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยมีหัวหน้าส่วนราชการ ภาคเอกชน และประชาชนเข้าร่วมพิธี ดังนั้นในทุกวันที่ ๒ เมษายนของทุกปี เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จัดงานน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อพระองค์ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย

เอกสารอ้างอิง

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (๒๕๖๔). องค์ความรู้ย้อนรอยเส้นทางเดินทัพของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชผ่านเมืองฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ชาวบางคล้าเชื่อว่าพื้นที่บริเวณปากน้ำโจ้โล้อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้าแห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทยในการกู้ชาติบ้านเมือง ชุมชนดั้งเดิมอันเป็นบรรพบุรุษที่นี่ต้องมีส่วนร่วมขบวนการกู้ชาติกู้แผ่นดิน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ สมัยที่นายชัยโรจน์ ประภาวัต อดีตนายอำเภอบางคล้า และนายวิสูตร ศรีสุนทร อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางคล้าได้ร่วมกันคิดกับประชาชนชาวบางคล้า ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า และคณะกรรมการชุดค้นหาประวัติศาสตร์บางคล้าในเชิงประวัติศาสตร์ได้

ค้นคว้าแหล่งความรู้เฉพาะจากหอสมุดแห่งชาติพบว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่ตั้งของอำเภอบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงควรจะดำเนินการสร้างศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระองค์ท่าน เนื่องมาจากพื้นที่บริเวณปากน้ำโจ้โล้ เคยเป็นสมรภูมิต่อสู้รบระหว่างไทยกับพม่า เมื่อครั้งใกล้จะเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ ๒ ดังปรากฏในพระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา เล่มที่ ๒ หน้าที่ ๒๙๓ - ๒๙๔ และพระองค์ได้ใช้บริเวณรวบรวมพลเดินทัพเดินผ่านเขตเทศบาลตำบลบางคล้า จึงทำให้พื้นที่แห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการกู้ชาติบ้านเมืองของชุมชนดั้งเดิมที่เป็นชาวจีนที่อพยพมาอยู่บนแผ่นดินไทย ได้มีส่วนร่วมระหว่างประชาชนชาวไทยและชาวจีน ในการกู้แผ่นดิน ดังนั้นชาวอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงร่วมกันจัดสร้างศาลอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราชขึ้น พ.ศ. ๒๕๓๐ ณ บริเวณทางเข้าตลาดอำเภอบางคล้า (สวนสาธารณะหลังโรงเรียนกมลพิชญ์) เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๐ และแล้วเสร็จเมื่อ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ รวมระยะเวลาก่อสร้าง ๑ ปี ๖ เดือน ๑๙ วัน และได้ัญเชิญพระรูปขึ้นตั้งบนฐานเมื่อ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

กรมศิลปากรได้ออกแบบพระรูปทรงม้าในพระอิริยาบถทรงเดินทัพผ่านไปตำบลท่าทองกลาง (ชื่อเดิม ท่าทองกลอย ในขณะนั้น) อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และในวันที่ ๒๘ ธันวาคม ทุกปี หน่วยงานราชการ ภาคเอกชนและประชาชน ได้ร่วมพิธีวันปราบดาภิเษกสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และการถวายเครื่องบวงสรวงบูชา เพื่อเป็นการน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่มีต่อประเทศไทยในการกอบกู้เอกราชชนชาติไทย (ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ๒๕๕๔, หน้า ๕๐ - ๕๑ และศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ๒๕๖๔, หน้า ๗๔ - ๗๕)

เอกสารอ้างอิง

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (๒๕๖๔). องค์ความรู้ย้อนรอยเส้นทางเดินทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชผ่านเมืองฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

วัดโพธิ์บางคล้า

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัดโพธิ์บางคล้า ตั้งอยู่เลขที่ ๒๓๖ ถนนประชาเนรมิต ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ ๓๗ ไร่ ๑ งาน ๔๒ ตารางวา อาณาเขตทิศเหนือจรดแม่น้ำบางปะกง ทิศใต้จรดถนนสาธารณะ ทิศตะวันออกจรดถนนประชาเนรมิต ทิศตะวันตกจรดถนนประชาเนรมิต มีที่ธรณีสงฆ์จำนวน ๒ แปลง เนื้อที่ ๖๒ ไร่ ๔๐ ตารางวา วัดสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๒๘๖ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร (ประเสริฐ ศิลรัตน์ และจินดา เนื่องจำนงค์, ๒๕๕๒. หน้า ๘๒).

พระพุทธรูปชัยมงคล พระประธานในอุโบสถหลังใหม่วัดโพธิ์บางคล้า

พระสมุห์อำนวย อนาลโย. เจ้าคณะตำบลบางสวน และเจ้าอาวาสวัดโพธิ์บางคล้า

วัดโพธิ์บางคล้า มีสิ่งที่สำคัญ ดังนี้

๑. อุโบสถเก่าโบราณ จากคำบอกเล่าของพระครูโพธิคุณวัฒน์ และผู้สูงอายุในท้องถิ่นว่า วัดนี้มีโบสถ์ลักษณะคล้ายเก๋งจีน หลังคาซ้อน ๒ ชั้น มุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วย ซ่อฟ้าเป็นรูปหัวมังกร ผนังก่ออิฐฉาบปูนขาวผสมน้ำอ้อย ล้อมรอบด้วยใบเสมา และมีวิหารทรงจตุรมุขเป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย หลังคามุงด้วยกระเบื้องเกล็ดเต่า ทำจากดินเผา (มีการเปลี่ยนทรงหลังคาในปี ๒๔๘๕ และซ่อมแซมใหม่ในปี ๒๕๔๑) ปัจจุบันอุโบสถนี้ได้รื้อถอนไปแล้ว

๒. พระวิหารไสยาสน์โบราณ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๒๓๑๐ – ๒๓๑๕ ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช หลังคาเป็นทรงจตุรมุขมุงด้วยกระเบื้องดินเผาเกล็ดเต่า ประดับซ่อฟ้าใบระกา หน้าบันไม่มีลวดลาย มีประตูทางเข้า ๒ ด้าน คือทางทิศเหนือ และทิศตะวันตก เหนือประตูประดับด้วยถ้วยเงินเรียงเป็นรูปวงกลม มีหน้าต่าง ๑ ช่อง ทางทิศตะวันออก กระเบื้องชายหลังคาเชื่อมด้วยปูน ตัววิหารมีกำแพงล้อมรอบพร้อมมุงหลังคา และมีพระพุทธรูปปางมารวิชัยทำด้วยปูนประดิษฐานไว้โดยรอบจำนวน ๙ องค์ ปัจจุบันเหลือ ๘ องค์ ส่วนภายในวิหารมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ ๑ องค์ ต่อมาหลังควหาหารและกำแพงได้ชำรุดและพังลง ในพ.ศ. ๒๔๘๕ ได้มีการซ่อมแซมหลังคาใหม่ โดยมุงด้วยกระเบื้องเกล็ดเต่าเคลือบสี หน้าบันจั่วทิศตะวันตกเป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ประดับด้วยลายเครือเถาหน้าบัน จั่วด้านประตูขึ้นเป็นรูปดอกบัว ๕ ดอกประดับแจกัน หลังคาประดับด้วยซ่อฟ้ารูปหัวพญานาค มีใบระกา และต่อมาหลังคาและนาคบันก็พัง เกิดความชำรุดเสียหายอีก ในพ.ศ. ๒๕๔๑ อำเภอบางคล้า ได้ทำการซ่อมโครงสร้างใหม่หมดโดยตั้งเสาเสริมความแข็งแรง ๔ ด้าน รวม ๘ ด้าน ฉาบผนังภายในโดยก่ออิฐฉาบปูนทุกด้าน เปลี่ยนผ้าเพดาน เปลี่ยนโคมไฟ ปูพื้นใหม่ด้วยหินอ่อน และปูศิลาแลงโดยรอบวิหารทั้ง ๔ ด้าน ในงบประมาณ ๓๕๐,๐๐๐ บาท ส่วนการประดับตกแต่งเครื่องบนตัวนาคและลวดลายหน้าบันทางวัดเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ทรงคุณค่าทางศิลปกรรม ปัจจุบันวิหารแห่งนี้คงมีเฉพาะฝาผนังปูนและพระพุทธรูปปางไสยาสน์ ภายในวิหารเท่านั้นที่เป็นของเดิม (สมาคมชาวบางคล้า, ๒๕๔๔, หน้า ๕๒ – ๕๓)

๓. อุโบสถหลังใหม่ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ภายในอุโบสถมีพระประธานนามว่า “พระพุทธศรีชัยมงคล” มีจิตรกรรมฝาผนังสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพื่อน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่ได้กอบกู้เอกราชของแผ่นดิน โดยพระองค์ได้เสด็จมาพักทัพ ณ บริเวณวัดโพธิ์บางคล้า นอกจากนี้ยังมีภาพจิตรกรรมพุทธประวัติเกี่ยวกับทศชาติชาดก เป็นเรื่องราว ๑๐ ชาตีสุดท้ายของพระพุทธเจ้า เป็นต้น

๔. ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่ด้านหน้าประตูทางเข้าวัด อยู่ตรงกันข้ามกับวิหารไสยาสน์โบราณ และได้อัญเชิญพระบรมรูปหล่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมาประดิษฐานไว้ให้ประชาชนกราบสักการะขอพร ดำเนินการโดยคุณยืนยง โอภากุล เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีพิธีกรรมบวงสรวงพร้อมจัดสร้างเหรียญที่ระลึก (ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ๒๕๖๔, หน้า ๗๑ - ๗๔)

จากคำบอกเล่า “หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ชัยชนะที่บริเวณปากน้ำโจ้ได้แล้ว พระองค์จึงเดินทางมาพักทัพที่บริเวณวัดโพธิ์บางคล้า” จึงเป็นประวัติศาสตร์ที่ประชาชนไทย ควรแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงปกป้องกันแผ่นดินไทย จึงทำให้ทางวัดได้สร้างศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สำหรับไว้ให้ประชาชนสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล

๕. ศาลาหลวงพ่อสามพี่น้อง มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วย หลวงพ่อพุทธโสธร หลวงพ่อโต หลวงพ่อบ้านแหลม ให้ประชาชนกราบสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล

๖. ค้างคาวแม่ไก่ เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดเดียวที่บินได้อย่างแท้จริง มีลักษณะหน้าตาคล้ายสุนัขจิ้งจอก จมูก ใบหูเล็ก ตาโต ขนสีน้ำตาลแกมแดง ปีกสีดำเป็นพังผืดบาง ๆ ซึ่งอยู่ระหว่างนิ้ว นิ้วของค้างคาวยาวเกือบเท่าความยาวของลำตัว มีนิ้วหัวแม่มือสั้นกว่านิ้วอื่น ๆ เล็บหัวแม่มือแหลมคม และโค้งได้อย่างเลียบเหยี่ยว มีไว้สำหรับจับหรือยึดกิ่งไม้ โตเต็มที่เวลากางปีกจะยาวประมาณ ๓ ฟุต ออกลูกครั้งละ ๑ ตัว เวลานอนจะห้อยหัวลง และจะนอนในเวลากลางวัน พอจะพลบค่ำก็ออกไปหากินตามป่า ตามสวน อาหารที่ชอบ ได้แก่ ลูกและใบอ่อนของต้นไทร ต้นโพธิ์ ต้นทุเรียนและผลมะม่วง แก้ว ฝรั่งแก่ เป็นต้น พอรุ่งสางก็จะบินกลับที่เดิมโดยอยู่เป็นกลุ่มโดยเฉพาะบริเวณวัดโพธิ์ ไม่ว่าจะแดดร้อนจัด หรือฝนตกก็ไม่หลบหนีไปไหน ค้างคาวเหล่านี้มาอาศัยอยู่ในวัดโพธิ์มานานแล้ว ไม่มีผู้บันทึกไว้ชัดเจน ซึ่งมีปรากฏให้เห็นในสมัยพระครูสุตาลังกต (ถ้วน แพน้อย) เป็นอดีตเจ้าอาวาสวัดโพธิ์บางคล้า ได้มีค้างคาวแม่ไก่นับแสนตัวมาอาศัยเกาะต้นไม้ในบริเวณวัดจำนวนมาก ถึงแม้ว่าท่านมรณภาพเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๐๙ ในปัจจุบันค้างคาวแม่ไก่อังอาศัยต้นโพธิ์ ต้นไทรบริเวณวัดโพธิ์บางคล้าเป็นจำนวนมาก (สมาคมชาวอำเภอบางคล้าฉะเชิงเทรา, ๒๕๔๔, หน้า ๕๔ - ๕๕) จึงนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๗. จุดชมทัศนียภาพแม่น้ำบางปะกง บริเวณท่าน้ำวัดโพธิ์บางคล้า

ปัจจุบันพระสมุห์อานวย อนาลโย เจ้าคณะตำบลบางสวน ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโพธิ์บางคล้า ทางวัดมีงานประจำปี กลางเดือน ๓ ตรงกับวันมาฆบูชา ให้ประชาชนได้กราบสักการะ ไหว้พระปิดทอง รวมทั้งมีกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี และประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา ทั้งนี้ทางวัดให้เปิดให้ประชาชนผู้มีจิตศรัทธากราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทุกวันในเวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

เอกสารอ้างอิง

ประเสริฐ ศีลรัตน์ และจินดา เนื่องจำนงค์. (๒๕๕๒). **แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอบางคล้า. ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.**

พระสมุห์อานวย อนาลโย, เจ้าคณะตำบลบางสวน และเจ้าอาวาสวัดโพธิ์บางคล้า. (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓).

สัมภาษณ์ ณ วัดโพธิ์บางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

สมาคมชาวอำเภอบางคล้าฉะเชิงเทรา. (๒๕๔๔). **บางคล้า ๑๐๐ ปี. ฉะเชิงเทรา : สมาคมชาวอำเภอบางคล้า ฉะเชิงเทรา.**

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (๒๕๖๔). **องค์ความรู้ย้อนรอยเส้นทางเดินทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชผ่านเมืองฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.**

วัดแจ้งบางคล้า

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัดแจ้งบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อใด ทราบแต่ว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงธนบุรี ซึ่งในบริเวณวัดแจ้งได้มีการเล่าต่อกันมาว่า “เคยเป็นสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ เมื่อครั้งทรงยังทรงพระยศเป็นสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีหรือพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ยกทัพไปตีเมืองเขมร และเดินทางมาถึง ณ ที่จุดนี้ เมื่อเวลาจวนใกล้รุ่งหรือตอนเช้าตรู่ พระองค์ได้ทรงอนุญาตให้สร้างวัดขึ้น” จึงทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้เรียกวัดนี้ว่า “วัดแจ้ง” (วัดแจ้ง, ๒๕๖๗, ออนไลน์)

วัดแจ้ง ตั้งอยู่เลขที่ ๔๓ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย อาณาเขตทิศเหนือจรดแม่น้ำบางปะกง ทิศใต้จรดที่ดินเอกชน ทิศตะวันออกจรดที่ดินเอกชน ทิศตะวันตก จรดคลองสาธารณะ วัดนี้ตั้งเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ในสมัยพระสัตยานุกูล เป็นนายอำเภอบางคล้า ได้ใช้ศาลาการเปรียญวัดแจ้งเป็นอาคารเรียน เปิดเป็นโรงเรียนประชาบาลตำบลบางคล้า เรียกชื่อว่า “โรงเรียนประชาชนกุลวัดแจ้ง” เปิดทำการสอนตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นมา

อุโบสถหลังเดิม สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ โดยหลวงประกาศิต ตั้งอยู่ฝั่งโรงเรียนวัดแจ้ง ต่อมาได้มีการ รื้อถอน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้สร้างอุโบสถหลังใหม่ขึ้น ณ ที่ตั้งอยู่ในปัจจุบัน ด้วยทุนทรัพย์ของคุณยายเจียม เจียมอ้อ เศรษฐินีชาวบางคล้า พร้อมด้วยประชาชนที่มีจิตศรัทธา โดยคุณยายเจียม เจียมอ้อ บริจาคเงินสร้างอุโบสถวัดแจ้ง เป็นจำนวนเงิน ๗๐,๐๐๐ บาท โดยใช้ช่างสิบหมู่ทำการก่อสร้างและควบคุม โดยนายสุจินต์ คุณาวุฒิ ผู้บุตรเขย ลักษณะทางสถาปัตยกรรมจึงมีความสวยงามเหมือนวัดหลวง โดยผสมผสานศิลปะแบบไทยและจีนเข้าด้วยกัน และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๒๗ เมตร (ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ๒๕๕๒, หน้า ๗๖ - ๗๗)

คุณยายเจียม เจียมอ้อ บริจาคเงินสร้างอุโบสถวัดแจ้งบางคล้า

ปัจจุบันวัดแจ้งบางคล้ามี พระครูปลัดวิมล ปริยัติวัฒน์, ดร.(เปียบบุตร ปญญาวฑฒโน) ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส วัดแจ้งบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

พระครูปลัดวิมล ปริยัติวัฒน์, ดร.(เปียบบุตร ปญญาวฑฒโน) เจ้าอาวาสวัดแจ้งบางคล้า

วัดแจ้งบางคล้า มีสิ่งสำคัญดังนี้

๑. อุโบสถ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ สร้างเสร็จในปี ๒๔๗๙ หน้าบันเป็นลายรูปนารายณ์ทรงครุฑ ประตูด้านหน้าอุโบสถมี ๓ บาน เป็นไม้แกะสลัก ประตูด้านซ้ายและขวาแกะเป็นลายภาพสัตว์ในป่าหิมพานต์ ประตูกลางแกะเป็นลายทศชาติและปิ่นกษัตริ์ เหนือซุ้มประตูกลางทำเป็นรูปทรงมงกุฎ หน้าต่างไม้สลักรักปิดทองเขียนเป็นรูปเทวดา ผนังรอบอุโบสถประดับลายไทยและรูปปั้นเทพพนม ภายในอุโบสถด้านหน้าประดิษฐานเหรียญพระบรมรูปรัชกาลที่ ๘ จารึกคำว่า “อานันทมหิดลสยามมินทร์” เหรียญมีลักษณะกลมแบนขอบเรียบมีวงเส้นเป็นชั้น ๆ บนขอบเหรียญด้านหน้าเป็นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลระดับพระอุระผิน พระพักตร์ทางเบื้องขวาของเหรียญริมขอบมีพระปรมาภิไธย “สยามมินทร์” และ “อานันทมหิดล” มีจุดไข่ปลาอยู่โดยรอบ ริมขอบด้านหน้ามีข้อความว่า “นิวัตน์พระมหานคร ๒๔๘๑” ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๐ มิลลิเมตร สร้าง พ.ศ. ๒๔๘๑ ทั้งนี้ ผู้มีจิตศรัทธาที่บริจาคเงิน จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ได้เหรียญที่ระลึกจากรัชกาลที่ ๘

บริเวณหน้าบันของอุโบสถ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นบน ชั้นกลาง ชั้นล่าง หน้าบันชั้นที่ ๑ บนสุดของหน้าบันเป็นรูป ๓ มิติ แกะสลักด้วยไม้เป็นรูปพระพรหม ๔ หน้า ถัดลงมาเป็นพระรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ๓ เศียร ล้อมรอบด้วยลายกนกเปลวเครื่องเถา และเทพพนมเรียงรายลงมา ตามขอบประดับด้วยกระจกลีฉลุเงิน หน้าบันชั้นกลาง มีรูปเทวดาในซุ้มเรือนแก้ว ๕ องค์ และมีเทวดาลอยอยู่เหนือซุ้มเรือนแก้ว ๖ องค์ ส่วนหน้าบันชั้นล่าง ประดับด้วยลายเทพพนม ประกอบด้วยลายก้านขดกนกเปลว นอกจากนี้ซุ้มหน้าต่างอุโบสถวัดแจ้ง มีพานรัฐธรรมนูญตั้งอยู่บนช้าง ๓ เศียร บานหน้าต่างทำด้วยไม้สลัก เขียนเป็นรูปเทวดาถือธนูลงรักปิดทอง ผนังรอบอุโบสถประดับลายไทยและรูปปั้นเทพพนม ผนังด้านหน้าอุโบสถประตูด้านหน้ามี ๓ ประตู ประตูกลางหรือที่เรียกกันว่าประตูเจ้า ทำด้วยไม้แกะสลัก ประตูด้านซ้ายด้านขวาแกะสลักเป็นสัตว์ในป่าหิมพานต์ ทำเป็นลวดลายทศชาติและปิ่นกษัตริ์ ครึ่งบนเป็นทศชาติครึ่งล่างเป็นนักษัตร มีซุ้มประตูทรงมณฑปทำด้วยปูนปั้นปิดทอง ปิดกระจกลีฉลุ เหนือซุ้มประตูกลางทำเป็นรูปทรงมงกุฎ

วัดแจ้งบางคล้า มีพระพุทธรชินราชเนื้อสำริดประดิษฐานเป็นพระประธานในอุโบสถองค์ซ้ายเป็นพระสารีบุตรเถระ พระอัครสาวกเบื้องขวา มีความเป็นเลิศทางปัญญา องค์ขวาเป็นพระมหาโมคคัลลานะเถระ พระอัครสาวกเบื้องซ้าย มีความเป็นเลิศทางด้านมฤตยู องค์ด้านซ้ายด้านขวาเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่อง ปางห้ามสมุทร

๒. ศาลาการเปรียญ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ โดยคุณยายเจียม เจียมอื้อ ได้บริจาคเงินสร้างให้วัดเพื่อใช้เป็นส่วนทำบุญฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรมและประกอบพิธีตามประเพณีต่าง ๆ เป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ จุดเด่นที่น่าสนใจของศาลาการเปรียญ ได้แก่ รายละเอียดปูนปั้นประดับในส่วนต่าง ๆ ของหลังคา คือ หน้าบัน ปั้นเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ ช่อฟ้ารูปหัวครุฑ

๓. วิหาร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ องค์พระประธานในวิหาร วัดแจ้งเป็นพระพุทธรูปเนื้อหินทรายแดง สันนิษฐานว่า เป็นพระพุทธรูป รุ่นเดียวกับหลวงพ่อโศธร

๔. ท้าวเวสสุวรรณองค์เก่าเป็นปูนปั้น ไม่ปรากฏหลักฐาน ว่าสร้างขึ้นในปีใด แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เจ้าอาวาสวัดแจ้งพร้อมผู้มี จิตศรัทธาจัดให้สร้างท้าวเวสสุวรรณ และสร้างแล้วเสร็จ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นท้าวเวสสุวรรณสามขา ขาหลังเหยียบหีบสมบัติ หีบสมบัติเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่งคั่งร่ำรวย และอุดมด้วยโชคลาภ ประดิษฐานให้ประชาชนกราบสักการะ ตรงทางที่จะเดินไปตลาดน้ำ บางคล้า

ท้าวเวสสุวรรณ องค์เก่าเป็นปูนปั้น

ท้าวเวสสุวรรณสามขา

ขาหลัง เหยียบหีบสมบัติ
หีบสมบัติเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่งคั่งร่ำรวย
และอุดมด้วยโชคลาภ

ทางวัดแจ้งบางคล้าได้เปิดอุโบสถให้ประชาชนผู้มีจิตศรัทธาสวดมนต์ทำวัตรเย็นเวลา ๑๘.๐๐ น. และได้จัดปฏิบัติธรรมในประเพณีสำคัญทางศาสนา

แนวคิดในการพัฒนาวัดแจ้งบางคล้า

๑. พัฒนาสาธารณูปการให้สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้มีจิตศรัทธาได้ปฏิบัติธรรม
๒. การพัฒนาเน้นการพัฒนาจิตใจ นำหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนาเข้ามาพัฒนาจิตใจ เป็นหลักในการดำเนินชีวิตให้เกิดความสุข
๓. การสร้างเครือข่ายให้อุบาสก อุบาสิกา ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยใช้หลักภavana ๔ คือ กายภavana ศีลภavana จิตภavana และปัญญาภavana

เอกสารอ้างอิง

พระครูปลัดวิมล ปริยัติวัฒน์, ดร.(ปิยบุตร ปญญาทุณโน), เจ้าอาวาสวัดแจ้งบางคล้า. (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗).

สัมภาษณ์ ณ วัดแจ้งบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (๒๕๕๒). **แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา**

ฉบับอำเภอบางคล้า. ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.

เที่ยววัด. (๒๕๖๖). **ประวัติวัดแจ้งบางคล้า.** [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗.

จาก : <https://thiaowat.com/changbangkhla/>.

วัดแจ้งบางคล้า. (๒๕๖๗). **วัดแจ้งบางคล้า.** [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗.

จาก : <https://www.luukaod.com/product/5282/วัดแจ้ง-บางคล้า>.

ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า หรือศาลเจ้าหลักเมือง ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศาลเจ้า เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน โดยคนจีนเมื่อเข้าไปตั้งถิ่นฐานที่ใด ได้ร่วมใจกันสร้างศาลเจ้าขึ้นในชุมชนที่อาศัยอยู่ เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจและเพื่อให้เกิดสิริมงคลในถิ่นฐานที่อยู่แห่งใหม่ รวมทั้งเป็นที่พบปะสังสรรค์และช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน โดยมีการตั้งศาลเจ้าเพื่อบูชาเทพเจ้าตามความเชื่อของคนจีน เพื่อปกป้องคุ้มครองให้มีความสุข ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ดังนั้น ศาลเจ้าเป็นเทวสถานที่ประจุมหาความหมายของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งปรากฏในรูปแบบศิลปกรรมด้านสถาปัตยกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มคนจีน

ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยกลุ่มคนจีนแต้จิ๋วและฮกเกี้ยน ที่มาทำการค้าขาย ทำการเกษตร ทำสวน ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

สร้างครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ เริ่มจากผู้มีจิตศรัทธาที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามประวัติศาสตร์ที่ได้บันทึกไว้ ได้มีการก่อตั้งโดยได้รับที่ดินโฉนด เลขที่ ๑๓๕๘ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ดินจำนวน ๒ ไร่ ๒ งาน ๔๐ ตารางวา จากคำสั่งจังหวัดฉะเชิงเทรา โดย พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นมรุพงษ์ศิริพัฒน์ ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลปราจีน (สมัยรัชกาลที่ ๖ เปลี่ยนชื่อเป็นสมุหเทศาภิบาล) ผู้บัญชาการให้แก่ศาลเจ้าหลักเมือง หรือศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า เมื่อวันที่ ๑๘ เดือนธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ร้อยยี่สิบห้า พ.ศ. ๒๔๕๐ (ค.ศ. ๑๙๐๗) ในประเทศไทย เป็นปีที่ ๑๒๖ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และเป็นปีที่ ๔๐ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)

สร้างครั้งที่สอง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ (ค.ศ. ๑๙๔๑) สมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ โดยเป็นศาลไม้ชั้นเดียว ยกพื้น ใต้ถุนสูง มีบันไดขึ้นด้านหน้า ๕ ขั้น มีนายვნวน สะ ล่องวัน เป็นผู้ปกครองศาลเจ้า ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ นายบริดา เจริญเจริญ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองและผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า และนายซ่งฮี้ เป็นผู้ดูแลความสะอาด เปิดปิดประตูศาลเจ้า ต่อมาในวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้ขึ้นทะเบียนเป็นศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ประจำอำเภอบางคล้า กระทรวงมหาดไทย

สร้างครั้งที่สาม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ (ค.ศ. ๑๙๔๙) สมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ โดยเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ตลาดบางคล้าเกิดเพลิงไหม้โดยต้นเพลิงอยู่ทางด้านตลาดบน หรือวัดแจ้ง ทั้งนี้ ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่างในอดีตถนนในตลาดแคบ มีห้องแถว สองข้างทางเป็นห้องไม้ หลังคามุงจาก ไม่มีเครื่องดับเพลิงชาวบ้านใช้ตะเกียงจุดเพื่อให้เกิดแสงสว่างกันทุกครัวเรือน ใช้น้ำมันก๊าดเป็นเชื้อเพลิง เมื่อเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้ทำให้ไฟได้ลุกลามกระจายติดบ้านเรือนไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้าไฟไหม้ หลังจากเหตุการณ์ไฟไหม้ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ย้ายถิ่นที่อยู่ โดยได้มีการสร้างบ้านเรือนขึ้นมาใหม่ ดังนั้นผู้ปกครองศาลเจ้าพร้อมคณะกรรมการได้ประชุมกันว่าจะมีการสร้างศาลขึ้นใหม่แทนศาลหลักเมืองบางคล้าที่ถูกเพลิงไหม้เสียหาย

เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๙๒ มีการประชุมทำประชาคมชาวบางคล้า ตกลงกันว่าจะสร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้าขึ้นใหม่ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ จึงได้เริ่มทำการก่อสร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้าหลังใหม่ เป็นไม้ตะเคียนทั้งหลังชั้นเดียว หลังคามุงสังกะสี ศาลหลักเมืองบางคล้าสร้างเสร็จเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๓ ใช้งบประมาณก่อสร้างเป็นเงิน ๒๗๐,๐๐๐ บาท (สองแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)

ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า มีผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารกิจการ ดังนี้

๑. นายกุ้ยฮวด แซ่ซิ้ม (นายกระแสร่ เสริญวงศ์สัตย์) เป็นผู้ปกครองศาลเจ้า
แต่งตั้งวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๔๙๓ – ๑๒ กันยายน ๒๕๒๑
๒. ร้านทองตรงฮั่ว เป็นผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า
๓. นายชู่เคย แซ่สื้อ เป็นกรรมการและผู้ทำบัญชี
๔. นายไเฮ้ แซ่ซิ้ม เป็นกรรมการ
๕. นายหยุ่นหม่วย แซ่อั้ง เป็นผู้ปกครองศาลเจ้า แต่งตั้งวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๔๙๓
๖. นายวิน ตะเกาทอง เป็นผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า แต่งตั้งวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๔๙๓ – ๑๒ กันยายน ๒๕๒๑
๗. นายบุญปลิว เสริญวงศ์สัตย์ เป็นผู้จัดการปกครองศาลเจ้า วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ – ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะผู้บริหารศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า และประชาชนชาวตลาดบางคล้าและใกล้เคียง ผู้เลื่อมใสศรัทธา เห็นว่าศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้าชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา มีการซ่อมแซมหลายครั้ง จึงมีดำริว่าจะสร้างใหม่ จึงมีการประชุมชาวตลาดบางคล้าเพื่อทำการประชุมในวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการสร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า ตามแบบแปลนใหม่

นายบรรจง เผ่าบรรจง
ประธานกรรมการศาลหลักเมืองบางคล้า

วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗ เริ่มทำการก่อสร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้าหลังใหม่สร้างแล้วเสร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นอาคารคอนกรีตชั้นเดียว กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๑๕ เมตร หลังคามุงกระเบื้อง

มีการหล่อองค์เทพใหม่ ๑ ชุด จำนวน ๖ องค์ ตั้งบนแท่นบูชาพร้อมองค์เทพเก่าทั้งชุด จำนวน ๖ องค์ รวมเป็น ๑๒ องค์ มีการเขียนภาพลงหินขัดผนังทั้งภายในและภายนอกอาคาร พร้อมทั้งมีการปั้นมังกรประดับบนหลังคาตลอดสายสวยงามและทันสมัยตามสถาปัตยกรรมแบบจีน ใช้งบประมาณในการก่อสร้างเป็นเงินจำนวน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท (สามล้านห้าแสนบาทถ้วน) โดยได้รับสนับสนุนจากคณะกรรมการคหบดี ท่าน ส.ส.อิทธิ ศิริลัทธยากร จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ท่าน ส.ส.สุชาติ ตันเจริญ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นงบประมาณเบื้องต้นประมาณ ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท และได้รับงบเพิ่มจากประชาชนชาวตลาดบางคล้า และใกล้เคียงร่วมบริจาคเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังไม่พออนาคตอีกจำนวนหนึ่ง ทั้งนี้ หลังจากสร้างเสร็จคณะกรรมการศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า ได้จัดงานเฉลิมฉลองอาคารศาลหลักเมืองหลังใหม่ จำนวน ๓ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๑ - ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ มีการจัดมหรสมโภช ทั้งจัว ภาพยนตร์ ได้รับเงินบริจาคเพิ่มจากการจัดงานเฉลิมฉลองศาลหลักเมืองบางคล้าหลังหักค่าใช้จ่ายแล้วนำมาสมทบทุนก่อสร้างศาลหลักเมืองสำเร็จจุลวงไปด้วยดี

จุดไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ศาลหลักเมืองบางคล้า

ปิงเถ่ากง เป็นเทพเจ้าที่ช่วยรักษาคุ่มครอง ปกป้องภัยอันตรายและให้ความร่มเย็นเป็นสุข
ตลอดจนทำให้ค้าขายเจริญรุ่งเรือง

บริเวณด้านนอกประดิษฐาน “**ทึงก**” เทพดาฟ้าดิน เป็นเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งสวรรค์ เป็นผู้สร้างโลกบันดาลธรรมชาติ ให้เป็นไปตามฤดูกาลที่เหมาะสม ทั้งนี้พบว่า ทึงกแทนด้วย ๔ สิ่ง ที่ชาวจีนให้ความเคารพสักการะสูงสุดได้แก่ ๑) ฟ้า ๒) ดิน ๓) พ่อ ๔) แม่

บริเวณด้านในศาลหลักเมืองบางคล้า ประดิษฐานเทพเจ้าประจำศาล ประกอบด้วย เทพเจ้าประธาน คือ องค์เจ้าพ่อหลักเมือง “**ปิงเถ่ากง**” อยู่ตรงกลางเป็นเทพเจ้าองค์สำคัญเชื่อว่าเป็นเทพเจ้าที่คอยรักษาคุ่มครองชาวจีนโพ้นทะเล ปิงเถ่ากง หรือ ปุ่นเถ่ากง หรือเป็นโถวกง หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่ หรือผู้นำในเขตนั่น ๆ โดยเฉพาะในเขตที่คนไทยเชื้อสายจีนได้มาตั้งหลักแหล่งเพื่อทำการค้าขายบริเวณที่ตั้งใกล้ตลาด โดยคนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่า ช่วยรักษาคุ่มครอง ปกป้องภัยอันตรายและให้ความร่มเย็นเป็นสุข ตลอดจนทำให้ค้าขายเจริญรุ่งเรือง ด้านซ้ายมือ เจียวกัวแป๊ะกง (เจ้าพ่อแป๊ะกง) เป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ให้ตัวเองครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข ด้านขวามือ ประดิษฐานห่วยเต็กแซง (เจ้าพ่อพระเพลิง) เป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองในด้านอัคคีภัย เนื่องจากในตลาดเก่าบางคล้าในอดีต ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้เกิดเพลิงไหม้ตลาดบางคล้า จึงทำให้เมื่อการสร้างศาลเจ้าใหม่ควรมีการสร้างเทพเจ้าเจ้าพ่อพระเพลิงขึ้นเพื่อปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย โดยเฉพาะการป้องกันการเกิดเพลิงไหม้ อาคาร บ้านเรือนที่อยู่อาศัย อีกทั้งมุมมองหนึ่งในความคิดเห็นของคนจีน “**ไฟ**” ถือเป็นสิ่งสิริมงคล สามารถป้องกันความปลอดภัยกับผู้คนและช่วยให้ญาติปีศาจ ไม่กล้ากล้ำกราย รวมทั้งมีความเชื่อว่า สามารถอวยพรในด้านความสำเร็จโดยเฉพาะเรื่องการทำงาน การศึกษา การค้าขาย รวมทั้งมีสุขภาพที่ดี (อรนรินทร์ และอิมิรา อ่อนคำ, ๒๕๖๗ ออนไลน์) นอกจากนี้แล้วยังมีที่ประดิษฐาน “**ตี้จู้กง**” (เจ้าที่) ให้ประชาชนได้กราบสักการะในการคุ้มครองอยู่เย็นเป็นสุข

เจียวกัวแปะกง (เจ้าพ่อแปะกง)
เป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย

ห้วยเต็กแซกง (เจ้าพ่อพระเพลิง)
เป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองในด้านอัคคีภัย

ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า ได้มีการจัดงานประเพณี ดังนี้

๑. วันที่ ๑๓ เดือน ๑ (ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์) จัดพิธีไหว้สารทงวนเซียง เพื่อร่วมประกอบพิธีไหว้บรรพบุรุษ โดยตอนเช้าทำบุญเลี้ยงพระ เวลา ๑๐.๐๐ น. ทำพิธีไหว้เจ้าพ่อหลักเมือง และเวลา ๑๕.๐๐ น. ไหว้ฮ้อเฮียตี้ หรือผีไร้ญาติ ส่วนภาคกลางคืนมีการจัดแสดงภาพยนตร์ จำนวน ๒ คิน

๒. วันที่ ๑๗ เมษายน ของทุกปี จัดงานประเพณีสงกรานต์ ในการสืบสานประเพณีปีใหม่ไทย

๓. วันที่ ๑๗ เดือน ๗ (เดือนสิงหาคม - กันยายน) ไหว้ฮ้อเฮียตี้ หรือผีไร้ญาติ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ต่อจากนั้นจัดพิธีเทกระจาดโดยการแจกทานให้กับผู้มีชีวิตยากไร้นำไปสู่การทำบุญและทำทาน

๔. วันที่ ๑๕ เดือน ๘ (เดือนสิงหาคม - กันยายน) วันเกิดเจ้าพ่อศาลหลักเมือง

๕. วันที่ ๓ , ๔ , ๕ เดือน ๑๒ จัดงานสมโภชศาลเจ้าพ่อหลักเมืองใหญ่ที่สุด มีการจัดแสดงจิว จำนวน ๓ คิน และในวันที่ ๔ ช่วงเย็นมีการรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน นำไปสู่การสร้างความรักความสามัคคีของคนไทยเชื้อสายจีน

นอกจากนี้ในเทศกาลตรุษจีน สารทจีน วันสำคัญของจีน คนไทยเชื้อสายจีนจะนำของมากราบไหว้สักการะศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้าเพื่อให้เกิดสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

สำหรับของกราบสักการะศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า ในการจัดงานมีดังนี้ ขนมถ้วยฟู ซาลาเปา ผลไม้ ๕ อย่าง น้ำชา เหล้า น้ำเปล่า โหงวแซ คือ ชุดไหว้ ประกอบด้วย เนื้อสัตว์ ๕ อย่าง (หมู ไก่ เป็ด ปลา ตับ) หัวหมู ๑ หัว ผักเจ ๕ อย่าง ได้แก่ เห็ดหอม ฟองเต้าหู้ วุ้นเส้น ดอกไม้จีน เห็ดหูหนูดำ โหงวฉ่าย (ผักกาดขาว) คะน้า กวางตุ้ง คีนฉ่าย หัวไชเท้า เครื่องจันอับ (เป็นการรวมขนม ๕ ชนิด คือ ถั่วตัด งา ข้าวพอง ถั่วลิสงเคลือบน้ำตาลสีขาว - แดง และผักเชื่อม)

งานประจำปีศาลหลักเมืองบางคล้า

ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ทางคณะกรรมการศาลหลักเมืองบางคล้าได้มีการบูรณะศาลหลักเมืองบางคล้า ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ และมีการแต่งตั้งผู้บริหารและคณะกรรมการศาลหลักเมืองบางคล้า (ชุดใหม่) ประกอบด้วย

๑. นายบรรจง เผ่าบรรจง	ประธานกรรมการศาลหลักเมืองบางคล้า
๒. นายศิริชัย เผ่าบรรจง	รองประธานกรรมการ
๓. นายอำพล ยาตะพงศ์	รองประธานฯ / ผู้จัดการศาลเจ้าพ่อหลักเมือง
๔. นายกิตติ ปราการวิวัฒน์	รองประธานฯ / ผู้ตรวจตราสอดส่อง / เหมรัญญิก
๕. นายสุรชัย วินิจสกุลไทย	รองประธานฯ / เลขานุการภาษาจีน
๖. นายกมลสิทธิ์ สุขบำรุงทรัพย์	รองประธานกรรมการ
๗. นายเอกวิษณุ กุลเกียรติประเสริฐ	รองประธานกรรมการ
๘. นายวิญญู พูนสุขวัฒนา	รองประธานกรรมการ
๙. นายสมภาพ ชุณหพัฒนา	รองประธานกรรมการ
๑๐. นายสุทนต์ พรพรหมโชติ	รองประธานกรรมการ
๑๑. นายศักดิ์สิทธิ์ ต้นวัฒนพิชัย	รองประธานฯ / ผู้ช่วยเหมรัญญิก
๑๒. นายหยกลี อนิวรรณกุล	ที่ปรึกษา
๑๓. นางรภัทกร พูนสุขวัฒนา	ที่ปรึกษา
๑๔. นายสรราช ทองชัชวาล	ที่ปรึกษา
๑๕. นางสาวรัตนภรณ์ อุดมวัฒนพงศ์	กรรมการ/เลขานุการภาษาไทย
๑๖. นายกันตพงศ์ เผ่าบรรจง	ผู้ช่วยเหมรัญญิก
๑๗. นายแข็งหลี่ แซ่ก้วย	กรรมการ
๑๘. นายสุวิทย์ รักเกียรติงาม	กรรมการ
๑๙. นายวุฒิเดช พรพรหมประธาน	กรรมการ
๒๐. นายธนศ เอิบอัมฤทธิ์	กรรมการ
๒๑. นายไพบุลย์ บุญปลูก	กรรมการ
๒๒. นายทริณ โชติรัชตานันท์	กรรมการ
๒๓. นายประชา เข้มมณฑา	กรรมการ
๒๔. นางอำไพ ช่างคิด	กรรมการ
๒๕. นางรัชณี จำรูญโรจน์	กรรมการ
๒๖. นางพินิต ธนานพงศ์	กรรมการ
๒๗. นางศิริพร เจียรนบดี	กรรมการ
๒๘. นางณกฤษฎา โชติรัชตานันท์	กรรมการ
๒๙. นางสาวเพ็ญภา คงสวัสดิ์	กรรมการ

ประกาศเกียรติคุณและรางวัล

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นศาลเจ้าบริหารดีเด่น

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ใบประกาศและได้รับรูปพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ใบประกาศและได้รับรางวัล เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ใบประกาศและได้รับรางวัล เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นศูนย์กลางของสถานที่สักการะองค์เทพ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีน นำไปสู่พื้นที่ประกอบพิธีกรรม ประเพณีทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีน นำไปสู่การสร้างพลังทางสังคมและพลังทางวัฒนธรรมของชาวบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

บรรจง เผ่าบรรจง, ศิริชัย เผ่าบรรจง และบุญโชค จำรูญโรจน์. (๒๕๖๐). ประวัติศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า

หรือศาลเจ้าหลักเมืองตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : ตำบลบางคล้า

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (เอกสารอัดสำเนา).

สุรัชย์ วินิจสกุลไทย, ผู้ช่วยดูแลศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า. (๖ มิถุนายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์.

อรนรินทร์ และอิมจิรา อ่อนคำ. (๒๕๖๕). ความเชื่อและพิธีกรรมของศาลเจ้าพ่อพระเพลิง ในสังคมไทย กรณีศึกษา

ฝั่งธนบุรี. [ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

จาก : <http://www.hurujournal.ru.ac.th>>Clicklink PDF.

โรงเจเง็กเซ็งเก้งบางคล้า

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความเชื่อ และความศรัทธา ในศาสนาของคนไทยเชื้อสายจีน ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

สะท้อนให้เห็นชัดเจนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สัญลักษณ์รูปธรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการสร้างโรงเจ ส่วนสิ่งที่เป็นนามธรรมและสะท้อนให้เห็นแนวคิดความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน ที่ยังคงผูกพันกับแนวคิด ความเชื่อของบรรพบุรุษ ได้แก่ เทศกาล และการประกอบพิธีกรรมสำคัญในรอบปี (เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ, ๒๕๖๗, ออนไลน์) โดยโรงเจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีน ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอย่างมาก นำไปสู่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและประเพณีที่ได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

โรงเจเง็กเซ็งเก้งบางคล้า ตั้งอยู่เลขที่ ๖๕ ถนนประชาเนรมิต ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโรงเจเก่าแก่ที่สร้างขึ้นจากศรัทธาของคนไทยเชื้อสายจีน ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สร้างขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๗๐ (ค.ศ. ๑๙๒๗) ในประเทศไทย เป็นปีที่ ๑๔๖ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์และเป็นที่ ๓ ในรัชกาลที่ ๗ ในอดีตโรงเจเง็กเซ็งเก้งบางคล้าเป็นอาคารไม้ หลังคามุงจาก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ตลาดเก่าบางคล้า เกิดอัคคีภัย ทำให้

ตลาดเก่าบางคล้าและบ้านเรือนเกิดเพลิงไหม้เสียหายเป็นจำนวนมาก แต่ด้วยความศรัทธาดีศรีของเทพเจ้า ในโรงเจเง็กเซ็งเก้งบางคล้า เป็นแห่งเดียวในตลาดเก่าบางคล้าที่เมื่อเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ตลาดแล้วแต่โรงเจไฟไม่ไหม้ ต่อจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ทางคณะกรรมการศาลเจ้าอำเภอบางคล้า ได้ทำการบูรณะโรงเจใหม่เป็นสถาปัตยกรรมจีนแบบก่ออิฐถือปูนเป็นอาคาร ๒ ชั้น บริเวณชั้นบนประดิษฐานพระตี่บ้อเนี้ย (พระแม่ธรณี) ทรงเป็นเทพนารีแห่งพื้นดินและแผ่นดินโลก ทำหน้าที่ดูแลและปกครองพระภูมิเจ้าที่ทั้งปวงในแผ่นดินโลก บริเวณชั้นล่างตรงกลางประดิษฐานฉื่อปุยเนี้ยเนี้ย พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ (พระแม่กวนอิมมหาโพธิสัตว์) เป็นพระโพธิสัตว์ของพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ในคตินิยมทางสัญลักษณ์วัฒนธรรมมงคลของจีน พระแม่กวนอิมมหาโพธิสัตว์ คือ พระผู้ทรงเปี่ยมด้วยความรัก ความเมตตาต่อสรรพสัตว์เป็นผู้เปี่ยมด้วยความกตัญญูและเป็นสัญลักษณ์แห่งเมตตาตามหาการุญย์ เพื่อโปรดสัตว์ให้หลุดพ้นจากห้วงทุกข์ (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย - ญี่ปุ่น , ๒๕๖๑, ออนไลน์) บริเวณซีกซ้ายมือประดิษฐาน “ชินแซง ฮั่วท้อเซียนซือ” (หมอฮั่วเต้) แพทย์ผู้ยิ่งใหญ่ ได้รับการยกย่องว่าเป็นปฐมอาจารย์ของศัลยกรรม (การผ่าตัด) ด้านขวามือประดิษฐาน “กวนกั้ง” (เทพเจ้ากวนอู) ได้รับการยกย่องเทิดทูนอย่างสูงจากคนไทยเชื้อสายจีน ทั้งนี้ “กวนอู” เป็นเซียนแห่งความภักดี ความซื่อสัตย์ รวมทั้งเป็นเทพเจ้าแห่งโชคลาภ เรียกกันว่า “อู๋ไฉสินเย่” หรือ “ไฉซิงเอี้ยบู๊” ในขณะที่ทางพุทธศาสนาฝ่ายมหายานยกย่องให้เทพเจ้ากวนอูเป็นโพธิสัตว์องค์หนึ่ง เรียกว่า “พระสังฆรวมโพธิสัตว์” หรือ “เจียหลานผู่ซ่า” นอกจากนี้แล้ว บริเวณชั้นล่างทางปีกซ้ายปีกขวาทั้งสอง

ข้างใต้ประดิษฐาน “หล่อฮั่นกงจับเปะหล่อฮั่น” (สิบแปดอรหันต์) เทพเจ้า ด้านซ้ายมือมี เทพเจ้า ๙ องค์ และด้านขวามือมี เทพเจ้า ๙ องค์ รวมทั้งตี้จู้กง (เจ้าที่) บริเวณด้านนอกประดิษฐาน “ทีกง” เทพยดา ฟาดิน เป็นเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งสวรรค์ เป็นผู้สร้างโลกบันดาละธรรมชาติให้เป็นไปตามฤดูกาลที่เหมาะสม ทั้งนี้พบว่า ทีกงแทนด้วย ๔ สิ่ง ที่ชาวจีนให้ความเคารพสักการะสูงสุดได้แก่ ๑) ฟ้า ๒) ดิน ๓) พ้อ ๔) แม่ ในโรงเจบริเวณด้านหลังของโรงเจ มีการจัดทำป้ายชื่อบรรพบุรุษที่คนไทยเชื้อสายจีน นำชื่อ นามสกุลมาฝากไว้กับโรงเจ ประดิษฐานเทพเจ้าที่จำงอ้วงฝ่อสัก พระกษิติครรภ์ มหาโพธิสัตว์ ทำหน้าที่ปกป้องรักษาคุ้มครองให้อยู่อย่างมีความสุข ภายในโรงเจเจ็กเซ็งเก็งบางคล้าจึงเป็นศูนย์กลางที่มีเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ประชาชนได้กราบสักการะ รวมทั้งมีรูปภาพเจ้าแม่กวนอิมเป็นรูปภาพที่เก่าแก่ นอกจากนี้ทางคณะกรรมการศาลเจ้าตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า ได้ร่วมกันอนุรักษ์ประเพณีในท้องถิ่นที่มีการสืบทอดมาเป็นระยะยาวนานตลอดทั้งปี และได้มีการจัดแสดงงิ้วในวันที่เจ้าแม่กวนอิมบรรลุมรรคผลและเทศกาลกินเจ เพื่อเป็นการตอบแทนเทพเจ้าที่ให้การพิทักษ์ ปกป้อง รักษา ให้คนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสุข มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

ของที่ใช้ไหว้เทพเจ้าในวันสำคัญของ โรงเจ็กเซ็งเก้งบางคล้า มีดังนี้

ผลไม้ตามฤดูกาล เช่น กล้วย แอปเปิ้ล
สาลี่ แต่ขาดไม่ได้จะต้องใช้ส้ม ๕ ผล ชิวท้อ
(ซาลาเปา) กระดาษเงินกระดาษทอง อาหารเจ
ได้แก่โหงวฉ่าย หน่อไม้จีน เห็ดหอมอยู่ตรงกลาง
เห็ดหูหนู วุ้นเส้น ชิวหมี และชุดแต่งกายของ
เทพเจ้าทำด้วยกระดาษที่นำมาสวมใส่ให้เทพเจ้า
เป็นไปตามชุดเฉพาะตามคุณลักษณะของเทพเจ้า
ที่มีชุดแต่งกายเป็นเครื่องประกอบในการกราบ
สักการะที่ผู้ประกอบพิธีกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน
ในการจัดงานน้อมสักการะ ในวันสำคัญต่างๆ
ของโรงเจ

สำหรับประเพณีในโรงเจ็กเซ็งเก้งบางคล้า มีดังนี้

๑. ชุนโจ้ย วันที่ ๑ ของจีน เดือน ๑ วันปีใหม่
๒. ทีกงแซ วันที่ ๙ เดือน ๑ วันเกิด พระอิศวร
๓. ง่วนเซียว เทศกาลโคมไฟ วันที่ ๑๕ เดือน ๑
๔. วันเกิดเจ้าแม่กวนอิม ๑๘ - ๑๙ - ๒๐ เดือน ๒
๕. เทศกาลเซ็งเม้ง วันที่ ๑ เดือน ๓
๖. หมอฮัวโต๋ วันหมอยา วันที่ ๑๘ เดือน ๔
๗. วันสารท ขนมจ้าง (ตวนโจ้วโจ้ย) วันที่ ๕ เดือน ๕
๘. วันเกิดเจ้าพ่อกวนอู (กวนตี่กุนแซ) วันที่ ๑๓ เดือน ๕
๙. วันเจ้าแม่กวนอิม สำเร็จเป็นพระโพธิสัตว์ วันที่ ๑๙ เดือน ๖
๑๐. วันสารทจีน วันที่ ๑๕ เดือน ๗ ตรงง่วนโจ้ย
๑๑. วันทิ้งกระจาด (ซีโกว) วันที่ ๒๘ เดือน ๗
๑๒. วันสารทไหว้พระจันทร์ วันที่ ๑๕ เดือน ๘ (ตงชีวโจ้ว)
๑๓. เทศกาลกิน เจ วันที่ ๑ - ๑๐ เดือน ๙ (กิวฮงเซ่งฮวย)
๑๔. วันเจ้าแม่กวนอิมออกบวช (ชีวเต่า) วันที่ ๑๙ เดือน ๙
๑๕. วันเกิดเจ้าแม่ธรณี วันที่ ๑๘ เดือน ๑๐ (เต้ยโบเนี้ยแซ)
๑๖. วันสารทขนมอี (ตังโจ้ว) เดือน ๑๑ ถ้ากุมภาพันธ์ มี ๒๙ วัน
เป็นวันที่ ๒๑ และถ้า มี ๒๘ วัน เป็นวันที่ ๒๒
๑๗. วันขอบคุณเทพเจ้า (ต๊ับเซี้ย) วันที่ ๑ เดือน ๑๒
๑๘. วันส่งท้ายปีเก่า วันตรุษจีน(ก้วยหนัโจ้ว)
- บางปีวันที่ ๒๙ หรือบางปีวันที่ ๓๐ เดือน ๑๒

บรรยากาศเทศกาลกินเจ โรงเจเง็กเซ็งเก็งบางคล้า

ปัจจุบันโรงเจเก็กเซ็งเก้งบางคล้า มีคณะกรรมการบริหาร ดังนี้

๑. คุณบรรจง เผ่าบรรจง	ประธานกิตติมศักดิ์
๒. คุณศิริชัย เผ่าบรรจง	ประธานกรรมการ
๓. คุณสุรชัย วินิจสกุลไทย	รองประธานกรรมการ / เลขานุการภาษาจีน
๔. คุณหยกสี อนิวรรณกุล	รองประธานกรรมการ / เหมรัญญิก
๕. คุณกมลสันต์ สุขบำรุงทรัพย์	รองประธานกรรมการ / รองเหมรัญญิก
๖. คุณอำพล ยาตะพงศ์	รองประธานกรรมการ / ผู้จัดการทั่วไป
๗. คุณกิตติ ปราการวิวัฒน์	รองประธานกรรมการ / ปฏิคม
๘. คุณรภัทรา พูนสุขวัฒนา	รองประธานกรรมการ
๙. คุณณกฤษฎา โชติรัชตานันท์	รองประธานกรรมการ
๑๐. คุณรัตนภรณ์ อุดมวัฒนพงศ์	เลขานุการภาษาไทย
๑๑. คุณกัณพงศ์ เผ่าบรรจง	รองเหมรัญญิก
๑๒. คุณมนต์ชัย โชคเกิดสกุล	ที่ปรึกษา
๑๓. คุณสรราชย์ ทองชัยชัชวาล	ที่ปรึกษา
๑๔. คุณอรรถพล พูนสุขวัฒนา	ที่ปรึกษา
๑๕. คุณเอกวิชัย กุลเกียรติประเสริฐ	ที่ปรึกษา
๑๖. คุณหาญ ตันทวาทไธ	ที่ปรึกษา
๑๗. คุณสุวิทย์ รักเกียรติงาม	ปฏิคม
๑๘. คุณธเนศ เอิบอิมฤทธิ์	ปฏิคม
๑๙. คุณศักดิ์สิทธิ์ ตันวัฒนพิชัย	ปฏิคม
๒๐. คุณวิญญู พูนสุขวัฒนา	ปฏิคม

คุณบรรจง เผ่าบรรจง
ประธานกิตติมศักดิ์ โรงเรียนเจ็ทแซ็งเก็งบางคล้า

นายศิริชัย เผ่าบรรจง
ประธานกรรมการ โรงเรียนเจ็ทแซ็งเก็งบางคล้า

ดังนั้น โรงเรียนเจ็ทแซ็งเก็งบางคล้า จึงเป็นศูนย์กลางของคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีส่วนร่วมในการสืบสานอนุรักษ์ประเพณีในท้องถิ่น และมีการถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม อันดีงามนำไปสู่การสร้างพลังทางสังคมและวัฒนธรรมต่อชุมชนสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน

เอกสารอ้างอิง

เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ. (๒๕๕๒). เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญของศาลเจ้าจีนในจังหวัดสมุทรสงคราม. [ออนไลน์].

เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗. จาก : <https://utcc2.utcc.ac.th/utccjournal/293>.

สุรัชย์ วินิจสกุลไทย, ผู้ช่วยดูแลศาลหลักเมืองบางคล้า อำเภอบางคล้า ฉะเชิงเทรา. ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

สัมภาษณ์ ณ บ้านนายสุรัชย์ วินิจสกุลไทย.

สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทยญี่ปุ่น). (๒๕๖๑). ประวัติความเป็นมาพระอวโลกิเตศวรกวณฉิม [ออนไลน์].

เข้าถึงข้อมูล วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗. จาก https://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=3689&read=true&count=true.

อรุณวิษณุ วงศ์จุฑาพัฒน์ (๒๕๖๓). เทพเจ้ากวนอูแม่ทัพแห่งจ๊กก๊ก. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <https://www.mahamongkol.com/content.php?id=13>.

เรียบเรียงข้อมูลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า)
ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ในอดีตชาวจีนฮกเกี้ยน ได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยและได้สร้างศาลเจ้าในชุมชนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลในถิ่นฐาน ที่ย้ายมาอยู่แห่งใหม่ รวมทั้งเป็นที่พบปะสังสรรค์และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงได้ตั้งศาลเจ้าเพื่อบูชาเทพเจ้า ตามความเชื่อของคนจีนให้คุ้มครองการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและการประกอบอาชีพให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งมีการก่อตั้งสมาคมพุทธมามกสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (เม่งเลี้ยว) เพื่อให้การช่วยเหลือสังคม กิจการสาธารณะประโยชน์และบำเพ็ญกุศลแก่ผู้ด้อยโอกาส

ภาพจาก นายสมรักษ์ ชำชัยภูมิ ภาพเปิดวาระมงคลเทวสถานก๊วงเยียงไท้
มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อ)

มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า หรือเม่งชวน) ตั้งอยู่เลขที่ ๔๑ ถนนระเบียบกิจอนุสรณ์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ (ค.ศ ๑๙๕๖) ในประเทศไทย เป็นปีที่ ๑๓๖ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์และเป็นปีที่ ๑๒ ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๙ มีคุณจรรยา และคุณลำเจียก ตันทงทโธม บริจาคที่ดินให้แก่มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) จำนวน ๔ ไร่

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่กราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพเจ้าที่เคารพบูชา รวมทั้งกราบเคารพสักการะบรรพบุรุษของคนไทยเชื้อสายจีน ทั้งนี้ มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) อยู่ภายใต้สมาคมพุทธมามกสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (เม่งเลียง) ลำดับที่ ๑๕ เดิมสร้างด้วยไม้เม่งหลังคาสังกะสี โดยมีนายวิศิษฐ์ ชุณหะช่วงโชติ (เหล่าไขฮวด) เป็นประธานมูลนิธิคนแรก และในวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีการย้ายสถานที่ตั้ง และได้ก่อสร้างเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนจำนวน ๒ ชั้นที่งดงาม

ปัจจุบันมีคณะกรรมการของมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) โดยได้มีการแต่งตั้งตั้งแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ ดังนี้

๑. นายหาญ ตันทงทโธม	ประธานกรรมการ
๒. นายยุทธ ตันทงทโธม	รองประธานกรรมการ
๓. นายยงยุทธ สว่างเงินยวง	รองประธานกรรมการ
๔. นางสาวเพ็ญศรี แซ่ตัน	กรรมการและเหรัญญิก
๕. นางสาวธิดารัตน์ ชัมเจริญ	กรรมการและนายทะเบียน
๖. นายสุรศักดิ์ คงสวัสดิ์	กรรมการและเลขานุการ
๗. นายอภิภู อัจฉรวารณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๘. นายยืนยง มหาวิริโยทัย	กรรมการ
๙. นายดำรงค์ มหาศักดิ์สวัสดิ์	กรรมการ

นายหาญ ตันทงทโธม ประธานกรรมการมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า)

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประดิษฐานอยู่ใน
เขียนชื่อบางคล้า ประกอบด้วย ด้านหน้า
(บริเวณภายนอก) ประดิษฐาน “ทีกง” เทพดา
ฟ้าดิน เป็นเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งสวรรค์ เป็นผู้สร้าง
โลกบันดาลธรรมชาติให้เป็นไปตามฤดูกาลที่
เหมาะสม ทั้งนี้พบว่า ทีกง แทนด้วย ๔ สิ่ง
ที่ชาวจีน ให้ความเคารพสักการะสูงสุด ได้แก่
(๑) ฟ้า (๒) ดิน (๓) พ่อ (๔) แม่ และด้านซ้าย
ของอาคารมีห้องจตุรพรสถาน ประดิษฐาน
พระพุทธรูปอานังดงามให้ประชาชนกราบ
สักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล

ชั้นล่างของอาคาร ประดิษฐานพระสังกัจจายน์ ทำจากหินขาวพม่า เพื่อให้สาธุชนกราบไหว้ขอพรมีเทพเจ้า
ต่าง ๆ ให้คนไทยเชื้อสายจีนได้กราบสักการะ

ชั้นบนของอาคาร แทนประดับตรงกลาง ประดิษฐานเทพเจ้าแปดเซียน ได้แก่ ลี้ถิโก้ว ฮังจงหลี่ ลือตังปิง หันเซียนจื่อ ฉะกั้วจิว หลันไฉ่ห้ว หะเซียนกู่ จางกั้วเหล้า ด้านขวาแทนบูชาประดิษฐานพระพุทธรูปเจ้าเปรียบเสมือนบรรพบุรุษศาสนา ด้านซ้ายแทนบูชาประดิษฐานพระโพธิสัตว์กวนอิม

ในเดือน ๗ ของทุกปี (นับตามปฏิทินของจีน) ทางมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) ได้มีเทศกาล เช่นไหว้ดวงวิญญาณศพไร้ญาติ ได้บรรจุศพไร้ญาติไว้ในสุสานของมูลนิธิ (ด้านหลังวัดโพธิ์บางคล้า) และจัดประเพณีทั้งกระเจดให้กับผู้ยากไร้ นอกจากนี้ทางมูลนิธิได้มีการกักเก็บศพไร้ญาติหรือพิธีล้างป่าช้า รวมทั้งรับบริจาคโลงศพและผ้าห่อศพให้กับศพไร้ญาติ

ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๑๕.๐๐ น. ได้มีพิธีประทับทรงเจ้าเขียนชื่อ และตรวจดวงชะตา พร้อมให้พรกับประชาชนที่มากราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสถานที่แห่งนี้ เป็นเรื่องเล่าและความเชื่อของคนที่มากราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่บอกกันต่อมาว่า ผู้ใดที่มากราบขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ สถานที่แห่งนี้จะประสบความสำเร็จในชีวิต และมีความเจริญในหน้าที่การงานตลอดไป (อ้างอิง : มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อ บางคล้า), ๒๕๖๗, แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ภายในมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า)) นอกจากนี้แล้วทางมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) ยังให้การสนับสนุนทางการศึกษาให้กับโรงเรียนรุ่งโรจน์วิทยา ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่มาขอรับบริจาคเพื่อเป็นการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา

ของที่ใช้ไหว้เทพเจ้าในวันสำคัญของมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) มีดังนี้

ผลไม้ตามฤดูกาล เช่น กล้วย แอปเปิ้ล สาลี่ แต่ขาดไม่ได้จะต้องใช้ส้ม ๕ ผล ชิวท้อ (ชาลาเปา) กระดาษเงินกระดาษทอง อาหารเจ ได้แก่ โหงวุ้นาย หน่อไม้จีน เห็ดหอมอยู่ตรงกลาง เห็ดหูหนู วุ้นเส้น ชิวหมี และชุดแต่งกายของเทพเจ้าทำด้วยกระดาษที่นำมาสวมใส่ให้เทพเจ้าเป็นไปตามชุดเฉพาะตามคุณลักษณะของเทพเจ้าที่มีชุดแต่งกายเป็นเครื่องประกอบในการกราบสักการะที่ผู้ประกอบพิธีกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน ในการจัดงานน้อมสักการะในวันสำคัญต่าง ๆ ของมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า)

สำหรับประเพณีในมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) มีดังนี้

๑. ชุนโจ้ย วันที่ ๑ ของจีน เดือน ๑ วันปีใหม่
๒. ทีกงแซ วันที่ ๙ เดือน ๑ วันเกิด พระอิศวร
๓. ง่วนเซียว เทศกาลโคมไฟ วันที่ ๑๕ เดือน ๑
๔. วันเกิดเจ้าแม่กวนอิม ๑๘ - ๑๙ - ๒๐ เดือน ๒
๕. เทศกาลเซ่งเม้ง วันที่ ๓ เดือน ๓
๖. วันสารท ขนมจ้าง (ตวนโจ้ย) วันที่ ๕ เดือน ๕
๗. วันเจ้าแม่กวนอิม สำเร็จเป็นพระโพธิสัตว์ วันที่ ๑๙ เดือน ๖
๘. วันสารทจีน ตรงง่วนโจ้ย วันที่ ๑๕ เดือน ๗
๙. วันทิ้งกระจาด (ซีโกว) วันที่ ๒๐ เดือน ๗
๑๐. สารทไหว้พระจันทร์ (ตงซิวโจ้ว) วันที่ ๑๕ เดือน ๘
๑๑. วันเจ้าแม่กวนอิมออกบวช (ซิวเต่า) วันที่ ๑๙ เดือน ๙
๑๒. วันส่งท้ายปีเก่า วันตรุษจีน(ก้วยหนี่โจ้ว) บางปีวันที่ ๒๙ หรือบางปีวันที่ ๓๐ เดือน ๑๒

วันสำคัญของมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า)

๑. วันที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ เดือน ๔ ของจีน วันคล้ายวันเกิดเขียนชื่อ หล่อโจ้วแซ มีการจัดแสดงอุปรากรจีน (จิ้ว) สมโภช
๒. วันที่ ๘ เดือน ๙ ของจีน วันแปดเขียนข้ามทะเล
๓. วันที่ ๒๖, ๒๗, ๒๘ เดือน ๑๐ ของจีน งานประจำปีของมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) มีการจัดแสดงอุปรากรจีน (จิ้ว) สมโภช

วันแปดเขียนข้ามทะเล ตรงกับวันที่ ๘ เดือน ๘ ของจีน

พิธีมงคล “วารรำลึกวิสุทธิเทพ หล่อซุงเอี้ยงโจวซือสำเร็จธรรม ไหว้ขอบพระคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (เสียซัง)
วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ณ มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคำ)

ดังนั้นมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเป็นพลังทางวัฒนธรรม และพลังทางสังคมที่เชื่อมโยงประเพณีที่สำคัญสิ่งศักดิ์ที่สถิตอยู่ในสถานที่แห่งนี้ นำไปสู่การอนุรักษ์ รักษาประเพณีและกิจกรรมงานบุญต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีนในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และประชาชนที่มีจิตศรัทธาจากจังหวัดต่าง ๆ สืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

อภิภู อัจฉรวรรณ. รองเลขานุการมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า). ๘ กันยายน ๒๕๖๗. สัมภาษณ์ ณ มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า). ฉะเชิงเทรา.

ขอบคุณภาพจากเพจมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
ขอบคุณภาพจาก นายสมรักษ์ ชำชัยภูมิ ภาพเปิดวาระมงคลเทศสถานกว้างเยี่ยงไท่ จากเพจมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า). ฉะเชิงเทรา : มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า).

คริสตจักรบางคล้า แบบติสต์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

คริสตจักร (ศัพท์โปรแตสแตนต์) หรือศาสนาจักร (ศัพท์คาทอลิก) (อังกฤษ : Christian church ; The church) คือ ประชาคมของผู้เชื่อและยอมรับว่าพระเยซูคริสมาเกิดเป็นมนุษย์เพื่อช่วยไถ่มนุษย์จากบาป แม้ว่าคริสตชนทุกคนจะเป็นหนึ่งเดียวกันในความเชื่อเรื่องการไถ่บาปของพระเยซู แต่ประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ของมนุษย์ทำให้คริสตชนมีความเชื่อปลีกย่อยอื่น ๆ พิธีกรรม และการจัดระบบองค์กรคริสตจักรไว้แตกต่างกัน ทั้งนี้ มีคริสตจักรสำคัญอยู่ ๓ คริสตจักร คือ โรมันคาทอลิก โปรแตสแตนต์ และออร์ทอดอกซ์ เฉพาะนิกายโปรแตสแตนต์ ประกอบด้วยหลายคริสตจักรย่อย เช่น ลูเทอแรน เพรสไบทีเรียน แองกลิคัน แบบติสต์ เซเวนธ์เดย์แอดเวนติสต์ เป็นต้น (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ๒๕๖๗, ออนไลน์)

กำเนิดคริสตจักรบางคล้า แบบติสต์

คริสตจักรบางคล้า แบบติสต์ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓ ถนนหลวงฤทธิ์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นส่วนหนึ่งของคณะเพรสไบทีเรียนสยาม (คริสตศาสนานิกายโปรแตสแตนต์) เริ่มต้นจากกลุ่มมิชชันนารีที่เป็นแพทย์ ได้เดินทางมารักษาผู้ป่วยและตั้งโรงพยาบาลคริสเตียนบางคล้า ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นคลินิกเวชกรรมคริสเตียนบางคล้า มีนายดาร์คราส เดอร์วิดเดอร์ บิชาย เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล เมื่อมีการสร้างโรงพยาบาลได้มีการเผยแพร่ศาสนาด้วย โดยมี นายสุภชัย วีระสมบัติ อดีตนายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นผู้สนับสนุนให้ความร่วมมือในการตั้งสถานีมิชชั่น (Station) หรือสถานีประกาศ ซึ่งหมายถึง ฐานหรือสถานปฏิบัติงานเผยแพร่ศาสนาของคณะ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ตรงกับปีคริสต์ศักราช ๑๙๖๓ บริเวณห้องเช่าควิธรประจำทางตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ตรงกับคริสต์ศักราช ๑๙๖๖ ได้ย้ายไปตั้งสำนักบริเวณวัดแจ้ง และได้เผยแพร่ศาสนาตามบ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ตรงกับคริสต์ศักราชที่ ๑๙๗๐ ได้เริ่มสร้างคริสตจักรบางคล้าแบบติสต์ โดยทีมมิชชันนารีชาวอเมริกาและคริสเตียนคนไทย โดยมีศิษยาภิบาล ดังต่อไปนี้

๑. อาจารย์วรณ เพชรสงคราม
๒. อาจารย์ไพบูรณ์ บัวริน
๓. อาจารย์ศิลป์ชัย เซาว์เจริญรัตน์
๔. อาจารย์ไสว พูลผล
๕. อาจารย์สุพัฒน์ ดิษถาวร (คนปัจจุบัน)

ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ตรงกับคริสต์ศักราช ๒๐๐๐ อาจารย์สุพัฒน์ ดิษถาวร ดำรงตำแหน่งเป็นศิษยาภิบาล (ผู้นำสูงสุดของคริสตจักร มีหน้าที่ดูแลสมาชิกในคริสตจักร และเป็นผู้ประกอบพิธีทางศาสนา ถึงปัจจุบัน)

อาจารย์สุพัฒน์ ดิษถาวร ดำรงตำแหน่งเป็น “ศิษยาภิบาล”
คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์

เทศกาลและพิธีกรรม

๑. **วันอาทิตย์** เป็นวันนมัสการพระเจ้า โดยศึกษาพระคัมภีร์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ น. และเวลา ๑๐.๓๐ – ๑๒.๐๐ น. นมัสการพระเจ้า ฟังเทศนา มีการสอนหลักศีลธรรม จริยธรรม โดยพระคัมภีร์เป็นหลัก เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. ร่วมกันตั้งจิตอธิษฐานขอพรพระเจ้าเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ บ้านเมืองที่ไม่ดี ขอให้พระเจ้าประทานพรให้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่ดีให้กลายเป็นสิ่งดี รวมทั้งขอให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข และสันติสุข ฯลฯ

๒. **เทศกาลคริสตมาส** กำหนดอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม จะกำหนดวันตามความเหมาะสมที่ให้สมาชิกคริสตจักร สามารถมาร่วมกิจกรรมได้

๓. **คริสตชนสัมพันธ์** จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการรวมตัวของคริสเตียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในวันอาทิตย์ของทุกเดือน และหมุนเวียนไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตามอำเภอต่าง ๆ

๔. **วันศุกร์ประเสริฐและอีสเตอร์** คือ ที่พระเยซูคริสต์สิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน และทรงฟื้นคืนพระชนม์ในวันที่ ๓

๕. **วันขอบคุณพระเจ้า** ของคริสตจักรบางคล้าวันขอบคุณพระเจ้าจะจัดรวมกันกับคริสตมาส โดยผู้เข้าร่วมงานจะนำสิ่งของ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า ของขวัญต่าง ๆ มาร่วมงาน โดยถวายให้กับคริสตจักร และมีการนำของมาลงทะเบียนและให้ผู้ร่วมงานประมูลสิ่งของต่าง ๆ เพื่อนำเงินที่ได้ไปช่วยในการกุศลต่าง ๆ เช่น การศึกษา โรงพยาบาล ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

นอกจากนี้ คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์ ยังมีองค์กรศูนย์ส่งเสริมอาชีพสตรีแสงเดือน ในมูลนิธิคริสตจักรคณะแบ็บติสต์ (The Country Trim) ในการให้สร้างอาชีพให้กับชุมชน นำไปสู่การสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางคล้า และอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยผลิตตุ๊กตาผ้าประเภทต่าง ๆ ภายใต้มูลนิธิคริสตจักร คณะแบ็บติสต์ ในประเทศไทย และส่งตุ๊กตาผ้าที่สำเร็จเรียบร้อยแล้วไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อจำหน่ายในสถานที่ท่องเที่ยวในต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. (๒๕๖๘). คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ .
จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/คริสตจักร>.

สุพัฒน์ ดิษถาวร, ศิษยาภิบาล. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๘). สัมภาษณ์ ณ คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

วัดแม่พระประจักษ์ที่ลูร์ด บางคล้า
ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

จำนงค์ เสี้ยวเส็ง

วัดแม่พระประจักษ์ที่ลูร์ด บางคล้า OUR LADY OF LOURDES CHURCH, BANGKHLA, CHACHOENGSAO)
เลขที่ ๔๕ ถนนวัฒนปริดา ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๑๐ โทรศัพท์ ๐๓๘-๕๔๑-๐๑๒
Fax ๐๓๘-๕๔๒-๐๐๙ E-mail Facebook [http:// www.Facebook.com](http://www.Facebook.com)

๑. ยุคก่อตั้งกลุ่มคริสตชนแรกเริ่ม ปี ค.ศ. ๑๘๖๘ หรือปี พ.ศ. ๒๔๑๑ (จำนงค์ เสี้ยวเส็ง, ๒๕๖๘, หน้า ๑ - ๔๑)
คุณพ่อฟร็องซัวส์ - โจเซฟ ชมิตต์ (Rev.Father Francoise - Joseph Schmitt) การก่อตั้งกลุ่มคริสตชน
ชุมชนความเชื่อแรกเริ่มที่ปากคลองท่าลาด เดิมชื่อ “วัดมหาพรหมมาจารย์มาเรียไปเยียมนางเอลิซาเบศ” (จากหอ
จดหมายเหตุอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ) บ้างเรียกว่า “วัดปากคลอง ท่าลาด” ปัจจุบันคือ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลูร์ดบางคล้า
อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

คุณพ่อฟร็องซัวส์ - โจเซฟชมิตต์ (Rev.Father Fancois - Joseph Schmitt) สงฆ์มิชชันนารีคณะ มิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส Missions Etrangeres de Paris (M.E.P) ประเทศฝรั่งเศส ผู้ก่อตั้งกลุ่มคริสตชนชุมชนความเชื่อที่ปากคลองท่าลาด ในปีคริสต์ศักราช ๑๘๖๘ ซึ่งตรงกับพุทธศักราช ๒๔๑๑ ในรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และรัชสมัยของสมเด็จพระสันตะปาปา ปิอุสที่ ๙ ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๑๘๓๙ ที่เมืองกูเกนไฮม์ (Gougenheim) แขวงบาส์แรง ใกล้เมืองสตราส์บูร์ก เมืองหลวงแคว้นอัลซาส ประเทศฝรั่งเศส ได้เข้าบ้านเณรคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๖๐ และได้รับศีลบรรพชาเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๖๓ จากนั้นได้ออกเดินทางมามิสซังสยาม เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๖๓ และประจำอยู่ที่สำนักมิสซังกรุงเทพฯ และที่วัดอัสสัมชัญบางรัก กรุงเทพมหานคร ในตำแหน่งเจ้าอาวาสที่นั่นรวมเป็นเวลา ๒ ปี ท่านสามารถพูดและเขียนภาษาไทย ภาษาจีนแต้จิ๋ว ท่านยังอ่านภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตได้อย่างคล่องแคล่ว รวมทั้งภาษาชวา ภาษาทมิฬและฮินดูก่อนที่ท่านจะมารณของท่านกำลังศึกษาภาษามาลเลย์ เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสยามสมาคม แปลหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง นอกจากนี้ท่านมีความเอื้ออาทร มุ่งมั่น เสียสละ อดทน

ปี ค.ศ. ๑๘๖๘ ได้ก่อตั้งกลุ่มคริสตชนกลุ่มแรกขึ้นที่ปากคลองท่าลาดและสร้างโรงสวดข้าวคราว คุณพ่อฟร็องซัวส์ - โจเซฟ ชมิตต์ หัวหน้าเขตแปดริ้ว ได้ซื้อที่ดินผืนหนึ่งอยู่บริเวณปากแม่น้ำท่าเกรียน (ปัจจุบันเรียกว่า ปากคลองท่าลาด) แรกเริ่มท่านได้เช่าห้องแถวคนละแวกนั้นเพื่อประกอบศาสนกิจ และจัดตั้งกลุ่มคริสตชนกลุ่มแรกที่ปากคลองท่าลาด จุดบรรจบของสายน้ำ ๒ สายคือแม่น้ำบางปะกงและแม่น้ำท่าเกรียนหรือคลองท่าลาด (ว่ากันว่าจุดที่มาบรรจบกันนี้ ถือเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์แห่งเดียวของจังหวัดฉะเชิงเทรา ทางราชการจะใช้น้ำศักดิ์สิทธิ์ตรงนี้เพื่อประกอบพิธีปลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์เป็นประจำ) ซึ่งขณะนั้นเพิ่งทำการจัดตั้งมิสซังจีนได้เพียง ๒ - ๓ ปีเท่านั้น ต่อมาได้สร้างโรงสวดข้าวหลังแรก ลักษณะเป็นเรือนไม้ไผ่ หลังคามุงจาก ฝาขัดแตะ รูปทรงง่าย ๆ ตั้งอยู่ชายตลิ่งปากคลองท่าลาด บริเวณอนุสรณ์สถานองค์พระสถูปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในปัจจุบันซึ่งทางมิสซังฯ ได้อนุญาตให้ทางเทศบาลตำบลบางคล้าใช้ และท่านยังได้ซื้อที่ดินอีกผืนหนึ่งประมาณ ๑๓ ไร่ จากมารีอา ลูกอินทร์ อนึ่ง คลองท่าลาดหรือแม่น้ำท่าเกรียนมีความยาว ๔๗ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดมาจากแควระบมและแควสียัด ผืนป่าลำค่าของอำเภอนวมสารคามและอำเภอสนาบชัยเขต อันเป็นรอยต่อ ๖ จังหวัดของภาคตะวันออก คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง และจันทบุรี ปลายทางของสายน้ำคือปากคลองท่าลาดหรือปากน้ำโจ้โล้ซึ่งเชื่อมต่อกับแม่น้ำบางปะกง สายน้ำหลักของจังหวัดฉะเชิงเทราหรือ เมืองแปดริ้ว

ปี ค.ศ. ๑๘๗๗ คุณพ่อฟร็องซัวส์ - โจเซฟ ซมิตต์ เจ้าอาวาสวัดปากคลองท่าลาด คุณพ่อได้กลับมาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาคุณพ่อได้ซื้อที่ดินแห่งใหม่อีกผืนหนึ่ง ปัจจุบันคือบริเวณที่ตั้งของวัดหลังที่ ๒ - ๓ - ๔ - ๕ โรงเรียนและบริเวณพื้นที่โดยรอบทั้งหมด

ปี ค.ศ. ๑๘๙๑ - ๑๘๙๖ คุณพ่อฟร็องซัวส์ - โจเซฟ ซมิตต์ หัวหน้าเขตแปดริ้ว และคุณพ่อปอล เทโอดอร์ เย็น วัวส์ ทั้งสองประจำอยู่ที่วัดเซนต์ปอล แปดริ้ว ในปีเดียวกัน พระคุณเจ้าเวย์ ได้มอบหมายหน้าที่ให้คุณพ่อทั้งสองทำงานอภิบาล - แพร์ธรรมและประจำอยู่ที่วัดเซนต์ปอล แปดริ้ว

คุณพ่อปอล เทโอดอร์ เย็นวัวส์ (Rev. Father Paul Theodor Jannevoise, M.E.P.) เจ้าอาวาส เดินทางมาสยามอีกครั้งเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๙๑ มอบหมายให้ดูแลกลุ่มคริสตชนที่วัดปากคลองท่าลาด ปีค.ศ. ๑๘๙๑ - ๑๘๙๖ ต่อมาได้สร้าง

๑. วัดทำด้วยไม้หลังที่ ๑
๒. โรงเรียนชาย - หญิง
๓. บ้านเด็กกำพร้า
๔. สถานที่อบรมคำสอน
๕. บ้านพักพระสงฆ์ภายหลัง

ในปี ค.ศ. ๑๘๙๔ คุณพ่อหลุยส์ เล็ตแซร์ ได้ดำเนินการก่อสร้างวัดปากคลองท่าลาดหลังที่ ๑ สร้างด้วยไม้ ต่อจากคุณพ่อเย็น วัวส์ จนสำเร็จ อย่างไรก็ดี ตลอดชีวิตท่านได้ทุ่มเทในการทำงานอภิบาล แพร์ธรรมอย่างดีและต่อเนื่องจนวาระสุดท้าย

วัดหลังที่ ๒ ลักษณะก่ออิฐถือปูนซึ่งมีความงดงามไม่น้อยไปกว่าวัดเซนต์ปอล แปดริ้ว จากการไปพูดคุยกับผู้อาวุโสในชุมชนที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้นว่า “ตัววัดหันหน้าลงแม่น้ำบางปะกง หน้าวัดมีข้อความภาษาจีนอ่านว่า “ถางเชิง จู่เทียน” แปลว่า “วัดคาทอลิก” ด้านบนเป็นไม้สัก หลังคามุงด้วยไม้สักทอง ลักษณะและรูปทรงของวัดเป็นรูปกางเขน ครึ่งไม้ครึ่งปูน มียอดโดมสูงหรือหอทั้งสองอยู่หน้าวัด ระหว่างโดมสูงทั้งสองมีรูปแม่พระองค์ใหญ่ตั้งอยู่อย่างสวยงาม วิจิตรตระการตา โดยเฉพาะกระจกสีบานประตูและหน้าต่าง ภายในมีรูป ๑๔ ภาค ด้านละ ๗ ภาคสวยงาม หน้าพระแท่นใหญ่มีรูปพระหฤทัยพระเยซูเจ้ากางพระหัตถ์ ตั้งอยู่เหนือพระแท่น มีพระแท่นเล็ก ๒ พระแท่นด้านข้างทางซ้ายมือและขวามือ พร้อมด้วยรูปแม่พระและนักบุญโยเซฟอยู่เหนือพระแท่นน้อย กลางวัดประดับด้วยโคมไฟระย้าขนาดใหญ่ พื้นของวัดปูกระเบื้องลวดลายสวยงาม มีหอรบสูงเด่น ๒ ข้าง ด้านบน ๓ ลูก ปัจจุบันคงเหลืออยู่ ๒ ลูกซึ่งทางวัดได้เก็บไว้อย่างดี ส่วนลูกใหญ่นั้นถูกผู้ไม่หวังดีโยนทิ้งไว้ที่หน้าศาลาหน้าวัดหลังที่ ๓ และหลังที่ ๔ ปัจจุบันไม่มีแล้วช่วงของการเบียดเบียนศาสนา ทางวัดเคยค้นหาแต่ไม่พบ วัดหลังนี้สวยงามมาก ตั้งอยู่บริเวณกลางสนามฟุตบอลของโรงเรียนดาราจรัสในปัจจุบัน ลักษณะวัดมีโครงสร้างคล้ายคลึงกับวัดเซนต์ปอล แปดริ้วหลังเก่า รูปทรงและขนาดใกล้เคียงกัน บ้างว่าสวยกว่าและยังคล้ายคลึงกับวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ สามเสน กรุงเทพมหานคร

ปี ค.ศ. ๑๙๑๑ - ๑๙๑๒ คุณพ่อโอโนรา ยวงบัตติสตา ย็อกลาร์ อาศัยความมานะ พากเพียรในงานอภิบาล และเนื่องจากวัดหลัง ๒ ก่ออิฐถือปูนทรุดโทรมมาก คุณพ่อได้ทำการซ่อมแซมวัดจนสำเร็จ เดิมชื่อ “วัดมหาพรหมาจารีมาเรีย ไปเยียนนางเอลิซาเบศ” ปากคลองท่าลาด เพื่อใช้ในการประกอบศาสนกิจอย่างสมพระเกียรติ

ปี ค.ศ. ๑๙๒๑ - ๑๙๒๒ (พ.ศ. ๒๔๖๔ - ๒๔๖๖) คุณพ่อยอห์น บัตติส ย็อกลาร์ เจ้าอาวาสสมัยที่ ๓ ก่อตั้งโรงเรียนวัดแม่พระประจักษ์เป็นครั้งแรก ท่านดำรงตำแหน่งครูใหญ่ มีพระคุณเจ้าเรอเน มารี โยเซฟ แพร์รอส เป็นเจ้าของและผู้จัดการ คุณพ่อได้จัดบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับวัดและโรงเรียนไว้ว่า “จำนวนคริสตัง ซึ่งมี ๒๐๐ คน เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๐๕ นั้นบัดนี้มีถึง ๔๐๐ คนแล้ว และกลุ่มคริสตชนนี้ดูเหมือนมีชีวิตชีวาเพิ่มขึ้น แต่เรื่องโรงเรียนยังไม่เจริญ” และหลังจากนั้น

๒ ปีคือปี ค.ศ. ๑๙๒๓ จำนวนนักเรียนจาก ๒๐ คน ก็เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐ คน และในปี ค.ศ. ๑๙๒๔ - ๑๙๒๕ หลังจากได้ทำงานแพร่ธรรม ๓๓ ปีในมิสซังสยาม คุณพ่อกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดเมืองนอนในประเทศฝรั่งเศส คุณพ่อได้เป็นผู้อาวุโสที่สุดของมิสซังสยาม ที่สุดท่านได้ถวายดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์คืนแด่พระเจ้าที่บ้านพักมองค์ เบอง ประเทศฝรั่งเศส ในวันที่ ๒๘ เดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๐ อายุ ๗๓ ปี รวมชีวิตแห่งการรับใช้ที่สัตย์ซื่อในฐานะพระสงฆ์ของพระเจ้าถึง ๕๐ ปี

ปี ค.ศ. ๑๙๒๕ - ๑๙๒๙ คุณพ่อเอมิล - วิคเตอร์ เบเชต์ (Rev. Father Emile - Victor Bechet) พระสงฆ์มิชชันนารีต่างประเทศแห่งกรุงปารีส (M.E.P.) มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดแม่พระประจักษ์ที่ลัวร์ด บางคล้า ดูแลวัดท่าเกวียนอีกแห่งหนึ่งด้วย

๒. ยุคทดสอบความเชื่อของคริสตชนในสยามและกลุ่มคริสตชนวัดปากคลองท่าลาด

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๐ รัฐบาลไทยได้ประกาศผ่านทางวิทยุกระจายเสียง ให้ชาวฝรั่งเศสทุกคนออกนอกประเทศ

วันที่ ๗ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๑ รัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกาศสงครามกับอินโดจีนของฝรั่งเศส ประกาศกฎอัยการศึก ๒๔ จังหวัดชายแดน ผลคือเกิดการเบียดเบียนศาสนาคริสต์อย่างรุนแรง บรรดามิชชันนารี พระสงฆ์ นักบวชถูกเบียดเบียน ในบางพื้นที่รุนแรงถึงกับถูกฆ่าตาย คุณพ่อนิโคลาส บุญเกิด กฤษบำรุง ถูกจับเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๑ ถูกตัดสินจำคุก ๑๕ ปี ป่วยเป็นวัณโรคหลังจากจำคุกได้เพียง ๓ ปี มรณวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ ในคุกบางขวาง คุณพ่อฟรังซิส เซเวียร์สงวน สุวรรณศรี (ต่อมาภายหลังได้รับตำแหน่งพระสังฆราชมิสซังจันทบุรี) และคุณพ่อมิแชลสัมจิน ศรีประยูร ถูกกล่าวหาว่าเป็น “แนวที่ห้า” ถูกตัดสินจำคุก ๒ ปี แต่จำคุกได้ ๒๐ เดือนและถูกปล่อยตัวออกมา และแล้วมีกลุ่มบุคคลที่เรียกตนเองว่า “คณะเลือดไทย” ได้สั่งปิด รื้อถอน ทำลายวัดและโรงเรียนหลายแห่ง เช่นที่โรงเรียนมารีาลัย (ร.ร.มารดาพิทักษ์) จ.จันทบุรี โรงเรียนฟิลิปและยาก็อบ หัวไผ่ โรงเรียนนักบุญยอแซฟ พนัสนิคม โรงเรียนเซนต์ปอล แปรดรีว โรงเรียนดาราสมุทร ศรีราชา และวัดปากคลองท่าลาด บ้านพักพระสงฆ์โรงเรียนอยู่ชั้นล่างบ้านพักพระสงฆ์ ฯลฯ เป็นต้น

ปี ค.ศ. ๑๙๔๒ - ๑๙๔๗ คุณพ่อเออเย็นส์ เล็ตเชร์ (Rev. Father Loetscher) เจ้าอาวาสสมัยที่ ๒ และเป็นมิชชันนารีน้องคู่สุดท้าย ที่ปกครองวัดท่าลาดหรือวัดแม่พระประจักษ์ที่ลัวร์ด บางคล้า พระสงฆ์มิชชันนารีชาวฝรั่งเศส ต่อมาได้โอนสัญชาติเป็นชาวสวิสมาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสกล่าวได้ว่า การเบียดเบียนศาสนาที่วัดปากคลองท่าลาด และวัดท่าเกวียนอยู่ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๔๒ ค่อนข้างจะรุนแรง

๓. ยุคทดสอบความเชื่อของคริสตชนปากคลองท่าลาดอีกครั้งหนึ่ง

ไม่น้อยกว่าปีที่ผ่านมา ๆ มา คณะเลือดไทยได้เข้ามาทำลายทุกสิ่งที่เห็นในบ้านภคินี ในบ้านพักพระสงฆ์ ทบตีคุณพ่อ และเห็นพ่อเป็นลมเหมือนคนตายก็นำไปมัดไว้กับต้นไม้ ฯลฯ ในภายหลังคณะเลือดไทยได้กลับมาอีกครั้งอาคารทั้งหมด วัด บ้านพ่อ บ้านภคินี โรงเรียน ๒ หลัง โรงหมู ยุ้งข้าว เกือบหมดทุกอย่าง มีแต่คุณพ่อเลือดแหรที่สามารถกู้สถานการณ์ ช่วยพวกคริสตังกลับมา สร้างวัดและบ้านพักพระสงฆ์ใหม่ชั่วคราว นำความยินดีแก่คริสตังวัดปากคลองท่าลาด วัดท่าเกวียนและมิสซังกรุงเทพฯ เป็นอย่างยิ่ง

๔. ยุคฟื้นฟู ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง

ปลายปี ค.ศ. ๑๙๔๑ คุณพ่อการ์เอเฟ็งเดินทางกลับจากไซ่ง่อนอันเนื่องมาจากสงครามอินโดจีน ทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสวัดแปดริ้ว โดยได้รับมอบหมายจากพระสังฆราช เรอเน แปร์รอส ให้ดำเนินการขอวัดท่าเกวียนและวัดท่าลาดคืนจากทางราชการจนเป็นผลสำเร็จ

ปี ค.ศ. ๑๙๔๓ มีการกล่าวถึงการแบ่งแยกมิสซังกรุงเทพฯ และจะสถาปนาเทียบสังฆมณฑลใหม่ ที่จันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จะถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน โดยมีแม่น้ำบางปะกงเป็นเขต กฤษฎีกาลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ ของวาทิกัน กำหนดให้ฝั่งซ้ายของแม่น้ำบางปะกงเป็นของมิสซังจันทบุรี ฝั่งขวาเป็นของมิสซังกรุงเทพฯ แยกมิสซังจันทบุรีออกจากมิสซังกรุงเทพฯ วันที่ ๑๘ ต.ค. ค.ศ. ๑๙๔๔ วัดบางคล้าอยู่เขตปกครองมิสซังจันทบุรี ในเวลาต่อมามิสซังจันทบุรีได้รับการสถาปนาเป็นสังฆมณฑลจันทบุรี เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๕ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

ปี ค.ศ. ๑๙๔๗ สร้างวัดหลังที่ ๓ และโรงเรียนดาราจรัสในอาคารเดียวกัน โดยคุณพ่อเคียร์ โซติพงษ์

ปี ค.ศ. ๑๙๔๗ หรือปี พ.ศ. ๒๔๙๐ คุณพ่อเคียร์ โซติพงษ์ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสจากพระสังฆราช ยาโกเบ แจง เกิดสว่าง พระสังฆราชคนไทยคนแรกและของสังฆมณฑลจันทบุรี และพระคุณเจ้าฯ ได้รับการอภิเษกเป็น พระสังฆราช เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๔

การก่อสร้างต้องริบทำโดยเฉพาะโรงเรียน เพื่อให้ทันเปิดเรียนภาคเรียนใหม่ โต๊ะ ม้านั่ง เก้าอี้ ใองน้ำดื่ม ต้องจัดหาใหม่ทั้งสิ้นเปิดรับนักเรียน ๔ ห้องเรียนมีนักเรียนจำนวน ๗๐ คน นักเรียนทุกคนล้วนเป็นคริสตชน มีครูน้อย ๓ คน ชื่อ “โรงเรียนดาราจรัส” ซึ่งสอดคล้องกับชื่อของวัด พระนามของพระแม่มารีเยอค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน เปิดปฐมฤกษ์อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๐ ตามใบอนุญาตเลขที่ ๑/๒๔๙๐ โดยมีคุณพ่อเคียร์ โซติพงษ์ เป็นเจ้าของ นายเฉลิม รุ่งเรืองผล เป็นผู้จัดการและนายมนัส วิสุทธิวรรณ ทำหน้าที่เป็นครูใหญ่ ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้รับเงินอุดหนุนช่วยเหลือครั้งแรกจากรัฐบาล ทำให้ฐานะการเงินดีขึ้น

เนื่องจากวัดหลังเดิมเริ่มทรุดโทรมมากกว่าที่เป็นอยู่ คุณพ่อได้ดำเนินการก่อสร้างวัดใหม่และบ้านพักพระสงฆ์ ลักษณะเป็นอาคารไม้หลังเล็ก ๆ ชั้นเดียว หลังคามุงสังกะสี พื้นปูนซีเมนต์ วัดตั้งอยู่บริเวณวัดหลังปัจจุบันติดกับแม่น้ำบางปะกงหันหน้าไปทางทิศตะวันตก วัดหลังนี้สร้างด้วยแรงศรัทธาของกลุ่มคริสตชนวัดบางคล้าอย่างแท้จริง ช่วงก่อสร้างเป็นลูกวัดบางคล้าทั้งสิ้น เช่น ช่วงยิ้ม ช่วงสวัสดิ์ นายใช้ ศรีสุนทร นายสติม เจริญเตี้ย นายสมัย เจริญเตี้ย รวมทั้งพี่น้องคริสตชนอีกหลายท่าน ช่วยกันขนหิน ดิน ทราย สละเวลาหลังเลิกวัดวันอาทิตย์ทั้งเวลาเย็นและค่ำ บางวันทำงานจนถึงเที่ยงคืน ไม้ที่ใช้ในการก่อสร้างวัดส่วนใหญ่ได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าแก้วดัง โวศยกุล ผู้มีพระคุณ ได้เช่าที่วัดและเป็นเจ้าของกิจการโรงเลื่อยทำคานเรือ และกิจการซักรีดจากลุงจากปามาลงที่แม่น้ำบางปะกงเพื่อส่งต่อเข้าโรงเลื่อยบางคล้า ที่สุดด้วยพระพรของพระและความเสียสละของพี่น้องคริสตชนวัดบางคล้าจำนวนมาก ทำให้การก่อสร้างวัดหลังที่ ๔ นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ

ลำดับคณะสงฆ์มิชชันนารีชาวต่างชาติ ทำหน้าที่ปกครอง อภิบาลกลุ่มคริสตชนวัดปากคลองท่าลาด (วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มต๋องบางคล้า) แรกเริ่มในอดีตปี ค.ศ. ๑๘๖๘ - ๑๙๔๗ (พ.ศ. ๒๔๑๑ - ๒๔๙๐) รวม ๗๙ ปี ดังนี้

๑. บาทหลวงฟร็องซัวร์ - โจเซฟ ชมิตต์ (Rev. Father Francoise-Joseph Schmitt, M.E.P.)
๒. บาทหลวงปอล เทโอโดร์ เย็นวัวร์ (Rev. Father Paul Theodor Gennevoise, M.E.P.)
๓. บาทหลวงโอโนรา ยวง บัปติสตา ย็อกลาร์ (Rev. Father Onora John the Baptist Juglar, M.E.P.)
๔. บาทหลวงเออเย็น เล็ตแซร์ (Rev. Father Loetscher, M.E.P.)
๕. บาทหลวงเอมิล - วิคเตอร์เบเชต์ (Rev. Father Emile - Victor Bechet, M.E.P.)
๖. บาทหลวงเดซีเร ยอห์น บัปติส ดือรังค์ (Rev. Father John the Baptist Durung, M.E.P.)
๗. บาทหลวงปอล มารีย์ โยเซฟ มาร์แตงค์ (Rev. Father Paul Mary Joseph Martin, M.E.P.)
๘. บาทหลวงเรวันนา (อยู่ระหว่างหาหลักฐานสืบค้น แต่คริสตชนรุ่นแรกยืนยัน)
๙. บาทหลวงเรจีส์ ญัง ฟร็องซัวร์ แปร์เบต์ (Rev. Father Regis Jean Francoise Perbet, M.E.P.)
๑๐. บาทหลวงเลอง ริชาร์ด (Rev. Father L. Richard, M.E.P.)
๑๑. บาทหลวงฌ็อง อังรี การ์ริเอ หรือยวง เฮนรี การ์ริเอ (Rev. Father Jean Carrie, M.E.P.)

ลำดับคณะสงฆ์พื้นเมืองชาวไทย ทำหน้าที่อภิบาลกลุ่มคริสตชนวัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มต๋องบางคล้า ดังนี้

๑. บาทหลวงเคียร์ โชติพงษ์	ค.ศ. ๑๙๔๖ - ๑๙๔๘ พระสงฆ์พื้นเมืองชาวไทยองค์แรก
๒. บาทหลวงวินทร์ เจริญวงศ์	ค.ศ. ๑๙๔๘ - ๑๙๕๐ เจ้าอาวาส
๓. บาทหลวงเอมิน ราช อารีพรรค	ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๕๑ เจ้าอาวาส
๔. บาทหลวงเกลเมนเต ซาแลม (แฉล้ม) คลังทรัพย์	ค.ศ. ๑๙๕๑ - ๑๙๕๕ เจ้าอาวาส
๕. บาทหลวงวินแซนเต วรงค์ สุขพัฒน์	ค.ศ. ๑๙๕๕ - ๑๙๕๘ เจ้าอาวาส
๖. บาทหลวงปอล เดอนิส มานิต สรรเพชร	ค.ศ. ๑๙๕๘ - ๑๙๖๖ เจ้าอาวาส
๗. บาทหลวงสนิท วรศิลป์	ค.ศ. ๑๙๖๖ - ๑๙๖๙ เจ้าอาวาส
๘. บาทหลวงวิจิตร ไตรภพ	ค.ศ. ๑๙๖๙ - ๑๙๗๐ เจ้าอาวาส
๙. บาทหลวงยุทธิชัย ปัญจทรัพย์	ค.ศ. ๑๙๗๐ - ๑๙๗๑ เจ้าอาวาส
๑๐. บาทหลวงอรุณ ธรรมธาดา	ค.ศ. ๑๙๗๑ - ๑๙๗๗ เจ้าอาวาส
๑๑. บาทหลวงอารี วรศิลป์	ค.ศ. ๑๙๗๗ - ๑๙๘๐ เจ้าอาวาส
๑๒. บาทหลวงสง่า จันทรมศักดิ์	ค.ศ. ๑๙๘๐ - ๑๙๘๓ เจ้าอาวาส
๑๓. บาทหลวงไพบูลย์ นัมคณิสร์	ค.ศ. ๑๙๘๓ - ๑๙๘๗ เจ้าอาวาส
๑๔. บาทหลวงสันติ สุขสวัสดิ์	ค.ศ. ๑๙๘๗ - ๑๙๙๖ เจ้าอาวาส
๑๕. บาทหลวงทวี อานามวัฒน์	ค.ศ. ๑๙๙๖ - ๒๐๐๐ เจ้าอาวาส
๑๖. บาทหลวงพินันท์ พรประสิทธิ์	ค.ศ. ๒๐๐๐ - ๒๐๐๕ เจ้าอาวาส
๑๗. บาทหลวงชาติชาย พงษ์ศิริ	ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๐๖ เจ้าอาวาส
๑๘. บาทหลวงนิคม โยธารักษ์	ค.ศ. ๒๐๐๖ - ๒๐๐๗ ผช.เจ้าอาวาส
๑๙. บาทหลวงอังคาร เจริญสัถยศิริ	ค.ศ. ๒๐๐๗ - ๒๐๑๐ ผช.เจ้าอาวาส
๒๐. บาทหลวงมานพ ปรีชาวุฒิ	ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๑๖ เจ้าอาวาส
๒๑. บาทหลวงเสกสรร สุวิชากร	ค.ศ. ๒๐๑๖ - ๒๐๒๐ เจ้าอาวาส
๒๒. บาทหลวงจิรพันธ์ สุจิราธรรม	ค.ศ. ๒๐๒๐ - ๒๐๒๕ เจ้าอาวาส
๒๓. บาทหลวง.....	ค.ศ. ๒๐๒๕ - ๒๐๓๐ เจ้าอาวาส

จำนวนพระสงฆ์มิชชันนารีชาวต่างชาติ	๑๑ องค์
จำนวนพระสงฆ์พื้นเมืองชาวไทย	๒๒ องค์
จำนวนพระสงฆ์ทั้งสิ้น	๓๒ องค์

ข้อมูลและเอกสารอ้างอิง :

๑. เอกสารหอจดหมายเหตุ อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ฯ
 ๒. เอกสารเส้นทางการแพร่ธรรมมิสซัง จันทบุรี ค.ศ. ๑๗๐๗ - ๑๙๔๔ คุณพ่อ ยอห์นปอล สุทัศน์ เภกะสุต
 ๓. เอกสารฉลอง ๗๕ ปี บ้านเนรมิตพระหฤทัยศรีราชา
 ๔. เอกสารอัครสังฆมณฑลท่าแร่ -หนองแสง
 ๕. บทความจากหนังสืออุตมสาร
 ๖. สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
 ๗. หนังสือประวัติศาสตร์พระศาสนจักรไทย สมัยพระสังฆราชติอโปงค์ บ้านแสงธรรม สามพราน
 ๘. เอกสาร ๓๕๐ ปีมิสซังสยาม ๑๖๖๙ - ๒๐๑๙
 ๙. เอกสารจากมิสซังจันทบุรีโดยคุณพ่อ ยอห์นปอล สุทัศน์ เภกะสุต
 ๑๐. หนังสืออ้างอิงจากคุณพ่ออเนก ธรรมนิยต์
 ๑๑. ประวัติวัดน.เปโตร นครชัยศรี
 ๑๒. ประวัติวัดเซนต์แอนโทนี แปดริ้ว
 ๑๓. ประวัติวัดเซนต์รีออค ท่าไข่
 ๑๔. สัมภาษณ์ยายกิมไล้ เอี้ยวศิริ / นายสติม เจริญเตีย/นายมนู วิเชียรพีชผล / ยายกิมฮอง ศรีสุนทร /ยายศรีกุล
- สิงห์เจริญ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอพระได้โปรดกรุณาตอบแทนน้ำใจดีทุก ๆ ท่าน
ข้าแต่แม่พระประจักษ์แห่งเมืองลัวร์ โปรดเสนอวิงวอนเพื่อลูกคนบาปด้วยเทอญ
เรียบเรียงและ จัดทำโดย นายจ่านงค์ เสี่ยวเส็ง ผู้อำนวยการสภาภิบาลวัดวัดแม่พระประจักษ์ที่ลัวร์ บางคล้า

เอกสารอ้างอิง

จำนงค์ เสี่ยวเส็ง.(๒๕๖๘). ประวัติศาสตร์การก่อตั้งกลุ่มคริสตชนชุมชนแห่งความเชื่อปากคลองท่าลาด (บางคล้า)

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (เอกสารอัดสำเนา).

บานชื่น พัสตุ, ครูวัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มบางคล้า. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่ม บางคล้า.

ปกรณ์ หอมสุคนธ์, ประธานสภาเทศบาลตำบลบางคล้า. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่ม บางคล้า.

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (๒๕๖๑). เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูล

วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๘. จาก : <https://pgm.npru.ac.th/ss/data/files/บทที่ ๔ เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์.pdf>.

วัดพระแม่ประจักษ์ที่ลุ่ม บางคล้า. (๒๕๖๑). ฉะเชิงเทรา. (แผ่นพับ).

๗๗ ข่าวเด็ด. (๒๕๖๒). คัมภีร์เผย “วันเสกป่าช้า” พิธีกรรมชาวคริสตชน เพื่อระลึกถึงคนตายวันพบญาติประจำปี.

[ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๘. จาก <https://today.line.me/th/v2/article/mYZwje>

ตลาดน้ำบางคล้า

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่านสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง โดยสายน้ำมีลักษณะพิเศษ คือ มีสายน้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืด ทำให้รสชาติของผลไม้ที่เพาะปลูกออรรอยมีคุณภาพ ในอดีตประชาชนที่อาศัยอยู่ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สัญจรทางเรือ มีการค้าขายสินค้าทางเรือ

ทำให้บางคล้าเป็นเมืองท่าดั้งเดิมบนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำบางปะกง เมื่อมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเข้ามา จึงทำให้มีการขยายคมนาคม การสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔ สายฉะเชิงเทรา - กบินทร์บุรี - นครราชสีมา

เมื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจการขยายเส้นทางการคมนาคม จึงทำให้นายศุภชัย วีระสมบัติ อดีตนายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า พร้อมคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางคล้า มีนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในท้องถิ่น หน้าที่ว่าการอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ามีทำเลเหมาะสมตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง นอกจากนี้มีวัดแจ้งบางคล้า วัดโพธิ์บางคล้า เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีเกาะลัดสามารถล่องเรือชมทัศนียภาพของแม่น้ำบางปะกง เมื่อประชาชนมากราบสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้วน่าจะมิตลาดน้ำให้ประชาชนได้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน จึงได้ก่อตั้งตลาดน้ำบางคล้า เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยตลาดน้ำบางคล้าอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง โดยมีแพโป๊ะ ขนาด ๖ x ๓๐ เมตร จำนวน ๙ โป๊ะ บริเวณแพ ๑ และแพ ๘ มีการบริการเรือ นำเที่ยวเกาะลัด เหมาลำ ๆ ละ ๓๐๐บาท

ในแพโป๊ะมีผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น ผัก ผลไม้ตามฤดูกาล ให้เลือกซื้อเลือกรับประทาน รวมทั้งยังมีโต๊ะในแพโป๊ะให้นั่งรับประทานอาหาร และจุดล้างมือเป็นระยะ ปัจจุบันนายสรชัย ทองซัवाल รองนายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า ดำรงตำแหน่งเป็นประธานตลาดน้ำบางคล้า

หากท่านมากราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ท่านสามารถแวะมาเลือกซื้อเลือกชมและอุดหนุนผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น รวมทั้งสามารถลองเรือชมบรรยากาศแม่น้ำบางปะกงได้ที่ตลาดน้ำบางคล้า ถนนเทศบาลพัฒนา ๑ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เปิดให้บริการเฉพาะวันเสาร์ - วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

การเดินทาง

รถยนต์ส่วนตัว : จากตัวเมืองฉะเชิงเทราใช้เส้นทาง ๓๐๔ ฉะเชิงเทรา - พนมสารคาม ถึงกิโลเมตร ที่ ๑๗ เมื่อถึงสี่แยกไฟแดงให้เลี้ยวซ้าย เข้าสู่อำเภอบางคล้า (๓๑๒๑) จะเห็นป้ายบอกทางไปตลาดน้ำบางคล้า

รถสองแถว : สีส้ม (สาย ๑๖๑๔) วิ่งจากสถานีขนส่งใหม่ - แยกคอมเพล็กซ์ - ตลาดบางคล้า

เอกสารอ้างอิง

ธราพงษ์ จันแก้ว, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางคล้า. (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ ตลาดน้ำบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม
ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม ตั้งอยู่เลขที่ ๖๗ ถนนฤทธิ์ประศาสน์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแหล่งเรียนรู้ทางเกษตรแบบผสมผสานที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ มาบริหารจัดการพื้นที่จำนวน ๕๐ ไร่ ภายใต้การนำของคุณประทีป เจริญพร อดีตรองอธิบดีกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

คุณประทีป เจริญพร เล่าให้ฟังว่า ปกติเป็นคนชอบปลูกต้นไม้มาตั้งแต่สมัยเป็นเด็ก ต่อมาประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ย้ายมารับราชการในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา สาขาบางคล้า จึงได้ลงมือทำประโยชน์ในที่ดินแปลงนี้ให้เป็นสวนมะม่วง สวนมะพร้าว และผลไม้อื่น ๆ ตามที่ชอบ แต่สวนมะม่วงและสวนมะพร้าวมีแมลงศัตรูพืชรบกวนมากยากที่จะดูแลรักษา ประกอบกับเกิดน้ำท่วมใหญ่ในอำเภอบางคล้า ทำให้ต้นไม้ผลและพืชสวนตายเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งเห็นว่าประเทศไทยเข้าสู่สภาวะโลกร้อน จึงมีความคิดที่จะปลูกไม้ใหญ่และไม้ป่า เพื่อสร้างสมดุลทางธรรมชาติและทำเกษตรอินทรีย์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ จึงได้นำความรู้จากการศึกษาดูงานเกษตรผสมผสานจากแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรหลายแห่ง เช่น ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยได้นำแนวคิดของอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสวนจากนั้นจึงได้เปลี่ยนจากการปลูกมะม่วง มะพร้าว มาปลูกไม้ใหญ่ ได้แก่ ต้นจามจุรี ต้นยางนา มะพลับ มะแพรว แคนา ต้นตาลคู่มืออายุกว่า ๔๐ ปี เป็นต้น

คุณประทีป เจริญพร
ผู้จัดการบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม

คุณกัญช์พิชชา เจริญพร
ทายาทบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม

ทั้งนี้ “ต้นตาลคู่” นับเป็นจุดที่คนที่เข้ามาศึกษาฐานต้องแวะถ่ายภาพเป็นที่ระลึก มองดูสวยงามเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ได้ปลูกสับประรดพันธุ์อินทรชิต เป็นสับประรดพันธุ์พื้นเมืองที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยที่หาชมได้ยาก สมัยก่อนตำบลบางคล้านิยมปลูกกันมาก ปัจจุบันพบได้ที่บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม ได้เลี้ยงโคพันธุ์ขาวลำพูน เป็นโคพันธุ์พื้นเมืองที่เกิดจากฝีมือและผลงานของชาวบ้านจังหวัดลำพูน ซึ่งโคพันธุ์นี้ได้ใช้ในพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ นับเป็นโคมงคลสูงยิ่ง ไก่ไขพันธุ์ไวท์เลกฮอร์น ไก่ไขพันธุ์ไรค์ ไช้แลนด์เรด ไก่แจ้ การทำโคก หนอง นา โมเดล รวมทั้งแปลงผักสวนครัวตามฤดูกาล

สับประรดพันธุ์อินทรชิต เป็นสับประรดพันธุ์พื้นเมืองที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย
ที่มา : เพาะ Bang Khla Organic Farm
บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม

ในปีพ.ศ. ๒๕๖๓ คุณกัญทิพย์ชา เจริญพร บุตรสาว ได้เข้าไปกลุ่ม Yong Smart Farmer (YSF) เกษตรกรรุ่นใหม่ ต่อจากนั้นได้ชวนเพื่อน ๆ ในกลุ่ม มาชมเกษตรผสมผสานของสวน จากทำเลที่ตั้งบรรยากาศที่ร่มรื่นของต้นไม้ใหญ่ในสวน จึงเล็งเห็นว่าพื้นที่เหมาะสมน่าจะเป็นฐานการเรียนรู้เกษตรผสมผสานแบบอินทรีย์ จึงได้ทำฐานการเรียนรู้ให้ผู้ที่สนใจทางการเกษตรเข้ามาเรียนรู้ศึกษาดูงาน ดังนี้

๑. ฐานเรียนรู้ การทำน้ำหมักชีวภาพ
๒. ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงไส้เดือน
๓. ฐานเรียนรู้ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
๔. ฐานเรียนรู้ การทำปุ๋ยหมักไม่พลิกกอง
๕. ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงแพนแดง
๖. ฐานเรียนรู้ การปลูกผักอินทรีย์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ทางบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม ได้ตรามาตรฐาน Organic Thailand (มกอช.) จากกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเครื่องรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของสวนแห่งนี้ ทั้งนี้ในเดือนสิงหาคมของทุกปี บางคล้าออร์แกนิกฟาร์มได้จัดกิจกรรมทำนาสามัคคี เชิญภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมกิจกรรม พบว่าจุดเด่นของบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม คือ ความเป็นธรรมชาติอากาศดี และทำผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ปลอดจากสารเคมี คำนึงต่อสุขภาพของผู้บริโภคโดยได้มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมาวางจำหน่ายบริเวณหน้าฟาร์ม ตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.

ที่มา : ภาพจากคุณกัญทิพย์ชา เจริญพร ทายาทบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. ใครที่อยากเรียนรู้การเกษตรให้เข้ามาศึกษา
๒. ใครไม่มีอาชีพให้เข้ามาศึกษา เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้
๓. ให้คนที่รักอาชีพเกษตรได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงาน

๔. ขยัน ประหยัด ยืนหยัด อดทน

การบริหารจัดการเกษตรในอนาคต

๑. เปิดเป็น Café ให้ผู้สนใจได้มาทานเครื่องดื่ม ชมสวน
๒. มีการจำหน่ายพันธุ์ไม้ต่าง ๆ
๓. คนที่มาชมแหล่งการเกษตรของสวน ได้เก็บผัก เก็บไข่รับประทาน มีการสร้างพลังการเรียนรู้แบบ Play and Learn

บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรที่มีฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการน้อมนำศาสตร์พระราชไปสู่การปฏิบัติ ในการบริหารจัดการทางการเกษตรแบบอินทรีย์สู่การพัฒนาท้องถิ่นแบบยั่งยืน ผู้สนใจมาศึกษาดูงานสามารถประสานงานการเข้าเยี่ยมชมโดยแจ้งล่วงหน้าได้ ในเพจ และ Facebook Bang Khla Organic Farm บางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม <https://www.facebook.com/bangkhlaorganicfarm>

เอกสารอ้างอิง

ประทีป เจริญพร, ผู้จัดการบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม. (๓ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ บางคล้า ออร์แกนิก ฟาร์ม
กัณฑ์พิชชา เจริญพร, ทายาทบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม. (๓ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ บางคล้าออร์แกนิก ฟาร์ม

ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

คุณสมศักดิ์ วัลลำนนท์ ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
และประธานแปลงใหญ่มะม่วงอำเภอบางคล้า

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแหล่งที่มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีชื่อเสียง ในอดีตมีการปลูกมะม่วง มะพร้าว แต่ปัจจุบันการทำสวนมะม่วงมีจำนวนน้อยลง เนื่องจากคนขายที่ดินไปปลูกบ้านจัดสรร ที่พบในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสวนมะม่วงของคุณสมศักดิ์ วัลลำนนท์ ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และประธานแปลงใหญ่มะม่วงอำเภอบางคล้า

ในอดีตครอบครัวคุณสมศักดิ์ วัลลำนนท์ ได้ปลูกสับปะรดแต่สภาพเศรษฐกิจและการตลาดได้เปลี่ยนไปทำให้สับปะรดมีราคาตกต่ำ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงเริ่มการปลูกมะม่วงบนพื้นที่ ๘๐ ไร่ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และตำบลท่าทองกลาง อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน ๗ ไร่ ทั้งนี้ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาการปลูกมะม่วงจากบิดาและมารดา และได้สานต่อในการปลูกมะม่วงจากบิดาและมารดา มะม่วงที่ปลูก ได้แก่ มะม่วงแรด มะม่วงเขียวเสวย มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง มะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ ๔ มะม่วงชายตึก มะม่วงพิมเสน มะม่วงโชคอนันต์ มะม่วงทองคำ มะม่วงอกร่อง มะม่วงมันเดือนเก้

เนื่องจากสภาพที่ดินอำเภอบางคล้า มีดินปนทรายมีน้ำดีเป็นน้ำ ๓ น้ำ ได้แก่ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำเปรี้ยว จึงทำให้มะม่วงมีรสชาติดี ทั้งนี้นายสมศักดิ์ วัลลำนนท์ ได้เข้าอบรมเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ในการทำเกษตรกับสำนักงานเกษตรอำเภอบางคล้า และสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้เรียนรู้ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์ดิน เทคนิคในการปรับปรุงดิน ทำปุ๋ย เพื่อให้มะม่วงมีรสชาติดี รวมทั้งหมั่นสังเกตต้นมะม่วง ถ้าต้นที่โคนไม้ดีจะหาต้นมะม่วงมาแซมโดยซื้อกิ่งพันธุ์จากอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการปลูกมะม่วงและทำการเกษตร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงปัจจุบัน จึงได้เป็นประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรอำเภอบางคล้า และสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา เข้ามาสนับสนุนงบประมาณจัดอบรมโครงการเกษตรต่าง ๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับเป็นประธานแปลงใหญ่มะม่วง อำเภอบางคล้า ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก ๔๐ คน โดยได้มีการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกจำนวน ๔ ครั้งต่อปี สำหรับฐานการเรียนรู้ทางการเกษตรได้แบ่งฐานการเรียนรู้ดังนี้

๑. ฐานการเรียนรู้ที่หนึ่ง	ทำมะม่วงนอกฤดู
๒. ฐานการเรียนรู้ที่สอง	การผลิตมะม่วงคุณภาพ
๓. ฐานการเรียนรู้ที่สาม	ปราชญ์ผสมปุ๋ยใช้เอง
๔. ฐานการเรียนรู้ที่สี่	การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
๕. ฐานการเรียนรู้ที่ห้า	เผาถ่านและน้ำส้มควันไม้

นอกจากนี้แล้ว ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรให้กับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจการเรียนรู้ทางการเกษตร และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙
๒. การประหยัด ความมานะ อดทนและความขยัน

แนวคิดในการพัฒนาการเกษตร

ให้บุคลากรช่วยสานต่อในการทำมะม่วง และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร รวมทั้งการจัดทำสินค้าในตลาดออนไลน์

รางวัลที่ได้รับ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ การประกวดแปลงใหญ่ดีเด่น ระดับจังหวัด จากสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ การประกวดแปลงใหญ่ดีเด่น ระดับจังหวัด จากสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ การประกวดแปลงใหญ่ดีเด่น ระดับจังหวัด จากสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้สนใจที่จะศึกษาดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาการปลูกมะม่วง และการทำการเกษตร รวมทั้งผลิตภัณฑ์มะม่วง สามารถเข้ามาศึกษาดูงาน และซื้อผลิตภัณฑ์มะม่วง ได้ที่บ้านเลขที่ ๘๔ / ๑ ถนนราษฎร์อุทิศ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

เอกสารอ้างอิง

สมศักดิ์ วัฒนศิริ, ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และประธานแปลงใหญ่มะม่วงอำเภอบางคล้า. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ព្យាគណៈស្រា

ผจญภัยของบางคล้า โมติวงศ์แห่งบางคล้า อ่าวบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชื่อ - นามสกุล นายบรรจง เผ่าบรรจง
อายุ ๘๗ ปี
อาชีพ นักธุรกิจ

ความรู้สึกที่มีต่อบางคล้า อ่าวบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผมเป็นคนจีนที่มาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ และอยู่บางคล้ามาตลอดเห็นความเปลี่ยนแปลงของบางคล้าแต่ละยุคแต่ละสมัย มีสิ่งหนึ่งที่แม้ว่าเวลาจะเปลี่ยนแปลงไปแต่คนบางคล้ายึดมั่นคือ ความสามัคคี และการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม ยังรักษาตลอดจากรุ่นสู่รุ่น และผมเชื่อว่าขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามเหล่านี้ จะยังคงไว้จนถึงรุ่นลูกหลานสืบไป

ชื่อ - นามสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ มงคล
อายุ ๗๘ ปี
อาชีพ ข้าราชการบำนาญ

ความรู้สึกที่มีต่อตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

แหล่งชุมชนโบราณของเมืองฉะเชิงเทรา มณฑลปราจีนบุรี ประกอบไปด้วยชนชาติจีนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอพยพทางเรือสำเภามาจากซัวเถาจีนแผ่นดินใหญ่เป็นเวลา ๒๐๐ กว่าปีขึ้นไป สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ปลูกข้าว ปลูกผัก ทำสวนผลไม้ เช่น มะม่วง มังคุด สับปะรด ฯลฯ มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ หมู และประมงน้ำจืด น้ำกร่อยขึ้นอยู่กับการแวดล้อม ส่วนอาชีพค้าขายจะเป็นชาวจีนเป็นส่วนใหญ่ ในสมัยก่อนคนไทยไม่มีนิสัยทำการค้าเรียกว่าค้าขายไม่เป็น เป็นเพียงผู้ผลิตและผู้บริโภค ไม่เป็นผู้ค้า

ชาวบางคล้านับถือพุทธศาสนา และเป็นพุทธแบบจีน นับถือเจ้าแม่กวนอิมมีศาลเจ้า โรงเจที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก เป็นที่พึ่งทางใจของชาวบางคล้า ผู้มีอัธยาศัยไมตรีอันดี รักสงบ รักสันติ และสันโดษ ที่นี้มีวัดสวยงามที่มีชื่อเสียงมาก ๆ ดังเดิมทีเดียว คือ วัดแจ้ง วัดโพธิ์ วัดปากน้ำโจ้โล้ และอีกมากมายซึ่งปัจจุบันอยู่ในทำเนียบของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ในด้านการศึกษา บางคล้ามีโรงเรียนเอกชน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนบุญส่งราษฎร์บำรุง (ปัจจุบันเป็นโรงเรียนประจำอำเภอของรัฐบาลชื่อโรงเรียนบางคล้าพิทยาคม) และโรงเรียนสุตะบำรุงพิทยาคาร ซึ่งตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์ของผู้ก่อตั้งท่านเดียวกันทั้งสองโรงเรียนคือ นายวินท์ ตะเภาทอง อดีตนายกเทศมนตรีบางคล้าหลายสมัย นักเรียนในสมัยนั้นได้อาศัยโรงเรียนสองโรงเรียนนี้รับเรียนจนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปัจจุบันคือระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หากไม่มีโรงเรียนทั้งสองโรงเรียนนี้ เด็กบางคล้าคงมีโอกาสเรียนยากมาก เนื่องจากสมัยก่อนไม่มีถนนหนทางสำหรับรถยนต์ การเดินทางไปทางเรือซึ่งมี ๓ บริษัท คือ เรือเมล์แดง เรือเมล์เขียว และเรือเมล์ขาวเท่านั้น

หลังจากมีการตัดถนนจากตัวเมืองฉะเชิงเทราไปพนมสารคาม - กบินทร์บุรี มีสะพานข้ามแม่น้ำ มีความสะดวกสบายในการเดินทางมากขึ้นทำให้บางคล้าเปลี่ยนแปลงไปมากจากที่เป็นแหล่งชุมชนเป็นย่านการค้าขายเป็นศูนย์กลางของหลายอำเภอ รวมทั้งมีผู้คนจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น ปราจีนบุรีก็กลายเป็นชนเขาลง เนื่องจากขาดการเดินทางทางเรือ บางคล้าเป็นเมืองริมแม่น้ำบางปะกง จึงเจียบเหงาชนเขาลงมาก น่าใจหาย

ทุกสิ่งล้วนมีการเปลี่ยนแปลงตามหลักไตรลักษณ์ทางพุทธศาสนา อย่างไรก็ตามชาวบางคล้าก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์เดิมไว้ได้อย่างเหนียวแน่นคือใจดี มีเมตตา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยินดีต้อนรับผู้มาเยือน พร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น และคงยึดมั่น รักษาหลักขนบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิม มิให้สูญหายเป็นความภาคภูมิใจของชาวบางคล้าตลอดมา

เรื่องอาหารการกิน บางคล้ามีของอร่อยมากมายทั้ง หวาน คาว ของกินเล่นนอกมื้อ ร้านอาหารชื่อดังที่นี่เก่าแก่ที่สุดคือเจ๊กซ้อ โต้งตั้งเรือหมูแดงและแฮก๊ากัน ต้มยำกุ้ง แต่ปัจจุบันมีร้านอาหารมากมายสาธยายไม่จบนะค่ะ

ชื่อ - นามสกุล นางสาวสมพร กุลวัฒน์เทพ
อายุ ๗๗ ปี
อาชีพ ข้าราชการครูบำนาญ

ความรู้สึกที่มีต่อบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ดิฉันเป็นคนบางคล้าตั้งแต่เกิด และเติบโตมาก็อยู่ที่บางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า เพราะแม่มีอาชีพค้าขายในตลาดบางคล้า เดิมตลาดบางคล้าบ้านเรือนจะเป็นบ้านสองชั้น และตลาดบางคล้าเคยมีการถ่ายทำภาพยนตร์ โดยผู้กำกับเป็นคนบางคล้า มาถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง “เสน่ห์บางกอก” และนำภูมิเ้าที่ตำบลบางคล้า เคยเป็นที่สมเด็จพระเจ้าตากสินได้เคยมาตั้งฐานทัพที่จะไปต่อสู้กับพม่าเพื่อกู้เอกราช โดยตั้งฐานทัพที่โค้งน้ำปากน้ำโจ้โล่ แต่อยู่ในเขตตำบลบางคล้า ที่มีพระสถูปอยู่ทุกวันนี้ แล้วสมเด็จพระเจ้าตากสินได้ทูลหม้อข้าวหม้อแกงแล้วเคลื่อนทัพเพื่อจะไปกู้เอกราช โดยเดินทางมาถึงบริเวณวัดพุดรังแจ้ง วัดที่พระเจ้าตากสินจะผ่าน ก็เลยชื่อว่า “วัดแจ้ง” และวัดแจ้งอายุเกือบจะ ๒๐๐ กว่าปี และมีอีกวัดหนึ่ง คือ วัดโพธิ์บางคล้า ก็เป็นวัดมาก็เกือบ ๒๐๐ กว่าปี วัดนี้จะมีค่างควาแม่ไก่หลายร้อยตัว ซึ่งอาศัยอยู่ที่วัดนี้นานาน เป็นสัตว์ที่รู้ เพราะมีอยู่ที่วัดโพธิ์บางคล้าจะมีงานฝังลูกนิมิตแล้วเจ้าอาวาสได้พูดว่า “วัดจะมีงานขอให้ไปหากินที่อื่น ๑๐ วัน” เพราะเจ้าอาวาสกลัวค่างควาจะมาขีรดหัวผู้คนเขาจะมางานฝังลูกนิมิต พอถึงวันงานค่างควาก็ไม่อยู่เลยแม้แต่ตัวเดียว พอเสร็จงานค่างควาก็กลับมาอยู่จนทุกวันนี้

คนตำบลบางคล้าอยู่กันอย่างสงบร่มเย็น มีงานอะไรก็จะช่วยกัน พึ่งพากัน ไม่มีโจร ขโมย ผู้ร้าย จึงเป็นตำบลที่น่าอยู่ และตำบลบางคล้ายังมีอาหารและของฝากที่มีชื่อเสียง เช่น ขนมน้ำปลาร้า และบ๊ะจ่าง โดยเฉพาะวันเสาร์ วันอาทิตย์ ยังมีตลาดน้ำที่ให้ประชาชนมาเที่ยวหาซื้อของ และล่องเรือเที่ยวเกาะซึ่งมีแม่น้ำล้อมรอบ

ดิฉันจึงภาคภูมิใจมากที่เป็นคนบางคล้า อยู่ตำบลบางคล้า มีแต่ความสงบ อยู่ร่มเย็น เป็นสุข

ชื่อ - นามสกุล นายประทีป เจริญพร
อายุ ๗๕ ปี
อาชีพ เจ้าของบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม

ความรู้สึกที่มีต่อบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตำบลบางคล้า เป็นตำบลที่มีแนวเขตอยู่ติดกับแม่น้ำบางปะกง มีความเจริญมาแต่สมัยโบราณเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลาในนามีข้าว เดิมชื่อตำบลเตาสุราเพราะเคยเป็นที่ตั้งของโรงงานต้มกลั่นสุรามา ก่อน ตลาดล่างบริเวณโรงเจเดิมและบริเวณใกล้ ๆ ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า ชาวบ้านทั่วไปในสมัยก่อนจะเรียกบริเวณนี้ว่าตลาดโรงเหล้า สมัยก่อนบางคล้ามีการคมนาคมทางน้ำเป็นหลักมีการใช้เรือที่ใช้เครื่องยนต์มากมายจนต้องมีการตั้งปั้มน้ำมัน Shall บริเวณตลาดล่างนี้ ปัจจุบันคือบริเวณท่าเรือที่อยู่ใกล้ ๆ ร้านถ่ายรูปจำลองลักษณะ ที่บอกว่าตำบลบางคล้ามีความเจริญมากอนั่นก็เพราะว่าตำบลบางคล้าได้ยกระดับเป็นเทศบาลเป็นตำบลแรก ๆ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ในเขตตำบลบางคล้านี้เป็นที่ตั้งของสถานศึกษาหลายแห่ง เช่น โรงเรียนแผนใหม่ โรงเรียนสุตะบารุง โรงเรียนบุญส่งราษฎร์บำรุง เป็นต้น จึงทำให้คนบางคล้าได้มีการศึกษาที่ดีและหลายคนก็ได้มีโอกาสพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า

ชื่อ - นามสกุล นายสุรชัย วินิจสกุลไทย
อายุ ๗๓ ปี
อาชีพ เกษตรกร

ความรู้สึกที่มีต่อบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

สิ่งที่ในอดีตอำเภอบางคล้าเคยมีแต่ปัจจุบันได้สูญหายไปตามกาลเวลา ได้แก่ โรงต้มกลั่นสุราขาว โรงผลิตไฟฟ้าใช้ในชุมชนตลาดบางคล้า ระบบประปาท้องถิ่น โรงสีข้าว ๔ โรง โรงเลื่อยจักร ๑ โรง อยู่ซ่อมเรือ ๒ อยู่ โรงทำจุกขวดจากหน่อลำพู ท่าเรือโดยสาร ๓ ท่า รองรับเรือโดยสารที่รับส่งผู้โดยสารตั้งแต่บางคล้าเรื่อยไปตลอดสองฟากฝั่งแม่น้ำบางปะกงจนถึงตัวจังหวัด มีเรือไปกลับตลอดทั้งวัน มีเรือสินค้าจากกรุงเทพมหานครมายังบางคล้า ตามเส้นทางแม่น้ำบางปะกง พื้นที่บริเวณหน้าอำเภอบางคล้าจนถึงวัดโพธิ์

บางคล้า จะมีเรือจากนครนายก ปราจีนบุรี มาจอดรอรับซื้อพืชผักผลไม้จากชาวนา ทุกเช้าจะมีชาวนาพายเรือบรรทุกผลผลิตจากสวนมาขาย เช่น สับปะรดพื้นเมือง มะพร้าว หนาก พืชผักผลไม้ตามฤดูกาล ข้าวหอมมะลิที่มีชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่วโลกก็มีต้นกำเนิด ณ บางคล้าแห่งนี้ เป็นที่น่าเสียดายที่ปัจจุบันไม่มีการปลูกอย่างแพร่หลายดังเช่นในอดีต รวมทั้งสับปะรดขาวและสับปะรดแดง ซึ่งเป็นสับปะรดพันธุ์พื้นเมืองที่เคยเป็นของขึ้นชื่อของบางคล้าแต่ปัจจุบันก็ไม่มีอีกแล้ว นับจากอดีตมาถึงปัจจุบันอำเภอบางคล้าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จากทุ่งท้องนากลายเป็นหมู่บ้านจัดสรร จากท้องแกวไม้เปลี่ยนเป็นตึกอาคารพาณิชย์ จากบ้านหลังคามุงจาก ฝาไม้ไผ่ขัดแตะเปลี่ยนเป็นบ้านปูนสวยงามทันสมัย ทางเกวียนเปลี่ยนเป็นถนนที่สะดวกสบายแม่น้ำบางปะกง ที่คลาคล่ำไปด้วยเรือต่าง ๆ เปลี่ยนเป็นเรียบเหงามา

บางคล้าเป็นสังคมพหุสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และประเพณีที่สามารถอยู่ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นวัด โรงเรียน ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เขียนซื่อ ศาลประจำตระกูลแซ่ ๓ แห่ง คือ ตระกูลแซ่โอ้ว แซ่ไคว้ และแซ่ฮื้อ ซื่อไถ้ว และโบสถ์คริสต์ที่โรงเรียนดาราจารย์ พระครูเปตติย อนุสาวรีย์พระเจ้าตากสิน ถึงแม้ว่าบางคล้าจะมีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี สืบสานประเพณีอันดีงามของแต่ละวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างดีตลอดมา และต่อไป

ชื่อ - นามสกุล นายช่วงชัย ตันคงคารัตน์
อายุ ๖๙ ปี
อาชีพ นักธุรกิจ (เจ้าของกิจการร้านขนมเปี๊ยะ ตั้งเซ่งจั่ว)

ความรู้สึกที่มีต่อตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิถีชีวิต วัยเด็ก..สุขใจยิ่ง ณ บางคล้า

เมื่อวัยเด็ก ตอนเรียนหนังสือได้ช่วยที่บ้านส่งขนมก่อนไปโรงเรียนทุก ๆ วัน เวลา ๗.๐๐ น. ขนมที่ส่ง ได้แก่ ขนมไข่ ขนมเปี๊ยะ สมัยก่อนขนมเปี๊ยะจะห่อกระดาษ แก้วปูน ๆ เวลาห่อใช้เชือกกล้วยมัด ได้ส่งขนมจากร้านหัวตลาดไปยังท้ายตลาด ตรงวัดแจ้ง

ผมจะดีใจมากที่เวลาส่งขนมแล้วร้านที่เจ้าของร้านใจดีจะให้เงินมาเพราะจะได้เอาเงินไปให้ที่บ้านจะได้ไปโรงเรียนทันเวลา ตอนบ้ายหลังเลิกเรียนจะมาช่วยที่บ้านห่อขนม ผมเห็นทางบ้าน มีอะไรจะไปช่วยทำ ส่วนตอนเย็นได้เล่นแบดมินตันกับ

เพื่อน ๆ หลังช่วยกิจการของที่บ้านแล้ว ในเทศกาลตรุษจีนอาจขี้อัจฉริยะให้ ผมจะดีใจมาก ๆ จะได้มีจักรยานไว้ขี่เล่นไปทีต่าง ๆ สมัยก่อนการเล่นของเด็ก ๆ ที่นิยมเล่นกัน ได้แก่ กระโดดยางหมากเก็บ เอาล้อยางที่ไม่ใช้แล้วมาเล่น

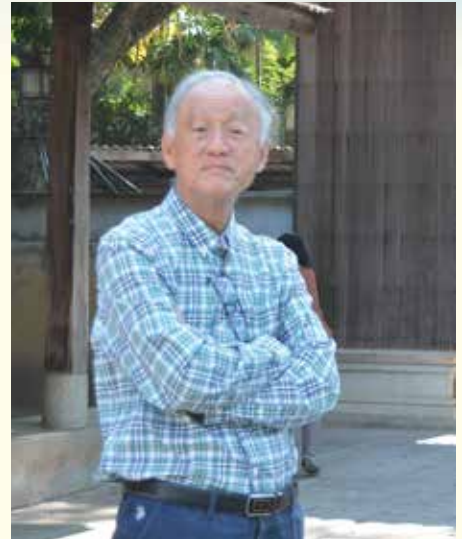
อาหารที่ทำทานเป็นหมูผัดคะน้า หมูผัดถั่วงอก ส่วนกล้วยเตี๋ยวราดหน้าเป็นอาหารพิเศษ น้ำที่นำมาใช้เป็นน้ำจากแม่น้ำบางปะกง จะใช้สารส้มแกว่งในน้ำเพื่อให้ตกตะกอน ส่วนน้ำที่ใช้ดื่มเป็นน้ำฝน การหุงข้าวใช้ขี้ได้จุดไฟ เวลาหุงข้าวจะคงข้าว เอาไม้ขีดกับหม้อจะได้น้ำข้าว เมื่อทานแล้วอร่อยมาก

สมัยก่อน การเดินทางใช้เรือเป็นพาหนะ และขนส่งสินค้าไปที่ต่าง ๆ มีเรือด่วนหลายลำวิ่งไปตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า ตำบลบางตลาด ตำบลบางโรง อำเภอกลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จะขึ้นเรือบริเวณท่าแม่เหล็กแดง นอกจากนี้แล้วจะมีแม่ค้านั่งเรือจากตำบลบางโรง ตำบลบางแตนมาซื้อขนมที่ร้าน ได้เห็นลูกค้าที่มาซื้อขนมที่ร้านนั่งโจ่งกระเบน ทั้งนี้ร้านสมคิด อำเภอราชสาสน์มาซื้อของที่ร้านด้วย

แต่ถ้าผมนั่งเรือไปส่งขนมให้อาเภอฉะเชิงเทรา ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง เมื่อมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การคมนาคมทางน้ำได้หายไป เปลี่ยนมาขนส่งสินค้าและเดินทางทางบกแทน

ในตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีคนไทยเชื้อสายจีนเป็นจำนวนมาก จึงได้สร้างศาลเจ้าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และกราบไหว้สักการะเพื่อเป็นสิริมงคล ตอนเด็ก ๆ จะสับสนเวลาอาจให้ไปส่งขนมไหว้เจ้า เวลาในงานประเพณีต่าง ๆ ของศาลเจ้าโรงเจ เป็นต้น จึงจำว่าศาลหลักเมืองบางคล้า อยู่ริมแม่น้ำบางปะกง ถ้าเป็นโรงเจเจ็กเซ่งเก็งอยู่กลางตลาดบางคล้า ถ้าเป็นเซียนชื่อบางคล้าอยู่ตรงศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทั้งนี้ เวลาในงานประจำปีของเซียนชื่อบางคล้าจะมีการฉายหนังกลางแปลง

นอกจากนี้แล้ว ตอนเป็นเด็กได้นั่งเรือรอบเกาะลัด รู้สึกตื่นเต้น เมื่อขึ้นไปบนเกาะมองทัศนียภาพสวยงามมาก เห็นทุ่งนา รู้สึกมีความสุขเมื่อมองเห็นแม่น้ำ นึกถึงคำที่กล่าวว่า “สายน้ำไม่ไหลกลับ” แต่มานั่งคิดว่าทำไมน้ำวิ่งไปวิ่งมา ดังนั้น จึงใช้ชีวิตให้มีคุณค่า และคุณค่า ซึ่งวิถีชีวิตที่อาศัยอยู่บางคล้า เป็นวิถีชีวิตที่มีความสุข ท่ามกลางธรรมชาติ และนำคำสอนของอาเภอที่มีการปลูกฝังให้เป็นคนขยัน มานะ อดทน เป็นหนทางแห่งความสำเร็จ

ชื่อ - นามสกุล นายศิริชัย เผ่าบรรจง
อายุ ๖๖ ปี
อาชีพ นักธุรกิจ

ความรู้สึกที่มีต่อบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผมเกิดและเติบโตมากับแม่น้ำบางปะกง ในชุมชนตลาดบางคล้า ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าต่าง ๆ กันทางน้ำที่มีมาเนิ่นนาน และมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว กรอบกับตำบลบางคล้าเป็นชุมชนที่มีคนไทยเชื้อสายจีนค่อนข้างมาก สมัยก่อนชุมชนบางคล้าจึงเป็นตลาด และเป็นศูนย์กลางการค้าทางน้ำมีท่าเรือแหล่งค้าไม้ โรงสีข้าว และชาวสวนจะมาซื้อขายผลไม้กันที่ตลาดบางคล้า

เรื่องของสายน้ำจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพวกเรา ทั้งการใช้ชีวิตประจำวัน การอุปโภคบริโภค การทำมาหากินการเดินทาง การคมนาคมในอดีต ล้วนต้องพึ่งพาสายน้ำแทบทั้งสิ้น แต่ในห้วงเวลาที่เปลี่ยนผ่านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ทำให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนบางคล้าเปลี่ยนแปลงไป จนอาจทำให้บางสิ่งบางอย่างที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์สูญหายไปจากชุมชนบางคล้า เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ของคนพึ่งพาสายน้ำในการทำมาหากิน การเดินทางอาหารการกินที่เป็นเอกลักษณ์พื้นถิ่น และวัฒนธรรมไทยจีนที่ทรงคุณค่า ประวัติศาสตร์อันสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ผมจึงต้องการที่จะอนุรักษ์ และฟื้นฟูวิถีชีวิต วัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อให้คงอยู่คู่กับชุมชนบางคล้า และพัฒนาต่อยอดสู่คนรุ่นหลังสืบไป

ชื่อ - นามสกุล นางจันทร์นภา มหาศร
อายุ ๕๘ ปี
อาชีพ ค้าขาย
 ร้านขายยาแพทย์กัญกุล (หมอกุ่ย)

ความรู้สึกที่มีต่อตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

อำเภอบางคล้า แหล่งอุดมสมบูรณ์ ดินดี น้ำดี (แม่น้ำบางปะกง) ข้าวหอมมะลิ มะพร้าว น้ำหอม มะม่วง ล้วนมีคุณภาพ รสชาติดี เป็นที่เลื่องลือ และชื่นชอบของผู้มาเยือน ยังเป็นชุมชนเก่าที่มีวัฒนธรรม ประเพณีแข็งแรง บรรพบุรุษปฏิบัติสืบต่อกันมาและส่งต่อให้ลูกหลาน เช่น ตรุษจีน สารทจีน แข่งเม็ง ไหว้เจ้า และกินเจ เราอยู่ร่วมผสมผสานกับโลกที่กำลังพัฒนาในทุกด้าน การแพทย์ การศึกษา คมนาคม ไอที ต่าง ๆ พัฒนาจนเราตามไม่ทันด้วยซ้ำ พวกเราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ในทัศนคติของผู้อาศัยในชุมชนนี้ รักและภูมิใจในชุมชน การทำให้ลูกหลานรักในบรรพบุรุษ รักในท้องถิ่นบ้านเกิด จะทำให้เกิดสังคมที่ยั่งยืนสืบต่อกันไป

ท้ายนี้ ต้องขอขอบคุณหน่วยงานศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี ผู้ให้ความสำคัญและเห็นประโยชน์ เห็นแหล่งความรู้ที่ควรเก็บรักษา และส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ไม่ให้เลือนหายไปตามกาลเวลาค่ะ และยังพร้อมยินดีต้อนรับ ผู้มาเยือนเสมอ

ชื่อ - นามสกุล นางสาวสกุลรัตน์ เดชกุลพรศิริ
อายุ ๕๑ ปี
อาชีพ พนักงานองค์กรของรัฐ

ความรู้สึกที่มีต่อตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ฉันเกิดและเติบโตในวิถีของชุมชนชาวบางคล้า...

เมื่อเป็นเด็ก...ที่บ้านฉันสอนเรื่องการรักตนเองและรักผู้อื่นโดยให้น้ำหนักของสำคัญไม่แตกต่างกัน เด็กน้อยวันนั้นบางทีก็ไม่ค่อยเข้าใจหรอกว่าทำไมผู้ใหญ่ในบ้านต้องทำแบบนั้น แต่ก็ทำตามๆ กันโดยไม่ได้ขัดขืน ครั้นกลับมาสังเกตวิถีของหลายบ้านที่คุ้นเคยกันดี อ้าว...ปฏิบัติแบบเดียวกันเลย ด้วยวิถีชีวิตแบบนี้จึงบ่มเพาะเป็นพื้นฐานนิสัยของฉันและน้อง การเติบโตไปของคนบ้านเราจึงไม่ได้เน้นการแข่งขันให้ต้องชนะหรือเป็นที่หนึ่ง แต่เน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพคนรอบ ๆ ตัวให้ได้เติบโตไปด้วยกัน

เมื่อโตขึ้น...ฉันและน้องได้งานทำในกรุงเทพแต่ทุกวันหยุดต้องสลับกันกลับบ้านบางคล้า วิถีชีวิตแบบนี้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่เราต้องจัดเวลาให้กับสิ่งนี้ มีเพื่อนชอบถามว่ากลับบ้านทำไมเกือบทุกสัปดาห์ ?? แน่นอนการกลับบ้านเป็นหน้าที่ของลูก แต่สิ่งที่ได้มากกว่าคือการได้มา re - charge พลังชีวิตให้เต็มก่อนที่จะกลับไปเผชิญภารกิจระหว่างสัปดาห์อีกครั้ง ใครทำงานประจำคงรู้ว่าสถานการณ์หรือสิ่งที่เจอมีทั้งส่วนที่เพิ่มพลังชีวิตและส่วนที่ดูดพลังชีวิต ดังนั้น ต้องดูแลให้พลังแบตเตอรี่ชีวิตเต็มอยู่เสมอ โดยการกลับมาอยู่ในวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ๆ ง่ายๆ ไม่มีสีสันมากนัก เช่น ยามเช้าใส่บาตรพระสงฆ์ที่มาบิณฑบาตถึงหน้าบ้าน ระหว่างวันมีกิจกรรม talk และชิมได้ทั้งวัน แถมได้อาหารรสฝีมือแม่ใส่กล่องตุนกลับมาเป็นเสบียงด้วย ก่อนออกเดินทางกลับเข้ากรุงเทพบอกตัวเองว่า “ฉันพร้อมแล้วสำหรับภารกิจใน chapter ในสัปดาห์ต่อไป”

วิถีชีวิตแบบนี้แหละ..ที่หลายคนนิยามว่า slow life เป็นแหล่งพลังงานทางบวกที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพที่ดี นับเป็นโชคดียิ่งของฉันที่ได้เกิดและเติบโต ณ ที่แห่งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคนบางคล้าจะได้มีโอกาสใช้ชีวิตที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน และช่วยกันรักษาวิถีการใช้ชีวิตเช่นนี้เพื่อส่งต่อให้คนบางคล้ารุ่นสู่รุ่นตลอดไป

ชื่อ - นามสกุล นายกิตติ ปราการวิวัฒน์
อายุ ๔๙ ปี
อาชีพ ค้าขาย (เจ้าของ
หจก.กิตติอิเล็กทรอนิกส์เอนด์ไอที)

ความรู้สึกที่มีต่อบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผมเกิดที่บางคล้า เติบโตที่ตลาดบางคล้า (ถ้าเลือกได้ก็จะขอตายที่บางคล้า)

บางคล้าในอดีต เป็นเมืองท่าที่มีความเจริญมากในยุคนั้น มีผู้คนมากมายมาตั้งถิ่นฐานประกอบสัมมาอาชีพต่าง ๆ จึงมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม มีผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ เช่น พุทธ อิสลาม คริสต์ เป็นต้นแดนแห่งพหุวัฒนธรรม แต่ชาวบางคล้าสามารถอยู่ร่วมกันมาได้อย่างสันติสุข

ชาวบางคล้าส่วนใหญ่ เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน มีหลักฐานสำคัญที่ยืนยันที่ได้พบเห็นคือ ศาสนสถานต่าง ๆ เช่น โรงเจเจ็กเซ่งเก็ง เซียนซือบางคล้า ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า โจ้วฉู้ (บ้านของบรรพบุรุษ) ประจำตระกูลแซ่โอ้ว แซ่ไคว ซึ่งเป็นตัวสะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีตของตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่นำไปสู่การแสดงถึงความเชื่อความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่นับถือสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษของพวกเราชาวบางคล้า ที่ทำให้ผมรู้สึกภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

ผมในฐานะลูกบางคล้าคนหนึ่ง มีความตั้งใจต้องการที่จะอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดสมบัติ ทางวัฒนธรรมของชาวบางคล้า จึงอยากขอใช้พื้นที่แห่งนี้ในการเชิญชวนพวกเราลูก - หลาน ชาวบางคล้าให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาสืบสานประเพณี - วัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงาม ที่เป็นสมบัติและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของพวกเราชาวบางคล้า ให้คงอยู่คู่เมืองบางคล้า เพื่อความเป็นสิริมงคล และเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจของพวกเราชาวบางคล้าสืบไปครับ

ชื่อ - นามสกุล นายปิยะพร ตันคงคารัตน์
อายุ ๔๘ ปี
อาชีพ นักธุรกิจ
(ทายาทร้านขนมเปี๊ยะ ตั้งเซ่งจั่ว)

ความรู้สึกที่มีต่อบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

บางคล้าในมุมมองของข้าพเจ้าวันนี้ ครอบครัวเรามาอยู่บางคล้าได้อย่างไร
เมื่อเกือบ ๑๐๐ ปีก่อน อาจหาญหนีความอดอยากมาจากซัวเถา ตอนแรกแค่จะแวะมาเยี่ยมเพื่อน
ที่ตลาดบางคล้า แต่มาแล้วติดใจจนเลือกปักหลักที่ตลาดนี้
ป้าเราเกิดในตลาดริมน้ำ หัดว่ายน้ำในแม่น้ำบางปะกง ตั้งแต่เล็กจะมีหน้าที่ตอนเช้ามีดมาล้างถ้วย
ที่ทำน้ำเพื่อไปทำไส้ขนม เวลาเลิกจากไปขนแกลบจะรีบวิ่งจับต่อน้ำที่ท่าหมอปูน ล้างตัวแก้คัน
ฝุ่นแกลบ ตักน้ำจากแม่น้ำไปใช้อุปโภคบริโภค
สมัยอาป้าเด็ก ๆ การเดินทางจะไปกรุงเทพต้องขึ้นเรือ ๓ ชั่วโมงเพื่อไปต่อรถไฟที่แปดริ้ว ออกจากบ้านตี ๕
กว่าจะถึงหัวลำโพงก็เกือบเที่ยง การจะไปทำธุระที่กรุงเทพฯ แบบไปเช้ากลับเย็นเป็นไปได้เลย
มีเพื่อนอาหงหลายบ้านที่ใช้ชีวิตในเรือ ล่องเอาสัปปะรด มะม่วงแรด จากบางคล้าไปขึ้นท่าที่ปากคลองตลาด
มะม่วงแรดบางคล้ามีชื่อเสียงมาก พอยกขึ้นไปมีพ่อค้ามาจองแล้ว แคร้รู้ว่ามาจากบางคล้า ไม่ต้องเปิดแข่งดูก็ซื้อขาย
กันได้ บ้านเราอาศัยตลาดบางคล้าทำมาหากินเลี้ยงดู ครอบครัวผ่านวิกฤติใหญ่คือเจอไฟไหม้บ้านถึงสองครั้ง
ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ และ ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ระยะเวลาห่างกัน ๓๙ ปี
แม่น้ำบางปะกงช่วงตลาดบางคล้าสวยที่สุด ไม่กว้างจนน่ากลัว ไม่แคบจนอัดอัด มีต้นจากริมฝั่งดูสบายตา
ความอุดมสมบูรณ์ไม่ถึงขนาดอยากกินกุ้งแค่รู้ตมือลงไปตามเสาทำน้ำ ก็ได้กุ้งตัวใหญ่ ๆ แบบสมัยก่อน แต่วันนี้ก็ยัง
พอหากุ้งแม่น้ำได้
มีเกาส์ให้นั่งเรือรอบเกาะเพลิน ๆ มีมะม่วงแรดสวนหมากสุดอร่อย มีฝูงค่างควาบินโฉบน้ำให้ดูยามเย็น
เมื่อได้ยืนมองริมแม่น้ำจุดเดียวกันนี้ อาจหาญ อาป้า คงเคยยืนมองเหมือนกับเรา รู้สึกได้ว่าบรรยากาศ ความงาม
ความสงบ ยังคงอยู่เหมือนวันวานถึงวันนี้ทั้งอาหงและอาป้าจะไม่อยู่กับเรา แต่ความผูกพันที่เราได้รับจากแม่น้ำสาย
เดียวกันนี้ ยังคงไหลเวียน อยู่รอบตัวเรา ในวันนี้เรามีลูก ความหวังที่จะให้รุ่นหลังได้ยืนมองสายน้ำเส้นเดียวกันนี้
ในบรรยากาศที่มีความงามและความสงบ ยังคงทำทายอนาคตที่เรามีส่วนร่วมกัน

ชื่อ - นามสกุล นายอภิภู อัจฉรวรรณ
อายุ ๒๙ ปี
อาชีพ วิศวกรบริษัทเอกชน

ความรู้สึกที่มีต่อบ้างบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

“จากแผ่นดินจีนโพ้นทะเล ด้วยเรือน้อยล่องลอยสุดไกลแสนไกลหอบติดตามเสื้อผืนหมอนใบ สู่อ่าวไทย แผ่นดินสยาม” หนึ่งในบทเพลงตลอดลายมังกร ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นมาของครอบครัวข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าเกิดในครอบครัวที่บรรพบุรุษอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากเมืองจีน มาลงหลักปักฐานสร้างครอบครัวจนมั่นคงที่อำเภอบางคล้า จากภาพจำในวันวาน บางคล้าบ้านเรามีความโดดเด่นในหลายด้าน ทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม รวมไปถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ซึ่งมีผู้คนจากหลากหลายเชื้อชาติ หลากศาสนา หลายภาษา หรือหลายขนบธรรมเนียมประเพณีอยู่ร่วมกัน (Multiculturalism) โดยเคารพซึ่งกันและกัน และมีการส่งเสริมให้ชนทุกกลุ่มสามารถรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองได้

ซึ่งตั้งแต่เล็กจนโตข้าพเจ้าเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมายของอำเภอบางคล้า ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม วัดวาอาราม เขียนชื่อ ศาลเจ้าต่าง ๆ มีความเจริญไปตามกาลเวลายุคสมัย ข้าพเจ้ามีโอกาสได้พบเจอผู้คนมากมาย มีโอกาสได้สนทนาปราศรัย พอทราบว่าเป็นคนบางคล้ามาจากบางคล้า สิ่งแรกที่จะหนีไม่พ้นของบทสนทนา มักจะว่าด้วยเรื่อง มะม่วงน้ำดอกไม้ ขนมเปี้ยะตั้งเซ่งจั่ว ขนมเปี้ยะอิงมุยเส็ง ล้วนแล้วแต่เป็นของขึ้นชื่อ มีวัดโพธิ์บางคล้าที่มีค้างคาวแม่ไก่เป็นจำนวนมาก และปัจจุบันยังมีวัดพุทธพรหมยาน กฐินกาลยอดศรีธรา เป็นจำนวนมหาศาล ที่คนหลังไหลมาทำบุญให้เราได้ Proud to present บ้านเกิดตัวเอง

มิติมุมมองที่สวยงามที่สุดของข้าพเจ้า คือความงามของธรรมชาติริมสองฝั่งน้ำบางปะกง ความสงบเรียบง่าย ไม่ต้องแข่งขันกับสภาวะเร่งรีบใด ๆ อีกทั้งยังเป็นเมืองแห่งพุทธวัฒนธรรมมีสิ่งน่าสนใจให้ได้ศึกษาค้นคว้า เป็นสถานที่แห่งความสุขที่ไม่สามารถบรรยายออกมาให้อ่านได้หมด ต้องมาสัมผัสด้วยตัวคุณเองครับ

រាងកាយ បាទក្រីក្រម្តាយ

กตอฆบงเจตจำเริญงษ์อญ์

คำร้อง - อาจารย์ศุภณัฐ เทียนทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ทำนอง- อาจารย์ศุภณัฐ เทียนทอง : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

โอ้ข้าพเจ้าผู้ชื่อนอกนอกกตอฆบง
ร้อยเรื่อจรงจรงบงเจตจำเริญงษ์อญ์
วัฒนธรรมคนไทยจันต่างผูกพัน
ประจักษ์มีนพวงเงดงมวงนปี

พระสถูปเจดีย์ทรงคุณค่าง
ปดงประชาติตทนต์ไ้ไ้เื้อเกตุ
พระเจ้าตากสินมหาราชคู่มีชาติ
สถิตย์พระเกียรติคุณพันประมณ

จิตปวงนังใจได้จิตโพธิ์อีกจิตแจ้ง
ตั้งแตดงคองมศรีทงทงกตอฆบง
ขอพรได้สมฤทธิ์พันกรงบกรง
นสขศงนตเป็นคุณนรณทงเจตใจ

ศุภหฤตม์เมืองบางเจตน์เทวสถาน
เขียนข้อความดีที่จิตใหญ่ประจักษ์พวงเดือนใส
เด็กเข้ใจใจใจใจใจใจใจใจใจ
รักษาใจใจใจใจใจใจใจใจใจ

ศุภหฤตม์เมืองบางเจตน์เทวสถาน
จิตใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจ
บางปะกงใจใจใจใจใจใจใจใจใจ
เมืองใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจ

มะพร้าวใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจ
ใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจ
ขมขมขมขมขมขมขมขมขมขมขมขม
ปวงใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจ

ศุภหฤตม์เมืองบางเจตน์เทวสถาน
ใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจ
เมืองใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจใจ
ศุภหฤตม์เมืองบางเจตน์เทวสถาน

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

คำร้อง – ทำนอง

อาจารย์ศุภณัฐ เทียนทอง
ผู้ช่วยคณบดีคณะครุศาสตร์

คำร้อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี
รองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

บรรณานุกรม

กองผลิตภัณฑ์สมุนไพร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (๒๕๖๗). **ชนิดของผลิตภัณฑ์สมุนไพร** [ออนไลน์]

เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗. จาก : <https://herbal.fda.moph.go.th/popular-herbal-popular-2>.

เกรียงศักดิ์ หล่ออุตมพันธ์ (เฮียกวาง) และช่อนกลิ่น หล่ออุตมพันธ์, ผู้ทรงภูมิปัญญาชนมกุชชายุ/เจ้าของร้านกุชชายุ.

(๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗) . สัมภาษณ์ ณ ร้านชนมกุชชายุ เจ้าของช่อนกลิ่นบางคล้า ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

กัณฑ์พิชชา เจริญพร, ทายาทบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม. (๓ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ บางคล้า ออร์แกนิก ฟาร์ม

ขอขอบคุณตัวแทนจากครอบครัวกัญกุล. (นางจันทร์นภา มหาศร และนายภัทราฉัตร กัญกุล) ที่ให้ความอนุเคราะห์

ข้อมูลในการสัมภาษณ์พร้อมภาพประกอบ เรียบเรียงข้อมูลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ขอขอบคุณตัวแทนครอบครัว ตั้งเซ่งจั่ว (คุณช่วงชัย ต้นคงคารัตน์ และคุณปิยะพร ต้นคงคารัตน์) ที่ให้ความอนุเคราะห์

ข้อมูลในการสัมภาษณ์พร้อมภาพประกอบ เรียบเรียงข้อมูลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารียา บุญทวี

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

จันทร์นภา มหาศร, ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย – จีน. ร้านขายยาแพทย์กัญกุล (หมอกุ่ย)/ลูกสะใภ้คนเล็กของ

ครอบครัวกัญกุล. ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. สัมภาษณ์.

จำนงค์ เสี่ยวเส็ง.(๒๕๖๘). ประวัติศาสตร์การก่อตั้งกลุ่มคริสตชนชุมชนแห่งความเชื่อปากคลองท่าลาด (บางคล้า)

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา (เอกสารอัดสำเนา).

ช่วงชัย ต้นคงคารัตน์, ทายาท “ตั้งเซ่งจั่ว รุ่นที่ ๒” (๖ มิถุนายน และ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์.

ญ ญิง (ทายาทร้าน ธ.เจริญ) และปิยะพร ต้นคงคารัตน์. ไปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งานถนนคนเดินบางคล้า. ฉะเชิงเทรา :

ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (สิงหาคม : ๒๕๖๗).

ญ ญิง (ทายาทร้าน ธ.เจริญ) และทีม (๒๕๖๗). (ภาพวาดสีน้ำชุดการเดินทางของผักกาดเขียวแห้ง), พฤศจิกายน : ๒๕๖๗)

ด้ว ประสิทธิ์พานิช, ผู้ทรงภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น (นึ่งกุ่ม หรือไข่ม้วน). (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์

ณ ร้านร่มไม้สายธาร ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เตือนใจ เดชกุลพรศิริ, ผู้ทรงภูมิปัญญาผักกาดเขียวแห้ง. (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์

ณ ร้าน ธ.เจริญ (ตั้งหมงฮวด) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เทศบาลตำบลบางคล้า. (๒๕๖๗). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐). เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า

จังหวัดฉะเชิงเทรา : เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เที่ยววัด. (๒๕๖๖). ประวัติวัดแจ้งบางคล้า. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. จาก :

<https://thiaowat.com/changbangkhla/>.

ธราพงษ์ จันแก้ว, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางคล้า. (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ ตลาดน้ำบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

บรรจง เผ่าบรรจง, ศิริชัย เผ่าบรรจง และบุญโชค จำรูญโรจน์. (๒๕๖๐). ประวัติศาสตร์เจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า หรือศาลเจ้าหลักเมืองตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (เอกสารอัดสำเนา).

บานชื่น พัสตุ, ครูวัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่มบางคล้า. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่ม บางคล้า.

ปกรณ์ หอมสุคนธ์, ประธานสภาเทศบาลตำบลบางคล้า. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่ม บางคล้า.

ประชาชาติธุรกิจ. (๒๕๖๖). เปิดประวัติท้าวทองกีบม้า เมื่อสิ้นฟอลคอลลอนหลังพระเพทราชาียต์อำนาจ [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. <https://www.prachachat.net/d-life/news-1418794>.

ประทีป เจริญพร, ผู้จัดการบางคล้าออร์แกนิกฟาร์ม. (๓ ธันวาคม ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ บางคล้าออร์แกนิก ฟาร์ม ประเสริฐ ศีลรัตน์ และจินดา เนื่องจำนงค์. (๒๕๕๒). แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอบางคล้า. ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์เซฟ จำกัด.

ปิยะพร ต้นคงคารัตน์, ทายาท “ตั้งเซ่งจ๊ว รุ่นที่ ๓”. (๖ มิถุนายน และ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน. (๒๕๖๓). อังถกัวย. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๗. จาก <https://www.finearts.go.th/nanmuseum/view/26067-อังถกัวย>.

พระครูปลัดวิมล ปรียัติวัฒน์, ดร.(ปิยนุตร ปญญาทมนโน), เจ้าอาวาสวัดแจ้งบางคล้า. (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ วัดแจ้งบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

พระสมุห์อานวย อนุบาลโย, เจ้าคณะตำบลบางสวน และเจ้าอาวาสวัดโพธิ์บางคล้า. (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ วัดโพธิ์บางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เพ็ญลณีโรจน์สมบุญธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

พัลลวีรีศา อมราอุไร, ทายาทร้านทองม้วนแม่เตย. (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ ร้านทองม้วนแม่เตย ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ภัทรฉัตร กิจนุกูล, ผู้ทรงภูมิปัญญาสมุนไพรไทย – จีน. ร้านขายยาแพทย์กิจนุกูล (หมอกุ่ย) / ทายาทรุ่นที่ ๓ ร้านขายยาแพทย์กิจนุกูล (หมอกุ่ย). (๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓). สัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (๒๕๖๑). เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๘. จาก : <https://pgm.npru.ac.th/ss/data/files/บทที่ ๔ เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์.pdf>.

มยุลลวัน หล่ออุดมพันธ์, ผู้ทรงภูมิปัญญาขนมอังถกัวย. (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓). สัมภาษณ์ ณ บ้านคุณมยุลลวัน หล่ออุดมพันธ์.

เรวดี ศรีอุไร, ทายาทร้านทองม้วนแม่เตี๋ยง. (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗. สัมภาษณ์ ณ ร้านทองม้วนแม่เตี๋ยง ตลาดบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ. (๒๕๕๒). **เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญของศาลเจ้าจีนในจังหวัดสมุทรสงคราม** [ออนไลน์].

เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗. จาก : <https://utcc2.utcc.ac.th/utccjournal/293>.

โรงพยาบาลไทยนครินทร์. (๒๕๖๗). **สมุนไพรจีน**. [ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗.

จาก : <https://thainakaran.co.th/article-from-doctor-Chinese-herbal-medicine-tnh/>

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. (๒๕๖๘). **คริสต์จักรบางคล้า แบบติสต์.** [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ .

จาก : <https://th.wikipedia.org/wiki/คริสต์จักร>.

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. (๒๕๖๗). **ท้าวทองกิบม้า (มารี กี มาร์)** [ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

จาก : [https://th.wikipedia.org/wiki/ท้าวทองกิบม้า_\(มารี_กี_มาร์\)](https://th.wikipedia.org/wiki/ท้าวทองกิบม้า_(มารี_กี_มาร์)).

วิไล เตียวยอด, ผู้ทรงภูมิปัญญาการเย็บตับจาก. (๓ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ บ้าน คุณวิไล เตียวยอด.

วัดแจ้งบางคล้า. (๒๕๖๗). **วัดแจ้งบางคล้า.** [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗.

จาก : <https://www.luukaod.com/product/5282/วัดแจ้ง-บางคล้า>

วัดแม่พระประจักษ์ที่ลุ่ม บางคล้า. (๒๕๖๑). ฉะเชิงเทรา. (แผ่นพับ).

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (๒๕๕๒). **แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา**

ฉบับอำเภอบางคล้า. ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (๒๕๖๔). **องค์ความรู้ย้อนรอยเส้นทางเดินทัพของ**

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชผ่านเมืองฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (๒๕๖๕). **อาหารและขนมชาติพันธุ์สู่การส่งเสริม**

อัตลักษณ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.

ศิริชัย เฝ้าบรรจง นายกเทศมนตรีตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา, ผู้ทรงภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น

(นึ่งก้วย หรือไข่ม้วน). (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ ร้านร่มไม้สายธาร ตำบลบางคล้า

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

สมรักษ์ ชำชัยภูมิ.ภาพเปิดวาระมงคลเทศกาลกั้วเยี่ยงไ้ จากเพจมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า).

ฉะเชิงเทรา : มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า).

สมศักดิ์ วัลลำนนท์, ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และประธานแปลงใหญ่

มะม่วงอำเภอบางคล้า. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

สินค้าเกษตร (ศพก.) ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมาคมชาวบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (๒๕๔๔). **บางคล้า ๑๐๐ ปี :** ฉะเชิงเทรา : สมาคมชาวบางคล้า

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทยญี่ปุ่น) .(๒๕๖๑). ประวัติความเป็นมาพระอวโลกิเตศวรกวณอม [ออนไลน์].เข้าถึงข้อมูล วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ .จาก : https://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=3689&read=true&count=true.

เสี่ยวจิ๋ว. (๒๕๖๗). รู้จัก “อั่งถ่อก้วย” ขนมที่เด็ดจากจีน หน้าตาแทบเหมือน “กวยช่าย” แต่ไม่ใช่กวยช่าย!. ศิลปวัฒนธรรม ฉบับมิถุนายน ๒๕๕๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๗. จาก : https://www.silpa-mag.com/culture/article_19001.

สุพรรณ ดิษถาวร, ศิษยาภิบาล. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๘). สัมภาษณ์ ณ คริสตจักรบางคล้า แบ็บติสต์ ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

สุรัชย์ วินิจสกุลไทย, ผู้ช่วยดูแลศาลเจ้าพ่อหลักเมืองบางคล้า. (๖ มิถุนายน ๒๕๖๗). สัมภาษณ์.

สุรัชย์ วินิจสกุลไทย, ผู้ช่วยดูแลศาลหลักเมืองบางคล้า อำเภอบางคล้า ฉะเชิงเทรา. ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗. สัมภาษณ์ ณ บ้านนายสุรัชย์ วินิจสกุลไทย.

หวาน กุลวัฒน์เทพ, ผู้ทรงภูมิปัญญาบ๊ะจ่าง. (๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗). สัมภาษณ์ ณ ร้านศิริชัยหวานบ๊ะจ่าง ตลาดน้ำบางคล้า ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

อรนรินทร์ และอิมธิรา อ่อนคำ. (๒๕๖๕). ความเชื่อและพิธีกรรมของศาลเจ้าพ่อพระเพลิง ในสังคมไทย กรณีศึกษา ผังธนบุรี. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ จาก : <http://www.hurujournal.ru.ac.th>>Clicklink PDF.

อภิฏ อัจฉราวรรณ. รองเลขานุการมูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า). ๘ กันยายน ๒๕๖๗. สัมภาษณ์ ณ มูลนิธิโรจนสมบูรณ์ธรรมสถาน (เขียนชื่อบางคล้า). ฉะเชิงเทรา.

อรุณวิชญ์ วงศ์จุฑาพัฒน์. (๒๕๖๗). เทพเจ้ากวนอูแม่ทัพแห่งจ๊กก๊ก.[ออนไลน์] .เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗. จาก : <https://www.mahamongkol.com/content.php?id=13>.

อุรพงษ์ อนิวัตรตพงษ์, ทายาทรุ่นที่ ๓ ร้านอึ้งม่วยเส็ง. (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗) . สัมภาษณ์ ณ ร้านอึ้งม่วยเส็ง ตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา.

๗๗ ขาวเต็ด. (๒๕๖๒). คัมภีร์เผย “วันเสกป่าช้า” พิธีกรรมชาวคริสต์ชน เพื่อระลึกถึงคนตาย วันพบญาติประจำปี. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๘. จาก [https://today. line.me/th/v2/article/mYZwje](https://today.line.me/th/v2/article/mYZwje)

Me Style home and living. (๒๕๖๗). ELDERLY HAPPINESS. กรุงเทพฯ : ริงด์แมกซ์ จำกัด.

Best Living Taste. (๒๕๖๕). ปิยะพร ตันคงคารัตน์ ทายาทรุ่นที่ ๓ ตั้งเซ่งจ๊ว ผู้สืบทอดตำนานขนมเปี๊ยะบางคล้า [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ จาก <https://www.bltbangkok.com/people/21329>.

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกฉันท
๔๒๒ ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๘-๘๑๐-๔๔๑
<http://culture.ac.th>